

Til: PMR
Fra: Elisabeth Ulleberg

Dato:
13.03.14

Evalueringresultater periodiske emneevalueringer høsten 2013

11 emner ble periodisk emneevaluert høsten 2013. Ansvarlig faglærer utarbeider rapporten som tar utgangspunkt i en spørreundersøkelse som er sendt til studentene via Questback i tillegg til gjennomføringsfakta for emnet (FS), tidligere emnerapporter, samt andre relevante tilbakemeldinger fra administrasjonen, underveisevaluering av undervisning og fra faglærergruppen.

Rutiner for oppfølging av emnerapportene

Fakultets rutiner for periodiske emneevalueringer er beskrevet i kvalitetssystemet:
«Formålet med evalueringen er å gi grunnlag for faglige og strategiske vurderinger av behovet for endringer i emnet eller nedleggelse av emnet (...). Rapporten sendes programrådet og programleder. Rapporten skal være tilgjengelig for studieprogrammer hvor emnet inngår.»

Videre står det spesielt for emner på Master i rettsvitenskap:
«Studieårsansvarlig og ansvarlig faglærer er ansvarlig for at tiltakene gjennomføres. Andre lærere som underviser bør involveres i arbeidet. Programrådet kan vedta hvilke tiltak som skal iverksettes»

I de vedlagte rapportene fra faglærerne har de beskrevet ulike mulige tiltak. De fleste tiltakene er av en slik art at ansvarlig faglærer selv allerede har gjort eller planlegger å gjennomføre konkrete forbedringer. Endring av pensum for emnene følger vanlig rutine for dette, og vedtas av studiedekanen i forkant av semesterstart. Det er opprettet et eget vedlegg med der tiltakene i emnerapportene er samlet.

De ansvarlige faglærere får en tilbakemelding på sin rapport i etterkant av PMR-møtet, slik at det videre arbeidet med tiltakene synliggjøres og ansvaret tydeliggjøres. Rapportene og tiltakene bør også gjøres kjent for øvrige faglærere som er tilknyttet emnet og andre studieprogram som hvor emnet inngår. Det er i følge rutinen studieårsansvarlig og ansvarlig faglærer som er ansvarlig for dette. Studentene vil få en kort oppsummering av evalueringen på nettsiden: <http://www.jus.uio.no/studier/om/studiekvalitet/evalueringer/index.html>

Rapporter

Vi har fått inn 8 rapporter fra fagansvarlige. I henhold til nye rutiner i kvalitetssystemet fremlegges Questback-rapporten for emner der det ikke er skrevet rapport innen fristen. De tre rapportene som ikke er vedlagt her vil bli ettersendt til PMR, da de ansvarlige faglærerne har gitt beskjed om at arbeidet er noe forsiktig. Følgende rapporter er vedlagt:

Vedlegg:	Emne:	Fagansvarlig:	Merknader:	Svarprosent (stud.):
1	Samlet oversikt over tiltak			
2	JUS4121 – Rettsøkonomi	Erling Eide	Rapport levert	36 %
3	JUS4122 – Rettsosiologi	Knut Erich Papendorf	Rapport levert	27 %
4	JUS5251 – Ekspropriasjonsrett	Endre Stavang	Rapport levert	35 %
5	JUS5310/JUR1310 – EU Competition Law	Erling Hjelmeng	Rapport levert	14 %
6	HUMR5131 - Introduction to the History, Philosophy and Politics of Human Rights	Stener Ekern	Rapport levert	35 %
7	HUMR5132 - Human Rights Law in Context	Kjetil M. Larsen	Rapport levert	28 %
8	HUMR5140 - Introduction to Human Rights Law	Kjetil M. Larsen	Rapport levert	35 %
9	HUMR5503 - Human Rights and Counter-terrorism: Striking a Balance?	Cecilia Baillet	Rapport levert	26 %
10.1 /10.2	JUR1240/JUS5240 – Comparative Private Law	Mads Andenæs	Questback-rapport vedlagt, faglærers rapport ettersendes	22 %
11	JUS5401 – Maritime Law of Contracts	Trond Solvang	Questback-rapport vedlagt, faglærers rapport ettersendes	25 %
12	JUS5402 – Maritime Law – Liability and Insurance	Trond Solvang	Questback-rapport vedlagt, faglærers rapport ettersendes	12 %

Vedlegg 1

Samlet oversikt over tiltak - Periodisk emneevaluering høsten 2013

Emne	Tiltak/beskrivelse fra faglærer	Ansv. gjennomføring	Frist
JUS4121 Retts- økonomi	Undersøkelsen gir grunn til å forsøke å strekke forelesningene noe ut i tid (slik det er gjort våren 2014).	Ansvarlig faglærer/Lillian A. (undervisningsplanlegger)	For høstsemesteret 2014
	Det er planlagt en revisjon av læreboken, der det vil bli lagt vekt på kommentarer fra studentene.	Ansvarlig faglærer	Ikke satt noen frist
JUS4122 Rettssosiologi	For fremtiden å skrive en fullstendig ny lærebok. Men så lenge vi ikke har den, må vi benytte oss av den som den eneste oppdaterte innføringen i rettssosiologi på norsk. Blandingskompendiet er aktualisert ved å skifte ut fem artikler	Ansvarlig faglærer	Ikke satt noen frist
	Undervisningen i kursene vil tas opp med kurslederne for å få et mer systematisert opplegg i de enkelte kursene.	Ansvarlig faglærer	Før oppstart H14
	Eksamensoppgave vil i fremtiden igjen utformes av fagansvarlige i rettssosiologi, og legges med det nærmere til pensum.	Ansvarlig faglærer	Når neste eksamensoppgave utarbeides

Emne	Tiltak/beskrivelse fra faglærer	Ansv. gjennomføring	Frist
JUS5251 Ekspropria- sjonsrett	Første dobbelttime bør det gis en mer helhetlig innføringsforelesning, og denne er allerede forberedt av ansvarlig faglærer.	Ansvarlig faglærer	Ved neste gjennomføring av emnet
	Pensum oppdateres med stoff om ekspropriasjon i internasjonale forhold, om Lindheimdommen fra EMD, om avtaler, konfliktløsning og mekling og om de mer prinsipielle betraktninger omkring hensynene i ekspropriasjonsretten	Ansvarlig faglærer	Ikke satt noen tidsfrist
	Det utgis ny og vesentlig utvidet utgave av Endre Stavang (red.) Ekspropriasjon. Noen sentrale emner, Oslo 2010.	Ansvarlig faglærer	Ikke satt noen tidsfrist
JUR1310/ JUS5310 EU- Competition Law	Et egnet tiltak vil kunne være å sette av noe mer tid til gjennomgang av praktiske oppgaver, for eksempel tidligere eksamensoppgaver, i tilknytning til og forlengelsen av en mer teoretisk gjennomgang av emnenes ulike temaer. Dette må imidlertid balanseres mot behovet for å dekke læringskravene gjennom forelesninger	Ansvarlig faglærer	Ved neste gjennomføring av emnet
HUMR5131 Introduction to the History, Philosophy and Politics of Human rights	The lecturing at the course must be better integrated, adopt a more generalising perspective, and possibly include more history.	Ansvarlig faglærer	Ved neste gjennomføring av emnet

Emne	Tiltak/beskrivelse fra faglærer	Ansv. gjennomføring	Frist
HUMR5132 Human Rights Law in Context	Foreløpig vurdering er at én pensumartikkel bør byttes ut, da den i flere semestre har blitt oppfattet som forvirrende for studentene	Ansvarlig faglærer	Ved neste gjennomføring av emnet
	Det bør vurderes om temaene i enkeltforelesninger kan byttes ut, men vesentlige endringer fremstår som unødvendige	Ansvarlig faglærer	Ved neste gjennomføring av emnet
HUMR5140 Introduction to Human Rights Law	Some criticism was raised with regard to the level of the student-led seminars, where we will make adjustments for next semester	Ansvarlig faglærer	Ved neste gjennomføring av emnet
JUS5503 Human Rights and Counter- terrorism	We hope to be able to select a new textbook soon, we expect one to be on the market by next year	Ansvarlig faglærer	

Mangler rapport fra ansvarlig faglærer:

- JUS5240/JUR1240 – Comparative Private Law
- JUS5401 – Maritime Law of Contracts
- JUS5402 – Maritime Law – Liability and Insurance

Vedlegg 2

Prof. emer. Erling Eide (tidligere fagansvarlig)

Studentevaluering av JUS4121 høsten 2013

1. Fagets innhold og pensum

Emnet er krevende og litteraturen innholdsrik. Dette har vært et bevisst valg idet det har vært ansett nødvendig først å gi en innføring i mikroøkonomisk teori og velferdsteori, deretter en gjennomgåelse av generell rettsøkonomisk teori for så å anvende teorien på en rekke rettsområder innen offentlig rett og privatrett. For å illustrere anvendelsene er det også gjennomført mer detaljerte analyser av enkelte dommer. Hvis studentene skal ha nytte og glede av faget både under studiet og senere, anses dette opplegget å være godt, selv om studentevalueringen må forstås slik at enkelte studenter finner det krevende. En av studentene skriver: "Pensum er i det hele tatt ekstremt omfattende til å være noe vi ikke har noen forkunnskaper om i det hele tatt."

2. Undervisningen

Studentene var moderat fornøyd med undervisningen (Forelesninger: ca 60 % i de tre "fornøyd"-kategoriene; Kurs: ca 70 % i de samme kategorier; Formen på undervisningen: ca. 80 %)).

At en del av studentene var mindre fornøyd eller ikke hadde noen formening, kan ha sammenheng med den nevnte vanskelighetsgrad og at forelesningene høsten 2013 i hovedsak gikk hver dag. (Studentkommentarer: "Forelesningene gikk så tett så tidlig at temaene burde vært forklart i mer grunnleggende vendinger. Var til tider meget vanskelig å følge med på hva som skjedde da tilnærmingen var svært økonomisk og uvant." "Det kunne vært flere timer med kurs og bedre/mer omfattende oppgaver. Forelesningene kunne vært noe enklere." "Mer grunnleggende undervisning:" Kvaliteten på undervisningen ble i studentkommentarene vurdert ulikt. (Eksempler: "Dyktig foreleser og kursholder", "dyktig og engasjert foreleser", "uoversiktlige forelesninger", "kursleder NN svært bra kurs", "kursleder NN ikke bra").

Den enkleste forbedringen av undervisningen synes å være at forelesninger (og vel også kurs) ikke holdes tettere enn annenhver dag. For studenter som ikke er kjent med økonomiske fag og bruk av grafer på forhånd, vil det neppe være mulig å følge prosesjonen i undervisningen med den type opplegg vi hadde høsten 2013. (Høsten 2013 var det noe frafall i fremmøtet til forelesningene, mens det ved tilsvarende forelesninger våren 2014 – holdt annenhver dag – var 43-45 studenter tilstede alle ganger.) Noen studenter etterlyser kursundervisning tidlig i perioden, slik at de kan gjøre seg kjent med analyseverktøyet. En idé å overveie er at undervisningen splittes opp slik at det først gis 2 forelesninger (dobbelttimer) om analyseverktøyet (slik som hittil), deretter noen få kurstimere med oppgaver innrettet mot analyseverktøyet, og så resten av forelesningene og kurstimene slik som hittil.

3. Læreremidler

Bare noe over halvparten av studentene var – i varierende grad – fornøyd med læreboken. En revisjon er planlagt, og da vil studentenes kommentarer bli tatt hensyn til. Det synes ikke å foreligge passende, alternativt lærestoff.

4. Eksamensresultater

Eksamensresultater er ikke undersøkt, men uformelle undersøkelser blant sensorer i tidligere semestre indikerte at resultatene er bedre enn i andre fag.

5. Andre forhold

Studentene synes stort sett å være fornøyd med andre forhold det er spurt om.

Orientering til studentene

I studentevalueringen høsten 2013 av JUS4121 Rettsøkonomi svarte 26 av 72 studenter. Flere studenter ga uttrykk for at faget var krevende og at de som ikke hadde hatt noe samfunnsøkonomi eller lignende på forhånd hadde vanskelig for å følge forelesningene. Noe som ble spesielt kritisert i denne forbindelse var at forelesningene kom tett (i hovedsak hver dag). Blant dem som svarte på spørreskjemaet var ca 60 % svært fornøyd, fornøyd eller litt fornøyd med forelesningene, mens resten var misfornøyd eller hadde ingen formening. For kursene var det tilsvarende tall ca 70 % og for undervisningsopplegget ca 80 %. Noe over halvparten var fornøyd med lærestoffet. Vanskelighetsgraden var også her et tema. Med hensyn til andre forhold var studentene i all hovedsak fornøyd med JUS4121.

Undersøkelsen gir grunn til å forsøke å strekke forelesningene noe ut i tid (slik det er gjort våren 2014). Videre er det planlagt en revisjon av læreboken, der det vil bli lagt vekt på kommentarer fra studentene. Det synes ikke å foreligge passende alternativt lærestoff. Selv om undersøkelsen bekrefter at faget er krevende, ligger det ikke an til vesentlige endringer. Dette skyldes bl.a. at faget må omfatte en innføring i relevant analyseverktøy, redegjørelse for generell rettsøkonomisk teori, anvendelser av denne teorien på forskjellige områder innen offentlig rett og privatrett, og dessuten analyse av enkelte dommer. Et slikt opplegg må nødvendigvis bli noe krevende, men neppe til å unngå hvis studentene skal få nytte og glede av faget både i studietiden og senere. Av betydning er også at mer uformelle undersøkelser i tidligere semestre indikerer at eksamensresultatene i rettsøkonomi er vel så gode som i andre fag.

Vedlegg 3

Periodisk emnerapport JUS4122

Innledende bemerkning

Svarprosenten i denne undersøkelsen er med knapt 27 % lav. 36 studenter av 135 har svart. Som det skrives i brev av 24.1.2014 representerer dette en «helt gjennomsnittlig deltagelse» ved slike undersøkelser. Når det i tillegg vises i tab. 8 at drøyt 22 % av respondentene har vært «ganske lite, lite eller svært lite» i undervisningen, blir utgangstallene for en del viktige spørsmål i denne spørreundersøkelse enda mindre. Siden spørreundersøkelsen er grunnlaget for emneansvarliges vurderinger, hadde det vært fint hvis man kunne reflektere over på hvilken måte svarprosenten kan heves for å gjøre resultatene av spørreskjemaundersøkelsen mer pålitelig.

1 Vurdering av

- Pensum

Pensum består av lærebok *Retten i samfunnet* av Thomas Mathiesen. Den er sist kommet i 2011 supplert med et aktualiserende etterord. Boka representerer fortsatt den eneste oppdaterte innføringen i rettssosiologi som finnes på norsk. I tillegg kommer en artikkelsamling (blandingskompendiet), som nylig ble oppdatert ved utskifting av fem artikler.

Læreboken er basert på et konsept som ikke er forandret de siste årene. Uten tvil blir oppgaven i den neste tiden å skrive ny lærebok. Men så lenge vi ikke har dette, må vi fortsette å bruke *Retten i samfunnet*.

Noen studenter kritiserer boken som foreldet karakterisert ved «utdatert» eller «gammel» forskning. Dette må kommenteres kort: Når Clemmers fengselsundersøkelse fra 1940 diskuteres bredt i boka eller hushjelpundersøkelsen av Aubert, Eckhoff og Sveri fra 1952, presenteres med dette for faget klassiske undersøkelser som danner grunnpilarene for den videre forskning. Disse er fra et samfunnsmessig ståsted stadig aktuelle. For et juridisk perspektiv kan dette fortone seg på en annen måte siden f.eks. hushjelploven naturligvis ikke mer representerer den gjeldende retten.

- Undervisning

I forhold til innholdet i undervisningen er studentene delte, ca. halvparten er fornøyde, mens den andre halvparten er i hvert fall «litt misfornøyd». Åpenbart spiller også her en viss misnøye med at pensum angivelige skal være utdatert. «Formen av undervisningen» vurderes av flertallet av studentene som i det minste «litt fornøyd». Også her er det stort sett ikke selve undervisningen, men grunnlaget for den – pensumsboka – som trekker mest kritikk til seg som «utdatert» etc.

Det som overrasket meg og miljøet her ved IKRS, er kritikken i forhold til undervisningen spesielt rettet til undervisningen i kursene. «Kursene mangler struktur», kursledere «ikke flinke nok til å veilede studentene». Vi vil diskutere kursoppleggene med kursledere, og komme med forslag om å forbedre undervisningssituasjonen. Det kan regnes med at også det aktualiserte pensum vil kunne bidra til å bedre grunnlaget for undervisningen i kursene.

- *Eksamens*

Oppgaven for eksamen i HS 2013 var kanskje det som respondentene var minst fornøyd med. Oppgaven ble karakterisert som «veldig atypisk for emnet», «elendig eksamen», «samsvarer ikke med det man kan» osv. Nå vil det alltid komme kritikk fra studentene vedrørende oppgavens karakter og formulering. Men vi tar dette som en tilbakemelding om å knytte eksamensoppgaver igjen nærmere til pensum. Vi hadde i HS 2013 på anbefaling av fagansvarlige for 4. avdeling Alf Petter Høgberg prøvd å få inn nye krefter ved formuleringen av eksamensoppgave. Åpenbart har dette forsøket ikke fungert etter hensikt. Vi vil med dette gå tilbake til den gamle ordningen hvor oppgaven legges tett til pensum og formuleres av enten fagansvarlig for rettssosiologi eller foreleser av hovedpensum.

Men det skal også sies at resultatene av eksamen HS 2013 tross respondentenes kritikk faktisk var bedre enn i VS 2013.

2 Gir læringsutbytteformuleringene i emnebeskrivelsen en god beskrivelse av hva studentene skal kunne etter avlagt eksamen?

Studentenes ferdigheter og generelle kompetanse er formulert i emnets læringskrav. Jeg ser ikke noe endringsbehov her. Retten skal kunne ses i et videre perspektiv, rettssosiologiske problemstillinger skal både i forhold til rettssosiologisk teori og empiri kunne anvendes og

dette sentrale fagstoffet skal kunne formidles av studentene skriftlig. Det er det som må kunne forventes av studentene etter avgjort eksamen.

5 Oppsummering til utlegging på nettsider for studentene

Studentevalueringen av JUS4122 ga en svarprosent på knapt 27 %. Flertallet som svarte, er fornøyde med informasjon, formen for undervisning og skriftlige lærermedier. Det som studentene er minst fornøyde med, er pensum, kurs- og eksamensopplegget. Når det gjelder læreboken av Mathiesen, så kom den i 2011 med et aktualiserende etterord. Men konseptet er uforandret. Det blir med andre ord oppgaven for fremtiden å skrive en fullstendig ny lærebok. Men så lenge vi ikke har den, må vi benytte oss av den som den eneste oppdaterte innføringen i rettssosiologi på norsk. Blandingskompendiet er aktualisert ved å skifte ut fem artikler. Undervisningen i kursene vil tas opp med kurslederne for å få et mer systematisert opplegg i de enkelte kursene. Eksamensoppgave vil i fremtiden igjen utformes av fagansvarlige i rettssosiologi, og legges med det nærmere til pensum.

Oslo, 13. februar 2014

Knut Papendorf

Fagansvarlig jus4122

Vedlegg 4

RAPPORT FOR JUS 5251 EKSPROPRIASJONSRETT

1. Pensum

Litteraturen i emnet har tilstrekkelig omfang, men er litt for mye fragmentert – og til dels for lite oppdatert.

2. Undervisning

Det foreleses 20 timer på vanlig måte. Timene er i hovedsak fordelt på de fire faglærerne. Ordningen er god for å skape forankring for faget blant fakultetets faste ansatte, noe som igjen bidrar til gode kollegiale forhold. Utfordringen blir å motvirke at det bildet studentene får av faget, blir for fragmentert.

3. Ressurser og infrastruktur

Med unntak av noe teknisk svikt ved PC-en i Auditorium 14, var alt OK.

4. Eksamens

Eksamens ble holdt på vanlig måte, og det ble gitt en teorioppgave. Alt fungert greit. For fremtiden bør både praktiske oppgaver, domsanalyseoppgaver og mer rendyrkede refleksjonsoppgaver vurderes, for å skape variasjon og gode læringsincentiver.

5. Emnebeskrivelsen

Fagbeskrivelse og læringskrav er nylig revidert, og fungerer godt. Disse ble i tillegg revidert høsten 2013, og ytterligere revisjonsforslag vil sendes PMR til behandling på mars-møtet 2014. Med utgangspunkt i dette fungerer JUS 5251 godt som et praksisnært fag med stor yrkesrelevans, samtidig som det bidrar til å skape en god balanse i knippet av profilfag i Studiespesialiseringen Naturressurser og miljø.

6. Forslag til forbedringer

Første dobbeltime bør det gis en mer helhetlig innføringsforelesning, og denne er allerede forberedt av ansvarlig faglærer. Pensum oppdateres med stoff om Lindheimdommen fra EMD, om avtaler, konfliktløsning og mekling og om de mer prinsipielle betraktninger omkring hensynene i ekspropriasjonsretten. Det arbeides også med en ny og vesentlig utvidet utgave av Endre Stavang (red.) EKSPROPRIASJON. NOEN SENTRALE EMNER, Oslo 2010, som vil antas å få betydelig verdi som studielitteratur i emnet.

7. Oppsummering

Rapport for JUS 5251 Ekspropriasjonsrett: Litteraturen i emnet har tilstrekkelig omfang, men er litt for mye fragmentert – og til dels for lite oppdatert. Det foreleses 20 timer på vanlig måte. Eksamens ble holdt på vanlig måte, og det ble gitt en teorioppgave. For fremtiden bør både praktiske oppgaver, domsanalyseoppgaver og mer rendyrkede refleksjonsoppgaver vurderes, for å skape variasjon og gode læringsincentiver. Ellers fungerer JUS 5251 godt som et praksisnært fag med stor yrkesrelevans, samtidig som det bidrar til å skape en god balanse i knippet av profilfag i Studiespesialiseringen Naturressurser og miljø. Forslag til forbedringer: (1) det gis en mer helhetlig innføringsforelesning; (2) pensum oppdateres med stoff om ekspropriasjon i internasjonale forhold, om Lindheimdommen fra EMD, om avtaler, konfliktløsning og mekling og om de mer prinsipielle betraktninger omkring hensynene i ekspropriasjonsretten; (3) det utgis ny og vesentlig utvidet utgave av Endre Stavang (red.) EKSPROPRIASJON. NOEN SENTRALE EMNER, Oslo 2010.

Endre Stavang

Vedlegg 5

PERIODISK EMNERAPPORT [HØSTEN 2013/VÅREN 2014] JUS1310/JUR5310 - EU COMPETITION LAW

1. Innledning

Emnene JUS1310 EU Competition Law og JUR5310 EU Competition Law er henholdsvis bachelor- og masteremne i EU-konkurranserett. Begge emnene utgjør 10 studiepoeng. Undervisning og eksamen avvikles hvert høstsemester. Både undervisning og eksamen er på engelsk. Undervisningen er felles for JUS1310 og JUR5310. Læringskravene for bacheloremnet er mindre omfattende enn for masteremnet, slik at deler av undervisningen er mindre relevant for kandidater i bacheloremnet.

Emnerapporten er blant annet basert på evalueringsundersøkelsen blant studentene høsten 2013. Det var kun 12 (av 83) respondenter (14 %) på undersøkelsen.

2. Pensum, Undervisning, Eksamens mv.

Pensum både i JUS1310 og JUR 5310 dekker sentrale og grunnleggende deler av EU-konkurranseretten. Den viktigste pensumforskjellen består i at reglene om forholdet mellom offentlig regulering og konkurranseretten omfattes av masteremnet, men ikke av bacheloremnet og læringskravene vedrørende fusjonskontrollreglene er mer omfattende på masteremnet. Innholdet og omfanget av pensum er tilpasset MA- og BA-nivå og fungerer tilfredsstillende.

Læreboken som benyttes (Whish & Bailey, Competition Law, OUP 2012) er blant de mest kjente og benyttede generelle fremstillingene av EU-konkurranseretten. Boken dekker mer enn læringskravene, uten at det medfører særlige utfordringer for studentene da læringskravene viser til relevante kapitler. Evalueringsundersøkelsen indikerer at studentene finner læreboken tilfredsstillende, da 83 % av respondentene bekrefter at «the material on the reading list is adequate for reaching the learning goals of the course». En respondent på evalueringsundersøkelsen kommenterer at boken fremstår som overinformativ for studenter uten forkunnskaper i emnet. Det er forståelig, men det eksisterer ikke noe godt og enklere alternativ uten at det vil gå ut over kvaliteten. Kandidatenes generelle kunnskapsnivå på eksamen indikerer heller ikke at emnet eller læreboken skulle medføre særskilte utfordringer.

Undervisningen består av 22 forelesningstimer fordelt på 11 dager fra september til november. De 10 første forelesningene er tradisjonelle forelesninger, mens den siste dagen er en eksamsforberedende oppgavegjennomgang. Det er ingen obligatoriske aktiviteter. Kandidatene har imidlertid mulighet til å levere besvarelser (som kommenteres) av oppgaven som gjennomgås siste dag. Forelesningene har høsten 2013 vært delt mellom undertegnede og førsteamanuensis Eirik Østerud.

Oppmøte til undervisning har gjennomgående vært godt. Evalueringsundersøkelsen indikerer at studentene gjennomgående finner undervisningen tilfredsstillende. Over 90 % av respondentene

svarer at de er «satisfied» eller «very satisfied» med det akademiske innholdet i emnet. På spørsmål om studentenes syn på læringsmetodene svarer ca 67 % av respondentene at der er «satisfied» eller «very satisfied», mens 25 % svarer «slightly satisfied» og 8,3 % «unsatisfied». To respondenter kommenterer at de hadde ønsket flere praktiske oppgaver og øvelser i undervisningen, særlig på bakgrunn av mer praktisk rettede oppgaver som ble gitt til eksamen.

Evalueringundersøkelsen synes å bekrefte et inntrykk av at undervisningsinfrastrukturen fungerer godt. Over 90 % av respondentene svarer at de er «satisfied» eller «very satisfied» med «the physical learning environment of this course».

Eksamen avvikles som en fire timer skriftlig eksamen på engelsk for både bachelor- og masteremnet. Eksamensoppgavene er tilpasset forskjellene i læringskravene på bachelor- og masternivå. Høsten 2013 avla 50 kandidater eksamen i JUS1310 og 34 kandidater avla eksamen i JUR5310. Antallet kandidater som har avlagt eksamen i emnene har vært gjevnt stigende siste årene. Både internasjonale studenter på utveksling og studenter opptatt ved juridisk fakultet, UiO, avlegger eksamen i emnene. Andelen utvekslingsstudenter er høy. Enkelte studenter har vansker med å uttrykke seg presist på engelsk ved besvarelsen av eksamensoppgavene. Et inntrykk er at dette kanskje særlig gjelder enkelte internasjonale studenter som ikke har engelsk som morsmål. I evalueringundersøkelsen uttrykte 75 % av respondentene at de var «satisfied» eller «very satisfied» med eksamsformen. En respondent kommenterte at eksamen var for omfattende. Eksamensoppgavene har senere år, og i større grad enn tidligere, vært utformet som praktikumsoppgaver. Inntrykket er at de fleste kandidatene behersker denne oppgavetypen, selv om enkelte internasjonale studenter muligens opplever eksamsformen som uvant.

2. Læringskravene og emnebeskrivelsen

Læringskravene er tilgjengelige på kursnettsidene. Læringskravene gir en punktvis beskrivelse av temaene som kandidatene forutsettes å ha kunnskap i på henholdsvis bachelor- og masteremnet. I tillegg redegjøres det for de relevante delene av læreboken og det lenkes til utvalgte relevante rettskilder. Læringskravene dekker grunnleggende deler av EU-konkurranseretten og gir en dekkende beskrivelse av hva studentene bør ha tilegnet seg av kunnskap etter eksamen. I henhold til evalueringundersøkelsen uttrykte samtlige respondenter at de var «satisfied» eller «very satisfied» med tilgjengeligheten og kvaliteten på kursinformasjonen. Det formodes at dersom respondentene hadde vært mindre fornøyd med tilgjengeligheten av læringskravene ville det kommet til uttrykk her.

3. Emnebeskrivelsen

Karakternivået både på BA- og MA-nivå er tilnærmet normalfordelt. Nivået er noe svakere blant innreisende utvekslingsstudenter, noe som sannsynligvis kan knyttes i alle fall delvis opp mot eksamsformen.

Det er ikke indikasjoner på at emnebeskrivelsen ikke fungerer. På BA-nivå vil vi være tydeligere med å kommunisere at studentene kan prøves i sin generelle kunnskap (typisk om hva en konkurransebegrensning er, når vilkårene for unntak etter art. 101(3) er oppfylt etc.) gjennom

spørsmål knyttet til avtaleformer som er behandlet mer spesifikt i kapitler som ikke er pensum på BA-nivået.

Ut fra karakterfordeling og erfaringer i undervisningen er forkunnskapskravene riktig formulert, og faget er riktig plassert.

4. Endringer siden forrige periodiske evaluering

Innført tilbud om innleveringsoppgave der flere studenter skriver sammen.

5. Forslag til forbedringer.

Enkelte respondenter har kommentert at undervisningen kunne vært mer praktisk rettet, særlig i lys av mer praktisk rettede eksamensoppgaver. Dette er forståelig, kanskje særlig fordi en rekke kandidater er internasjonale studenter som muligens er lite vant med praktiske eksamensoppgaver. Introduction to th

6. Oppsummering

The course gives a broad introduction to an important field of law which has received increased attention both on the national and international level. The demand for competition law expertise is also increasing. In the evaluation survey, more than 90 % of the respondents are «satisfied» or «very satisfied» with the academic content.

The distribution of marks follows a pattern corresponding to the average. The teachers will increase the focus on solving cases as an integrated part of the course.

24. februar 2014

Erling Hjelmeng (sign.)

Periodisk emnerapport for HUMR 5131: Introduction to the History, Philosophy and Politics of Human Rights, høsten 2013

Denne rapporten er basert på emnets emnebeskrivelse, FS-rapporter som viser gjennomføringsfakta for studentgruppen for høsten 2012 og høsten 2013 og resultatene fra studentundersøkelsen gjennomført av administrasjonen. Det er en svakhet at bare 8 av 24 studenter har besvart studentundersøkelsen, så konklusjonene derfra er usikre.

Det foreligger ikke emnerapporter fra foregående år (dvs det finnes en fra 2007, men siden den gang har så store endringer skjedd at en sammenligning er av liten verdi). Tilsynssensorrapport foreligger heller ikke.

1. Vurdering av emnets elementer

Emnet tar sikte på å gi en innføring i menneskerettigheter fra historiske, filosofiske og samfunnsvitenskapelig perspektiver og er satt sammen av pensumtekster hentet fra historie, filosofi, statsvitenskap og antropologi. Dette er krevende, blant annet fordi den statsvitenskapelige behandlingen av menneskerettigheter føles fremmed for dem med juridisk bakgrunn og fordi deler av de filosofiske diskusjonene setter krav til egen analytisk tenkning mange av de ‘ikke-vestlige’ studentene er uvant med.

I de siste tre årene har den alminnelige forelesningsbaserte undervisningen blitt supplert med et hjelpearerbasert seminar, som også går over 20 timer. Hjelpeareren er rekruttert blant andreårsstudentene.

Litteraturlisten er basert på to hovedlærebøker supplert med enkeltstående bokkapitler samlet i et kompendium (seks) eller nedlastbare fra nett (sju). 2013-pensumet er noe endret i forhold til 2012-pensumet fordi kurset skiftet foreleser på de historiske og filosofiske områdene. Sannsynligvis ble 2013-utgaven litt for tung på filosofi og litt for lett på historie. Forøvrig tror jeg litteraturen dekker emnets læringskrav på en god måte og har et formuig omfang (885 s). Fire av de åtte som svarer på administrasjonens undersøkelse er imidlertid mindre fornøyd med det akademiske innholdet; av de utdypende kommentarene går det fram at misnøyen mest handler om at tekstene ikke ble tilstrekkelig bundet sammen av foreleserne.

Undervisningen holdes hovedsakelig av tre forelesere, en sosialantropolog (som også er kursleder), en filosof og en statsviter. Som nevnt suppleres forelesningene med studentledete seminarer, dette har fungert fint og den ene av de åtte som har kommentert det, ga hjelpeareren en strålende tilbakemelding. Kritikken fra de misfornøyde handler, som antydet, om at enkeltforelesningene sprikte og at foreleserne mer snakket om sine egne spesialiteter enn å formidle de overordnede perspektivene på MR som de forskjellige disiplinene har. Denne kritikken er jeg i noen grad enig i, forelesningene bør kjøres bedre sammen neste gang, MR-historie må få en sterkere plass og særlig filosofi-delen bør gjøres mer allmenn før foreleser gjør dypdykk i utvalgte filosofers tilnærminger.

En annen studentkritikk går på at noen forelesere ikke brukte powerpoint, på den annen side har andre studenter fortalt meg at de har verdsatt nettopp denne detaljen. Uansett vil de neste versjonene av kurset bli stadig mer power-point-baserte.

Emnet har alle nødvendige ressurser og nyter, som antydet, godt av et hjelpearer-basert seminar og en midtveiseksamen.

Emnets eksamsform er todelt: En midtveiseksamen med bestått/ikke bestått, og en skriftlig hjemmeeksamen. Såvidt jeg skjønner av administrasjonens spørreundersøkelse er seks av de åtte fornøyde og svært fornøyde med eksamsformen. Jeg forstår det også slik at midtveiseksamenen oppfattes som nyttig og god av alle studentene. Dette er imidlertid en tidkrevende vurderingsform hvor godskrivingen i undervisningsbanken langt fra dekker faktisk tidsbruk.

Selv karakterfordelingen ble en del svakere i 2013 enn i 2012. Snittet lå på C begge år, men i 2012 var fordelingen B-C-D 8-7-4, mens den i 2013 var 5-2-6. Studentrepresentantene har tatt opp dette med kursleder og flere av dem som fikk D har fått individuelle forklaringer på karakteren. Det later til at de mange D'ene i 2013 delvis skyldes et faktisk lavere analytisk nivå (her kan sprikende undervisning være en forklaring, en annen kan være at studentene faktisk har forberedt seg mindre), en like viktig faktor er at av de 22 som leverte eksamsoppgave var det ikke mer enn ca 14 som faktisk fulgte forelesningene. Flere av D'ene var preget av at studentene besvarte oppgaven på siden av spørsmålet og la fram referanselister på siden av pensum.

2. Læringsutbytteformuleringene

Disse ble endret i 2013 som følge av tilpasning til nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk, og oppfattes nå som tilfredsstillende.

3. Emnebeskrivelsen

Denne fremstår som tilfredsstillende for emnet målt opp mot alle aktuelle kriterier, og endringer antas ikke å være nødvendig. Det noe svakere karaktersnittet i 2013 sammenliknet med 2012 er kommentert ovenfor.

4. Endringer siden forrige periodiske evaluering

Kurset er fullstendig endret siden 2007 som følge av overgangen fra 15 til 10 studiepoeng per kurs. Videre har kursleder vært skiftet to ganger (2008, 2011) og både pensum og lærerstab har gjennomgått store utskiftninger.

5. Forslag til forbedringer

Som nevnt over: Sterkere samkjøring av de tre hovedlærerne, mer vekt på historie og mer vekt på å få fram de overordnede perspektivene fagene har på MR.

I betrakning av den lave svarprosenten bør det også ses etter andre evaluatingsformer ved neste korsvei.

6. Kort oppsummering

The periodic evaluation of HUMR 5131 has been both positive and negative. Very few of the students (only 8 out of 22) have answered the survey, and of those around half have expressed dissatisfaction with the teaching. They observe that the lectures concentrate too much on the specialties of each teacher at the cost of the overarching perspectives on human rights as seen from the various disciplines involved. By way of other means the students have also expressed concern at the number of D grades; even though the average is the same as last year, a C. A likely reason for this is however the fact that only around 14 of the 24 registered students regularly attended the course and that several essays graded with a D really didn't relate as directly to the learning goals as must be expected.

In any case, for the next time, autumn 2015, the lecturing at the course must be better integrated, adopt a more generalising perspective, and possibly include more history.

The feedback regarding the seminars given by the teaching assistant and the administration is positive.

17. februar 2014

Stener Ekern

Periodisk emnerapport for HUMR5132 Human Rights Law in Context, høsten 2013

Denne rapporten er basert på emnets emnebeskrivelse, FS-rapporter som viser gjennomføringsfakta for studentgruppen for høsten 2012 og høsten 2013, resultatene fra studentundersøkelsen gjennomført av administrasjonen, samt resultatene fra underveisevalueringen høsten 2013. Det foreligger ingen tidligere periodisk emnerapport for emnet. Det er en svakhet at bare 5 av 18 studenter har besvart studentundersøkelsen, så konklusjonene derfra er usikre.

1. Vurdering av emnets elementer

Emnet tar sikte på å diskutere juridiske regler om menneskerettigheter i en samfunnsmessig kontekst, og det er derfor nødvendig med tekster fra både jus og andre disipliner. Litteraturlisten inneholder kapitler fra en lærebok som også brukes på andre emner på M.phil.-studiet, i tillegg til to kompendier med tekster som til sammen er ment å dekke emnets læringskrav. Pensumlitteraturen har et fornuftig omfang, men kan oppfattes som litt uoversiktiglig. Literaturen får likevel meget god tilbakemelding i studentundersøkelsen.

Undervisningen er delt på mange interne og eksterne forelesere. Dette skaper god dynamikk, men det vanskeliggjør å holde en rød tråd gjennom forelesningsrekken. Visse grep ble foretatt forut for høsten 2013 for å forbedre dette, og studentundersøkelsen gir god tilbakemelding. Forelesningene suppleres av studentledete seminarer, som også hjelper til å holde den røde tråden.

Emnet har alle nødvendige ressurser.

Emnets eksamensform er todelt: En muntlig debatt som teller 20 %, samt en skriftlig hjemmeeksamen. Spørsmålet om debatten ble dessverre galt stilt i studentundersøkelsen, men muntlige tilbakemeldinger gjennom flere semestre tilsier at studentene synes dette er en glimrende evalueringsform. Den skriftlige hjemmeeksamenen ble oppfattet som vanskelig på grunn av spørsmålsstillingen, men studentene oppnådde likevel gode karakterer.

2. Læringsutbytteformuleringene

Disse ble endret i 2013 som følge av tilpasning til nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk, og oppfattes nå som tilfredsstillende.

3. Emnebeskrivelsen

Denne fremstår som tilfredsstillende for emnet målt opp mot alle aktuelle kriterier, og endringer antas ikke å være nødvendig.

4. Endringer siden forrige periodiske evaluering

Emnet ble gjennomført for første gang høsten 2011, og det foreligger derfor ingen tidligere periodisk emneevaluering.

5. Forslag til forbedringer

Førsteamanuensis Vibeke Blaker Strand overtar som emneansvarlig f.o.m. høsten 2014, og jeg har bedt henne vurdere endringer i emnet. Foreløpig vurdering er at én pensumartikkel bør byttes ut, da den i flere semestre har blitt oppfattet som forvirrende for studentene, men at pensum for øvrig kan stå uendret. Det bør vurderes om temaene i enkeltforelesninger kan byttes ut, men vesentlige endringer fremstår som unødvendige. Studentene er jevnt over tilfreds med emnet, og fra mitt perspektiv fremstår det også som et emne som både er utfordrende og lærerikt for både juridiske og ikke-juridiske studenter.

6. Kort oppsummering

(Denne skrives på engelsk siden det er et engelskspråklig emne.)

The periodic evaluation of HUMR5132 has largely been positive. Feedback from students suggests that students appreciate the course both in terms of curriculum, content, and teaching, and that administrative aspects also work as they should. The only significant criticism concerns the take-home exam, which was considered too challenging by several students. Considering the grade average of B, the criticism is to a certain degree inaccurate, but it is certainly something which will be taken into consideration for next semester.

5. februar 2014

Kjetil Mujezinović Larsen

Periodisk emnerapport for HUMR5140 Introduction to Human Rights Law, høsten 2013

Denne rapporten er basert på emnets emnebeskrivelse, FS-rapporter som viser gjennomføringsfakta for studentgruppen for høsten 2012 og høsten 2013, resultatene fra studentundersøkelsen gjennomført av administrasjonen, resultatene fra underveisevalueringen høsten 2013, samt forrige periodiske emnerapport fra mars 2011 (HUMR4140). Det er en svakhet at bare 9 av 26 studenter har besvart studentundersøkelsen, så konklusjonene derfra er usikre.

1. Vurdering av emnets elementer

Emnet tar sikte på å gi en innføring i menneskerettigheter fra et juridisk perspektiv, og er utformet på en måte som forsøker å utfordre studentene og treffe dem på riktig nivå uansett om de har juridiske forkunnskaper eller ikke. Dette er krevende, fordi det er vanskelig å unngå at man enten gjør det for enkelt for jusstudentene eller for vanskelig for ikke-juridiske studenter. Tilbakemeldinger fra studentene på underveisevaluering og studentundersøkelsen tyder imidlertid på at emnet nå har funnet et fornuftig nivå. Litteraturlisten er hovedsakelig basert på en lærebok, som suppleres med artikler i et kompendium. Til sammen dekker litteraturen emnets læringskrav på en god måte, og den har et fornuftig omfang, men kan oppfattes som litt uoversiktlig ved at den består av enkeltkapitler fra en lærebok samt en rekke artikler samlet i to kompendier. Litteraturen får meget god tilbakemelding i studentundersøkelsen (spørsmål 14).

Undervisningen holdes hovedsakelig av emneansvarlig, men med innslag av andre forelesere for å skape en bedre dynamikk. Jeg oppfatter studentundersøkelsen (og underveisevalueringen) som hovedsakelig positivt. På spm. 12 (teaching methods) er det en student som har svart «slightly unsatisfied», men dette begrunnes ikke nærmere. Når det i spm. 13 beskrives at «at least equal time/resources given to the politics of HR or HR in Politics and International Relations», antydes det at tilbakemeldingen kanskje heller angår HUMR5131 eller HUMR5132, alternativt at studenten har misforstått formålet med HUMR5140. Undersøkelsen forteller imidlertid ikke om denne kommentaren kom fra studenten som er «slightly unsatisfied», så jeg vet ikke om det er dette som ligger bak. Samme usikkerhet gjør seg for øvrig gjeldende på spm. 17 – kurset «should give less focus on law», som er en irrelevant tilbakemelding for et juridisk emne. Hvis det er dette som begrunner den ene studentens «very unsatisfied» på spm. 16, så tillater jeg meg å mene at vurderingen er misforstått. Spm. 16 gjelder for øvrig fysisk og sosialt læringsmiljø, så kommentaren er uansett ikke treffende, og jeg kan ikke på bakgrunn av studentundersøkelsen vite hva som er årsaken til den negative vurderingen. Alle øvrige respondenter vurderer uansett læringsmiljøet til «very satisfied» eller «satisfied», så vurderingen er uansett god.

Forelesningene suppleres av studentledete seminarer, som fungerer fint, men som underveis i dette konkrete semesteret fikk kritikk for å være for lettintet ved at det ble oppfattet å rette seg primært mot studenter som ikke forstod det grunnleggende i jussen (se også siste kommentar på spm. 24).

Emnet har alle nødvendige ressurser.

Emnets eksamsform er todelt: En midtveiseksamen med bestått/ikke bestått, og en skriftlig hjemmeeksamen. Midtveiseksamen får blandet vurdering i spm. 22, men tilbakemeldinger underveis tyder på at dagens ordning med konkrete og konstruktive skriftlig kommentarer til hver enkelt student oppfattes som nyttig. Dette er imidlertid en tidkrevende vurderingsform, hvor godskrivingen i undervisningsbanken langt fra dekker faktisk tidsbruk. Når det i spm. 23 beskrives at midtveiseksamen «should be evaluative», er jeg ikke sikker på hva som menes. Hvis det menes at midtveiseksamen bør gis karakterer, er jeg uenig. Karakterer ble gitt før, men evaluatingsformen oppfattes som mye mer vellykket etter overgangen til bestått/ikke bestått. Hvis det menes at hver enkelt besvarelse må gis konstruktiv tilbakemelding, må jeg innvende at det er nettopp dette som gjøres.

2. Læringsutbytteformuleringene

Disse ble endret i 2013 som følge av tilpasning til nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk, og oppfattes nå som tilfredsstillende.

3. Emnebeskrivelsen

Denne fremstår som tilfredsstillende for emnet målt opp mot alle aktuelle kriterier, og endringer antas ikke å være nødvendig.

4. Endringer siden forrige periodiske evaluering

Kurset er fullstendig endret siden den gang som følge av overgangen fra 15 sp. til 10 sp. emner.

5. Forslag til forbedringer

Kurset har funnet en god form, og jeg ser ingen grunn til vesentlige endringer på bakgrunn av studentundersøkelsen eller andre forhold. Neste semester skal jeg imidlertid være tydeligere i oppfølgningen av de studentledete seminarene.

6. Kort oppsummering

(Denne skrives på engelsk siden det er et engelskspråklig emne.)

The periodic evaluation of HUMR5140 has largely been positive. Feedback from students suggests that students appreciate the course both in terms of curriculum, content, and teaching, and that administrative aspects also work as they should. Some criticism was raised with regard to the level of the student-led seminars, where we will make adjustments for next semester. The grade average was a B, which also suggests that the course works well.

6. februar 2014

Kjetil Mujezinović Larsen

Emnerapport- JUS5503 - Human Rights and Counter-Terrorism: Striking a Balance?

Emnebeskrivelsen:

In order to combat terrorism, states and international organizations have adopted numerous policies and initiatives, especially since 11 September 2001. These counter-terrorism measures pose certain challenges to the international legal system. The course addresses the challenges to the international legal system that counter-terrorism measures entail. We provide an introduction to relevant topics of international law, but the course focuses on the accommodation of and limitations to counter-terrorism measures that international human rights, refugee law, international humanitarian law, and international criminal law place on states.

This course calls upon students to contemplate the line of legality of counter-terrorism efforts. In other words, students should understand the necessity of counter-terrorism to human rights, but that unfettered counter-terrorism undermines human rights itself. Through the study of specific cases in the context of counter-terrorism, students will also understand that there is constantly a necessity to balance competing demands to uphold the principles of democracy and rule of law.

- 1. Pensum: The syllabus is composed of one textbook, academic articles, and primary sources- including hard and soft law instruments from the universal, regional, and national levels as well as case law. The material is comprehensive as is appropriate for a Masters level class.**

Instruments

Inter American Convention Against Terrorism

OAU Convention on the Prevention and Combating of Terrorism

EU Convention on the Suppression of Terrorism

SAARC Convention

UDHR Art. 3

CCPR, Arts. 4, 6 & 9

CESCR Art. 5

HRC General Comment 39

Paris Minimum Standards of Human Rights Norms in a State of Emergency

Siracusa Principles on the limitation and derogation of CCPR

CAT, Articles 1 & 3 ; ICCPR, Art. 7

Common Articles 2 and 3 to Geneva Conventions of 1949

Articles 4 and 5 of Geneva Convention Relative to the Treatment of Prisoners of War of August 12, 1949

Articles 1 and 43- 45 of the Protocol Additional to the Geneva Conventions of 1949, and relating to the protection of victims of International Armed Conflict (Protocol I) of 8 June 1977

Articles 43- 45 and 50-51 of the Protocol Additional to the Geneva Conventions of 1949, and relating to the protection of victims of International Armed Conflict (Protocol I) of 8 June 1977

Article 13 of the Protocol Additional to the Geneva Conventions of 1949, and relating to the protection of victims of Non-International Armed Conflict (Protocol I) of 8 June 1977

Required reading

Cases and readings

Students are expected to analyze comparative cases from national tribunals and international human rights monitors. We will update the cases for the next semester.

Cases

Goiboru v. Paraguay, IACTHR(2006)

Finogenov and others v. Russia (ECTHR 2012)

Isayeva, Yusopeva and Bazayeva v. Russia (ECTHR 2002)

McCann v. UK (ECTHR)

Guerrero v. Colombia (UN Human Rights Committee 1982)

Sunday Times v. UK European Court of Human Rights

Ergi v. Turkey European Court of Human Rights

Urper v. Turkey, European Court of Human Rights (2009)

Surek v. Turkey (ECTHR 1999)

Klass and others v. Germany (ECTHR 1978)

Kadi v. Council of the European Union (European Court of Justice 2008)

Ireland v. UK, ECHR

Lee v. Republic of Korea (2005) UN Human Rights Committee

CAT Agiza Case

Nabil Sayadi & Patrick Vinck v. Belgium (2008) UN Human Rights Committee

Malone v. United Kingdom ECTHR (1984)

Al-Nashif v. Bulgaria European Court of Human Rights (2003)

El Masri v. Macedonia European Court of Human Rights

Interlocutory Decision on the Applicable Law: Terrorism, Conspiracy, Homicide, Perpetration, Cumulative Charging, Special Tribunal for Lebanon, paras. 61-113

Hamdan v. Rumsfeld et al., pp. 20-73

Boumediene et al. v. Bush et al., pp. 8-70

Government Documents

Legality of the Use of Military Commissions to Try Terrorists November 6 2001 Memorandum for the Counsel to the President (Office of Legal Counsel US Department of Justice)

"Protected Person" Status in Occupied Iraq Under the Fourth Geneva Convention March 18 2004 Memorandum for the Counsel to the President (Office of Legal Counsel US Department of Justice)

United Nations

Security Council Resolutions:

1269 on the responsibility of the Security Council in the maintenance of international peace and security

1373 on threats to international peace and security caused by terrorist acts

1851 on the situation in Somalia

Literature

Main book

Duffy, Helen, The War on Terror and the Framework of International Law, Cambridge 2007.

Chapter 2 (17-69), chapter 4 (esp. pp. 73-117) chapter 6 (pages 217-273), chapter 7 (pp. 274-347, 364-365), chapter 8 (esp. pp. 430-442). Pages in total: 241 pp.

Articles

Karima Bennoune, "Terror/Torture", 26 Berkeley Journal of International Law 1 2008, 1-62 [62 pp]

Dr. Mohammed Saif-Alden Wattad, The Torturing Debate on Torture 29 Northern Illinois U. Law Review 1 (2008), 1-38 [38 pp]

Torture Memos

Louis Fisher, Extraordinary Rendition : The Price of Secrecy, 57 American U. Law Review 1404 (June 2008), 1405-1452 [47 pp]

Corn and Jensen, Transnational Armed Conflict: A "Principled" Approach to the Regulation of Counter-Terrorism Combat Operations 42 Israel Law Review (2009) pages 1-34 [34 pp]

Rona Interesting Times for International Humanitarian Law Fletcher Forum of World Affairs Vol 27:2 Summer Fall (2003) , 55-74 [19 pp]

Mark A. Drumbl, Transnational Terrorist Financing: Criminal and Civil Perspectives, 9 German Law Journal (2008), pp. 933-943 [10 pp]

Philippe Sands, Torture Team: Uncovering War Crimes in the Land of the Free (Penguin 2009), pp. 211-294 [83 pp]

Optional reading

Commentaries to Articles from Geneva Conventions and Additional Protocol I

Antonio Cassese, Terrorism is Also Disrupting Some Crucial Legal Categories of International Law 12 EJIL (2001) 993-1001

Prosecutor v Tadic ICTY Appeal Judgment paragraphs 83-145

Prosecutor v Thomas Lubanga Dyilo ICC Decision on the Confirmation of Charges paragraphs 200-237

Prosecutor v. Galic (Trial Judgement), Judge Nieto-Navia's separate and partially dissenting opinion, paras. 108-113

Marco Sassoli, Terrorism and War 4 JICL (2006) 959-981

Ingrid Detter The Law of War and Illegal Combatants 75 GWLR 5-6 (2007) 1049-1104

US Department of Justice Memorandum of 22 January 02

White House Memorandum of 7 February 2002

Commentaries to Articles from Additional Protocols I and II - and follow respective links

SUA Convention Articles 3-7

Duffy, chap. 4 (pp. 117-143)

Jeanne K. Giraldo and Harold A. Trinkunas, Terrorist Financing: Explaining Government Responses, in Terrorist Financing and State Responses: A Comparative Perspective, pp. 282-296 (2007)

Sassoli, M. Transnational Armed Groups and International Humanitarian Law HCPR Occasional Paper Series Winter 2006 No. 6, 1-34 [34 pp]

Jinks, D. September 11 and the Laws of War 28 Yale Journal International Law 15 (2003) pages 1-49 [49 pp]

Bradley, C.A. and Goldsmith, J.L. Congressional Authorisation and the War on Terrorism Harvard Law Review 118 Harvard Law Review No 7. (2005) pp 2047-2133 [87 pp]

Hamdan v. Rumsfeld et al., Justice Kennedy's partially concurring opinion

Hamdan v. Rumsfeld et al., Justice Thomas' dissenting opinion

Boumediene et al. v. Bush et al., Justice Robert's dissenting opinion

Boumediene et al. v. Bush et al., Justice Scalia's dissenting opinion

Duffy, chap. 8 (esp. pp. 379-430)

United States of America v. Josef Altstoetter et al. ("The Justice Case"), pp. 1081-1177

Undervisning: Teaching pursues a lecture format with lecturers who offer special competence-including Nobuo Hayashi, Gentian Zyberi, Simon O'Connor, Heidi M. Lomell, and Cecilia Bailliet. There are 22 lecture hours in total.

For my own lectures, there were a large number of students who were very active in asking questions and participating in group work. I conducted group work even though it was a large lecture hall. The students seemed to enjoy it.

Heidi M. Lomell reports: «Jeg likte å undervise på CT-emnet. Studentene var usedvanlig engasjerte og aktive. Jeg likte også at jeg selv fikk legge opp litteratur til mine to forelesninger. Essayene var jevnt over gode. Jeg synes du skal fortsette med den valgfriheten studentene får gjennom at de kan skreddersyssayene etter egne interesser.»

Gentian Zyberi reports: "I think the CT course is fairly balanced in the form it is taught. It is good that students receive different perspectives and approaches to this broad topic from the lecturers. In terms of course improvement I'm thinking whether we can consider/check if there are other textbooks. The selection of cases needs to be revisited. We will need to sit down together and discuss this at some point. The essay format we use for testing is OK. But in order to keep the students engaged we might need to introduce a mid-term test? Presentations by the students? Other means? When I taught there was a limited number of students! Not sure why?"

Nobuo Hayashi reports: "This year's last session saw just three students showing up. So, I decided to drop my lecture and held an impromptu tutoring session with them instead. I am not saying that I did not enjoy it (because I did) in its own way, but I must admit it does dampen the momentum. Those who came said, in essence, that their classmates must have already (1) been busy with other exams and (2) chosen not to come since they had also already selected their paper topic which did not have anything to do with that day's theme. I don't know if there is anything much that one can do about it, to be honest. The essays I have graded are really a mixed bag, but perhaps that's how it should be. As you may have seen in my feedback and the replies I have received, those with unflattering grades who wanted my opinion seem to have taken them constructively. This seems to indicate a general willingness on the part of students struggling to write decent research papers in our courses to learn and improve. Needless to say, I cannot comment on the attitude of those whose papers I did not grade."

Infrastructure: This year we had lectures in different locations due to the renovation of DA.

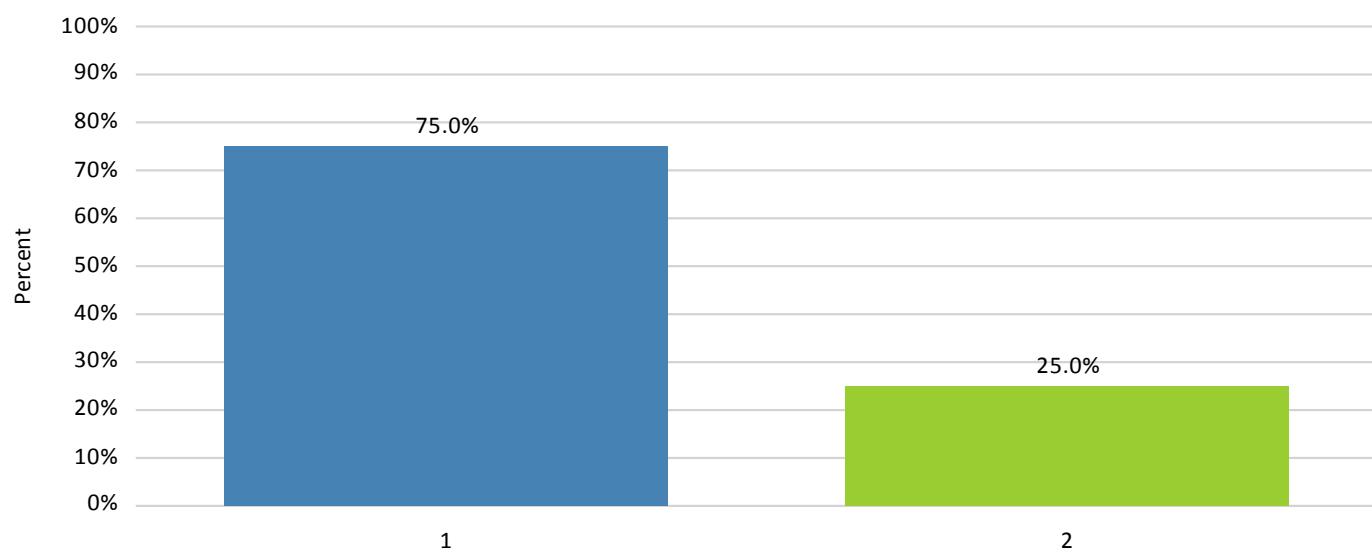
Exam: The students had to write a paper on a self-chosen topic as the exam. Topics had to be approved by Bailliet. The average grade was a "B" which indicates that the students performed well.

2. **Læringsutbytte:** Students read actual cases from the European Court of Human Rights, the Human Rights Committee, the Inter-American Court of Human Rights, and national courts. They analyze international instruments on counter-terrorism and the fundamental human rights treaties. They are able to explain the ethical and legal dilemmas arising from the phenomenon of the "War on Terror": use of force in counter-terrorist operations (use of drones), preventive actions (search, surveillance, censorship), extraordinary rendition, the prohibition on torture, detention, and prosecution not accordance with international standards. They are able to explain the trans-systemic institutional structure addressing counter-terrorism. Students should be able to apply this knowledge within jobs in the Ministry of Justice, police, intelligence agencies, and law firms
3. **The student body is mixed with law students (Norwegian and international), social science students, and possibly practitioners.** This means that we had to create different committees to grade exams according to whether they were social scientists or law students. This was done without any problems.
4. **We changed the topics covered in the class in order to update to current CT theory and policy.**
5. **We hope to be able to select a new textbook soon, we expect one to be on the market by next year.**

Evaluation survey of JUR1240 – Comparative Private Law bachelor- Autumn 2013

1. Gender?

A) Background variables:

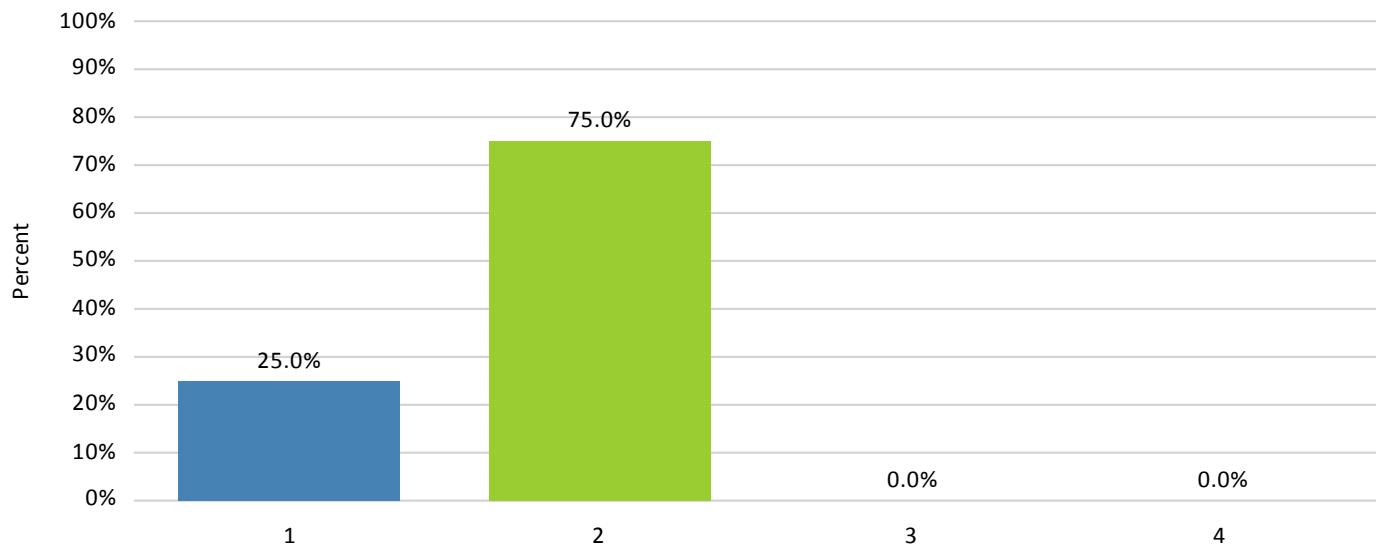
Name

1	Woman
2	Man

Percent

Name	Percent
Woman	75.0%
Man	25.0%
N	12

2. Age?

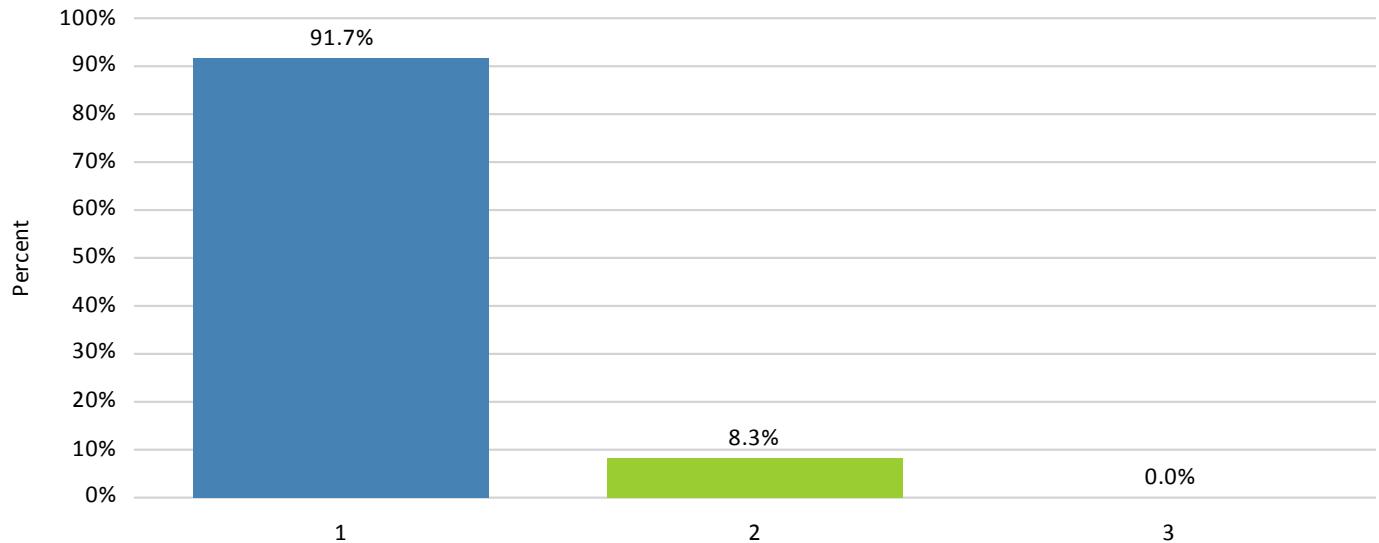
Name

1	20 years or younger
2	21-25 years
3	26-30 years
4	31 years or older

Name**Percent**

20 years or younger	25.0%
21-25 years	75.0%
26-30 years	0.0%
31 years or older	0.0%
N	12

3. Level?

Name

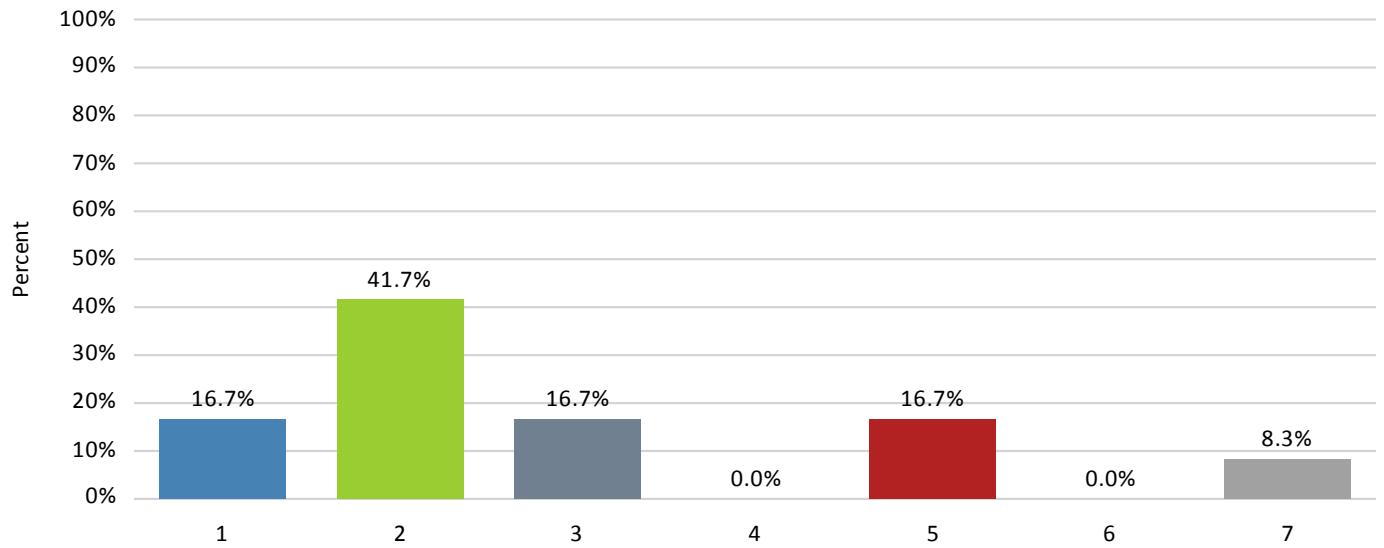
1	Bachelor
2	Master
3	Other, please specify:

Name**Percent**

Bachelor	91.7%
Master	8.3%
Other, please specify:	0.0%
N	12

4. What do you think about the start-up/initial phase of the course?

B) The start-up/initial phase of the course:

Name

1	Very satisfied
2	Satisfied
3	Slightly satisfied
4	Slightly unsatisfied
5	Unsatisfied
6	Very unsatisfied
7	I don't know

Name	Percent
Very satisfied	16.7%
Satisfied	41.7%
Slightly satisfied	16.7%
Slightly unsatisfied	0.0%
Unsatisfied	16.7%
Very unsatisfied	0.0%
I don't know	8.3%

N

5. What could have been done better?

if we could have more practical tasks

---

the program of matter in first days

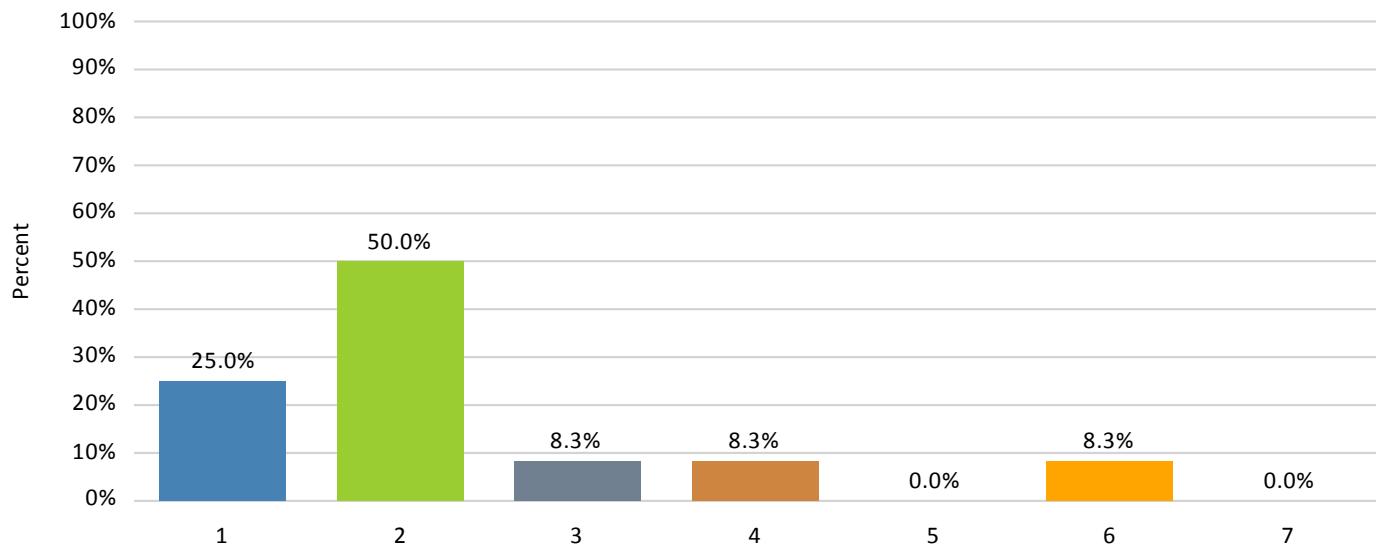
More information to the bachelor students

Everything. The syllabus must be updated. There was one text mentioned twice, but with different titles, and in different books. The student might end up buying the same text twice! The teachers should also give lectures on the subject mentioned (we learned nothing about the CESL). The DFCR was not mentioned in the syllabus once, but we got it on the exam...

6. What do you think about the availability of the course information?

C) Information about the course:

Name

1	Very satisfied
2	Satisfied
3	Slightly satisfied
4	Slightly unsatisfied
5	Unsatisfied
6	Very unsatisfied
7	I don't know

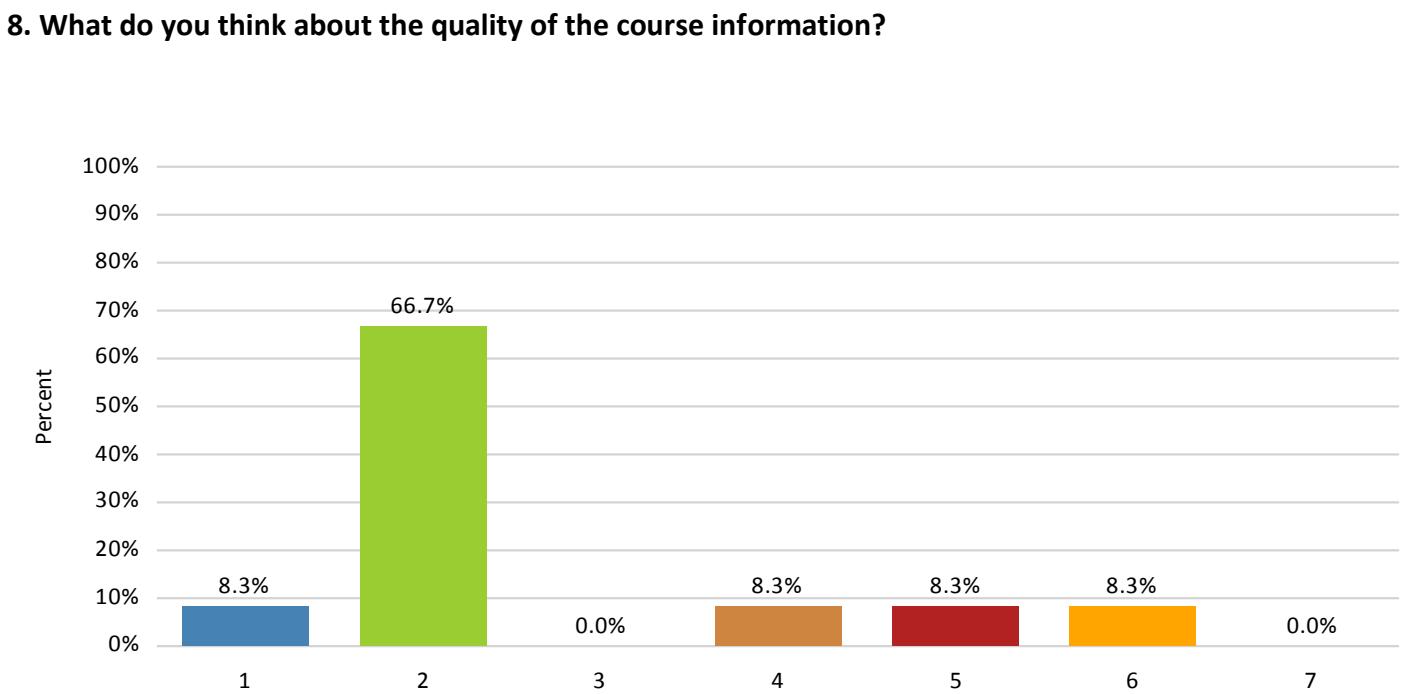
Name	Percent
Very satisfied	25.0%
Satisfied	50.0%
Slightly satisfied	8.3%
Slightly unsatisfied	8.3%
Unsatisfied	0.0%
Very unsatisfied	8.3%
I don't know	0.0%

N 12

7. What could have been done better?

E-mail and information on the bachelor students site

Name

1	Very satisfied
2	Satisfied
3	Slightly satisfied
4	Slightly unsatisfied
5	Unsatisfied
6	Very unsatisfied
7	I don't know

Name**Percent**

Very satisfied	8.3%
Satisfied	66.7%
Slightly satisfied	0.0%
Slightly unsatisfied	8.3%
Unsatisfied	8.3%
Very unsatisfied	8.3%
I don't know	0.0%

N

12

9. What could have been done better?

To much advanced information in the guest lectures.

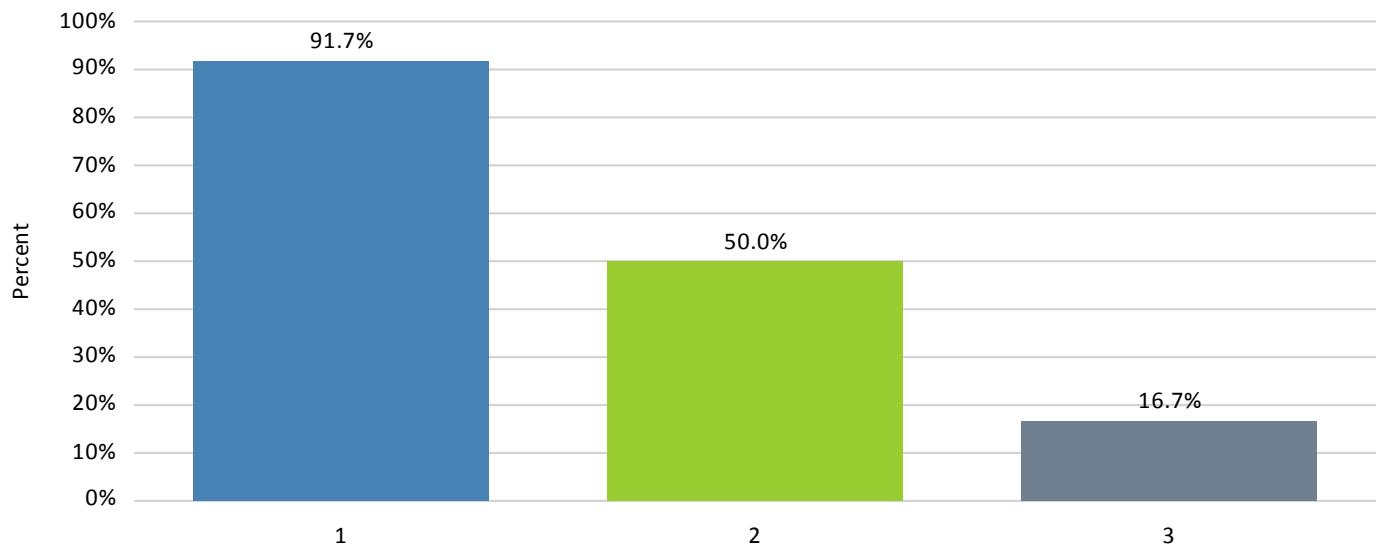
---

more information about comparative law and not just vague and unprecise information; precise information about the topic as a whole

---

10. What kind of course activities did you attend?

D) Teaching and teaching activities:

Name

1	Lectures
2	Seminars
3	Other, please specify:

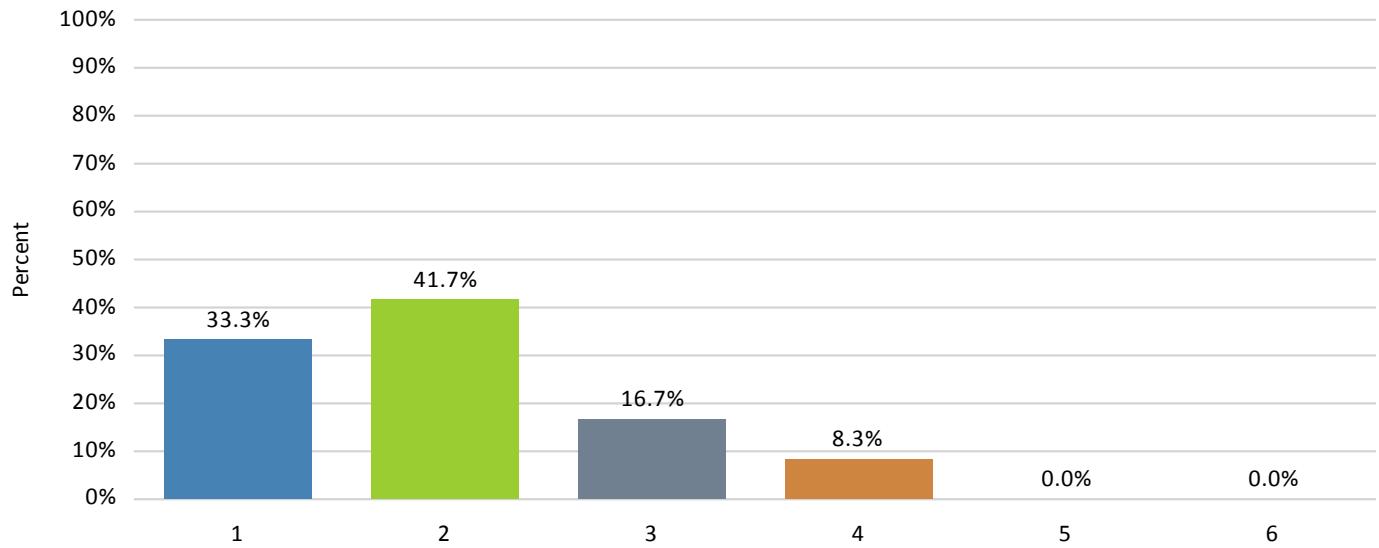
Name**Percent**

Lectures	91.7%
Seminars	50.0%
Other, please specify:	16.7%
N	12

There were only lectures as far as i know because of the bad information

I went to some of the lectures, but I found most of them just repeating what we could read ourselves

11. How much of the teaching in the course did you attend?

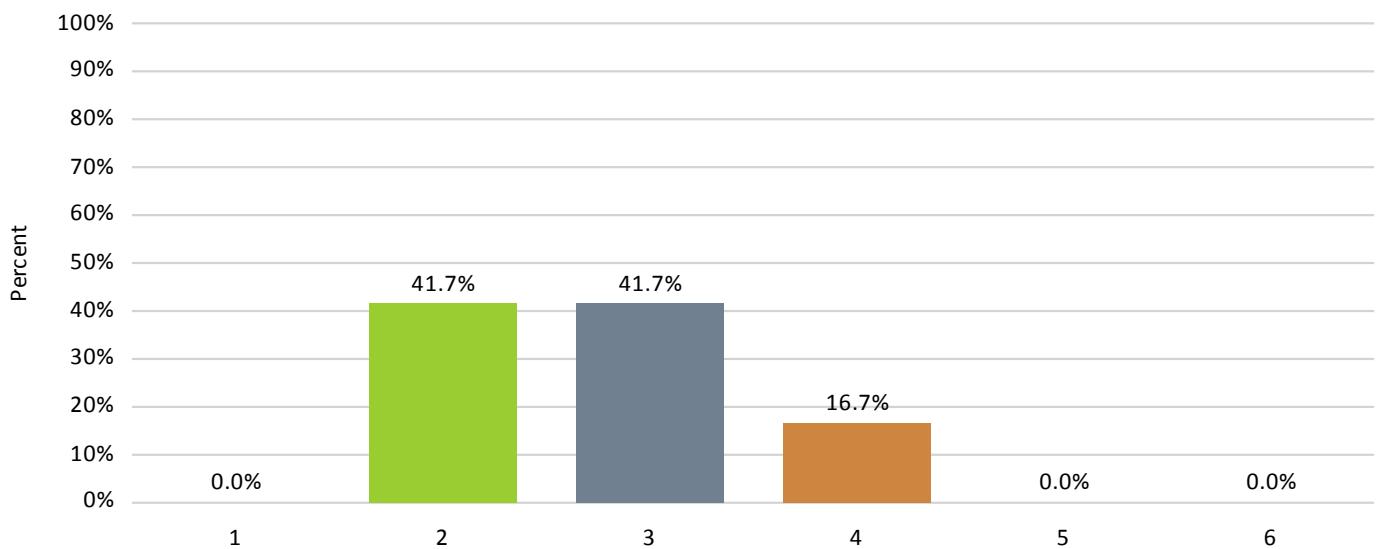

Name

1	Very much/everything
2	A lot
3	Quite a lot
4	Quite little
5	Little
6	Very little/nothing

Name	Percent
Very much/everything	33.3%
A lot	41.7%
Quite a lot	16.7%
Quite little	8.3%
Little	0.0%
Very little/nothing	0.0%
N	12

12. What do you think about your own study effort of this course?

Name

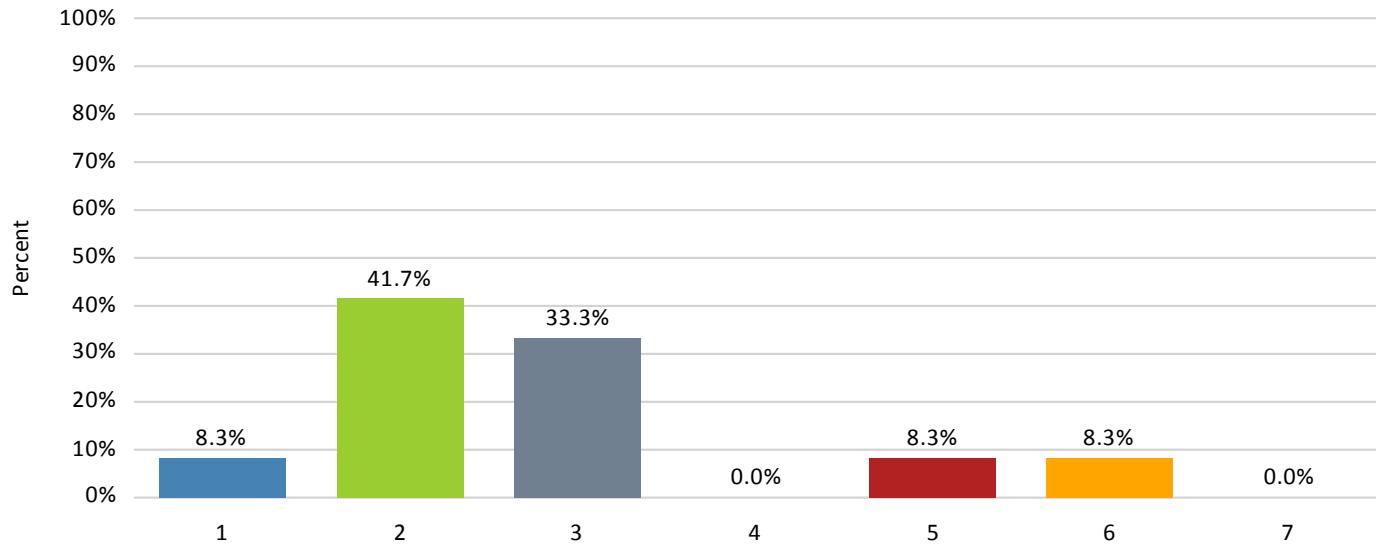
1	Very satisfied
2	Satisfied
3	Slightly satisfied
4	Slightly unsatisfied
5	Unsatisfied
6	Very unsatisfied

Name**Percent**

Very satisfied	0.0%
Satisfied	41.7%
Slightly satisfied	41.7%
Slightly unsatisfied	16.7%
Unsatisfied	0.0%
Very unsatisfied	0.0%

N

12

13. What do you think about the academic content of this course?**Name**

1	Very satisfied
2	Satisfied
3	Slightly satisfied
4	Slightly unsatisfied
5	Unsatisfied
6	Very unsatisfied
7	I don't know

Name	Percent
Very satisfied	8.3%
Satisfied	41.7%
Slightly satisfied	33.3%
Slightly unsatisfied	0.0%
Unsatisfied	8.3%
Very unsatisfied	8.3%
I don't know	0.0%

N

14. What could have been done better?

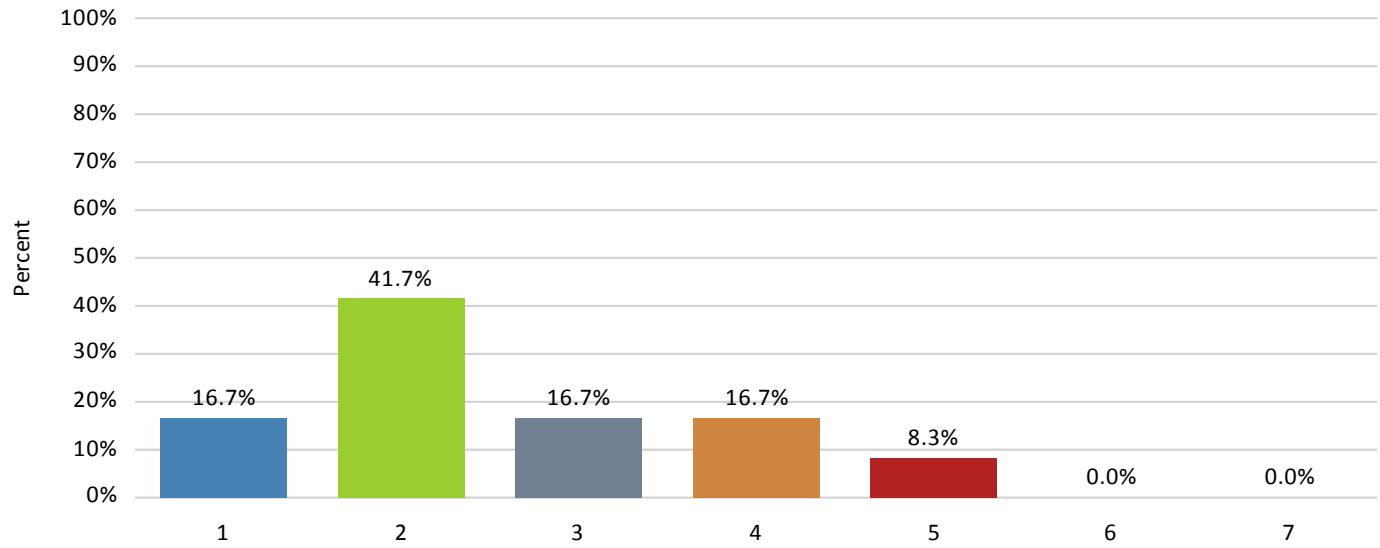
more days of class

Lectures formed as seminars. The lectures of Herman Bruserud was easier to understand than the first lectures. A whole week of lectures in the start was also a bit much.

going further into the topics to know better the different systems

Everything

better reconciliation between course information and required reading list

15. What do you think about the teaching methods of this course?**Name**

1	Very satisfied
2	Satisfied
3	Slightly satisfied
4	Slightly unsatisfied
5	Unsatisfied
6	Very unsatisfied
7	I don't know

Name	Percent
Very satisfied	16.7%
Satisfied	41.7%
Slightly satisfied	16.7%
Slightly unsatisfied	16.7%
Unsatisfied	8.3%
Very unsatisfied	0.0%
I don't know	0.0%

N

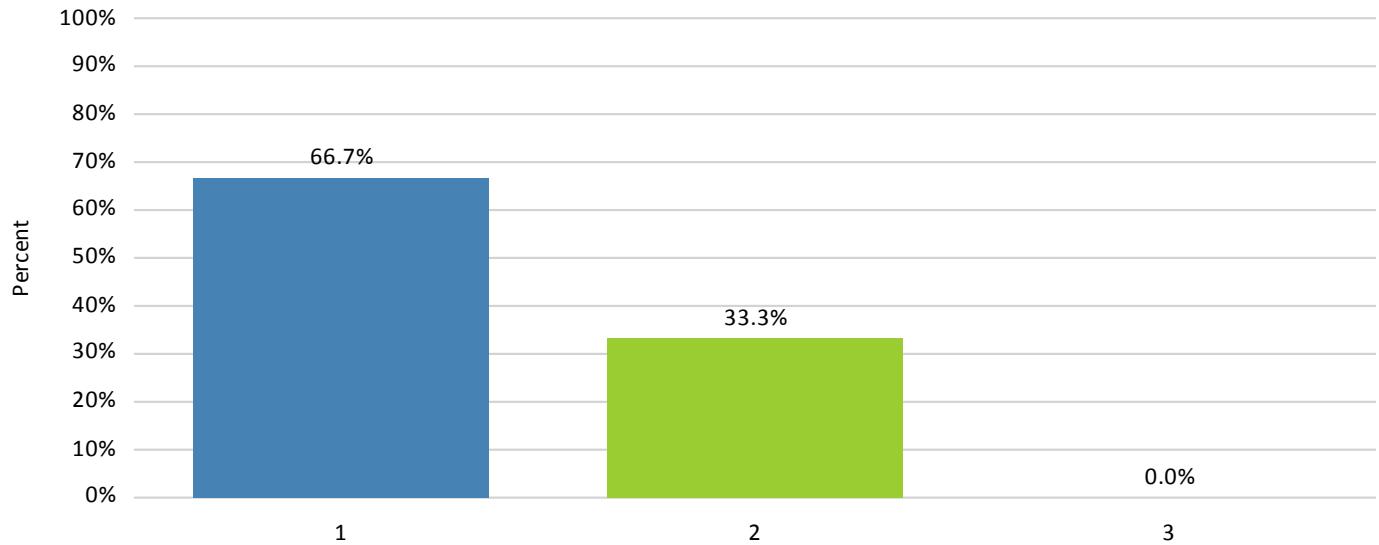
16. What could have been done better?

If there would have been more seminars, and also homeworks, that the final mark do not dependent only form exam.

There could have been seminars

---

17. Do you think the material on the reading list is adequate for reaching the learning goals of the course?**Name**

1	Yes
2	No
3	I don't know

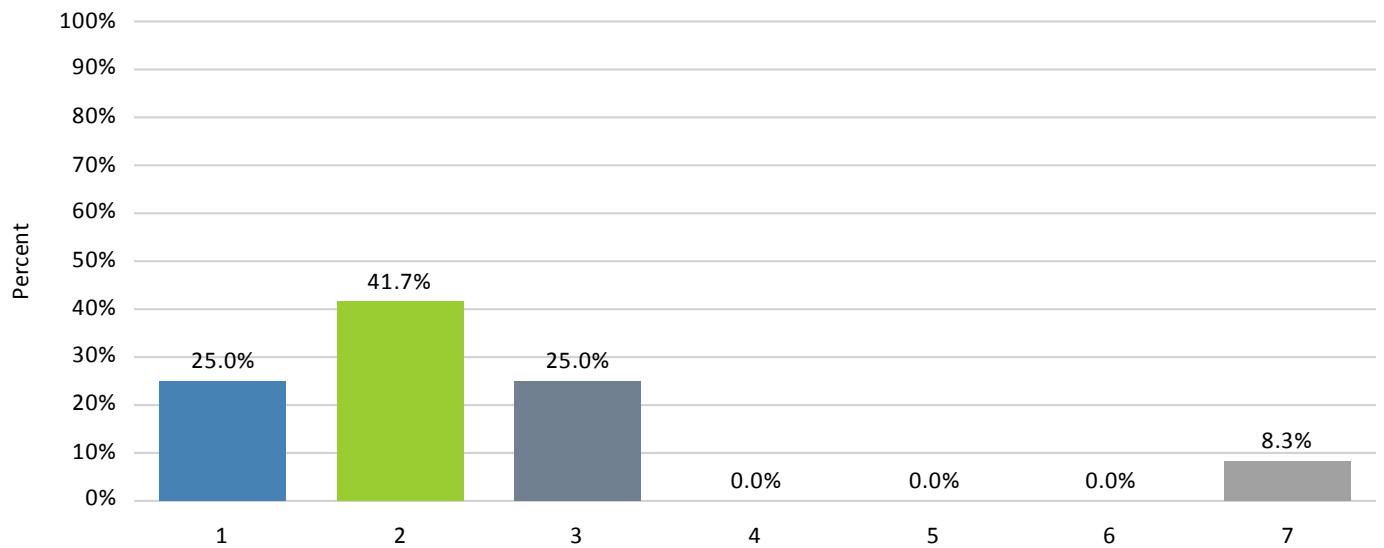
Name**Percent**

Yes	66.7%
No	33.3%
I don't know	0.0%
N	12

18. What could have been done better?

19. What do you think about psychological and social learning environment of this course?

E) Learning environment:

Name

1	Very satisfied
2	Satisfied
3	Slightly satisfied
4	Slightly unsatisfied
5	Unsatisfied
6	Very unsatisfied
7	I don't know

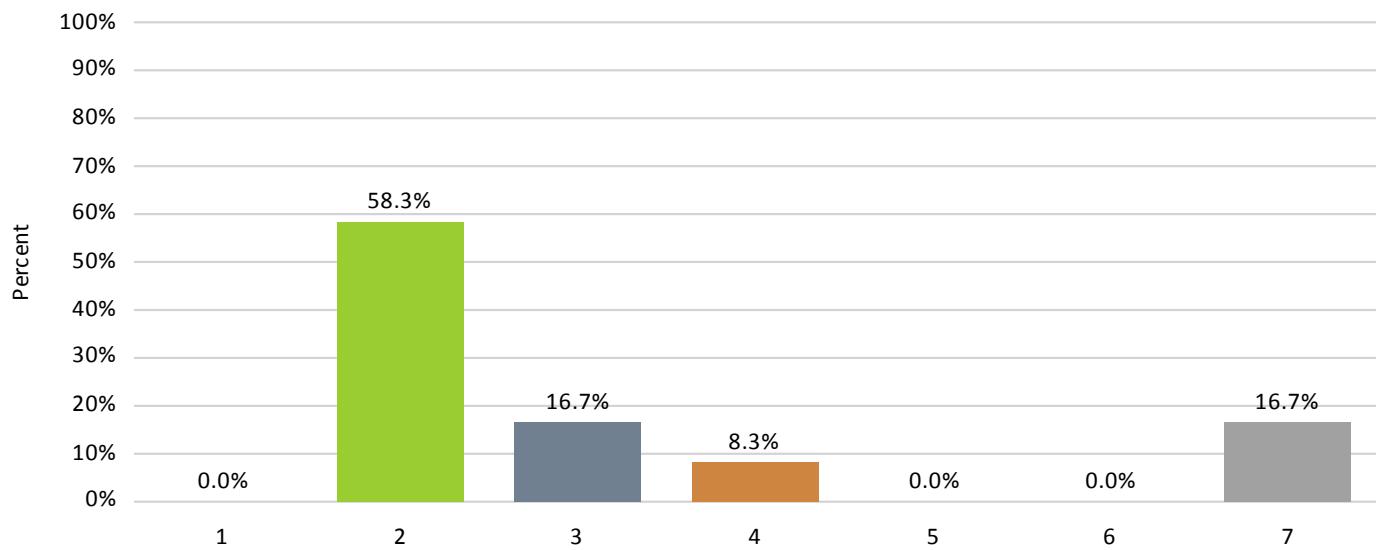
Name	Percent
Very satisfied	25.0%
Satisfied	41.7%
Slightly satisfied	25.0%
Slightly unsatisfied	0.0%
Unsatisfied	0.0%
Very unsatisfied	0.0%
I don't know	8.3%

N

12

20. What could have been done better?

21. What do you think about the physical learning environment of this course?

	Name
1	Very satisfied
2	Satisfied
3	Slightly satisfied
4	Slightly unsatisfied
5	Unsatisfied
6	Very unsatisfied
7	I don't know

Name	Percent
Very satisfied	0.0%
Satisfied	58.3%
Slightly satisfied	16.7%
Slightly unsatisfied	8.3%
Unsatisfied	0.0%
Very unsatisfied	0.0%
I don't know	16.7%
N	12

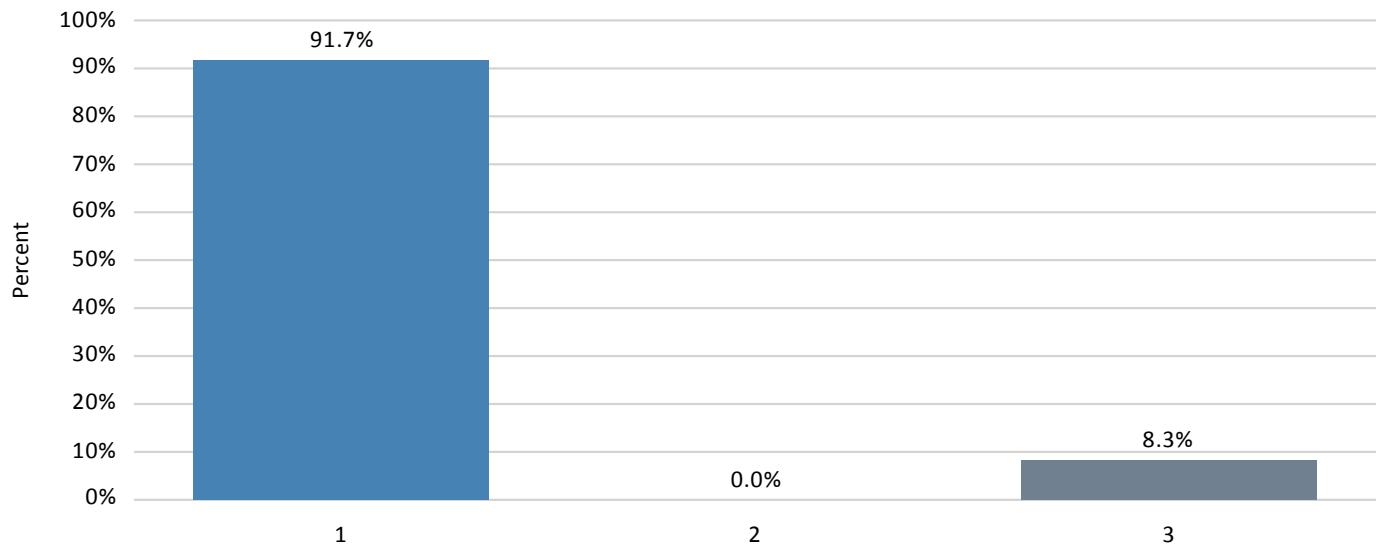
22. What could have been done better?

Having a better auditorium with for place to take notes

---

23. Has the teacher during the course made it possible for the students to make comments on the course and the teaching activities of the course?

F) Continuous course evaluation:

Name

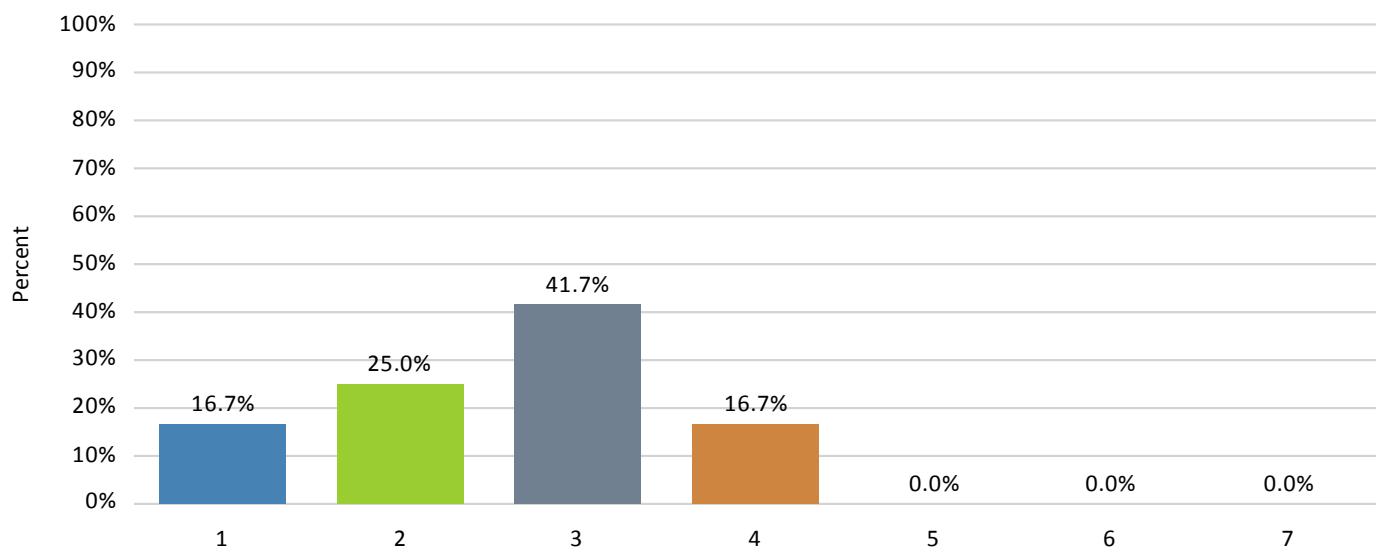
1	Yes
2	No
3	I don't know

Name**Percent**

Yes	91.7%
No	0.0%
I don't know	8.3%
N	12

24. Any additional comments?**25. What do you think about the course exam as a form of assessment?**

G) Forms of assessment:

Name

1	Very satisfied
2	Satisfied
3	Slightly satisfied
4	Slightly unsatisfied
5	Unsatisfied
6	Very unsatisfied
7	I don't know

Name	Percent
Very satisfied	16.7%
Satisfied	25.0%
Slightly satisfied	41.7%
Slightly unsatisfied	16.7%
Unsatisfied	0.0%
Very unsatisfied	0.0%
I don't know	0.0%
N	12

26. What could have been done better?

4 hours for so extensive exam is to less, better would be if we could just compare not more than 3 legal principles or conventions.

To have a material similar to the one allowed in EU competition law in order to do a pre- reading and underlining of the most important rules

---

27. If you have any other comments you can write them down here:

H) In the end:

It was good the interaction teacher-student!

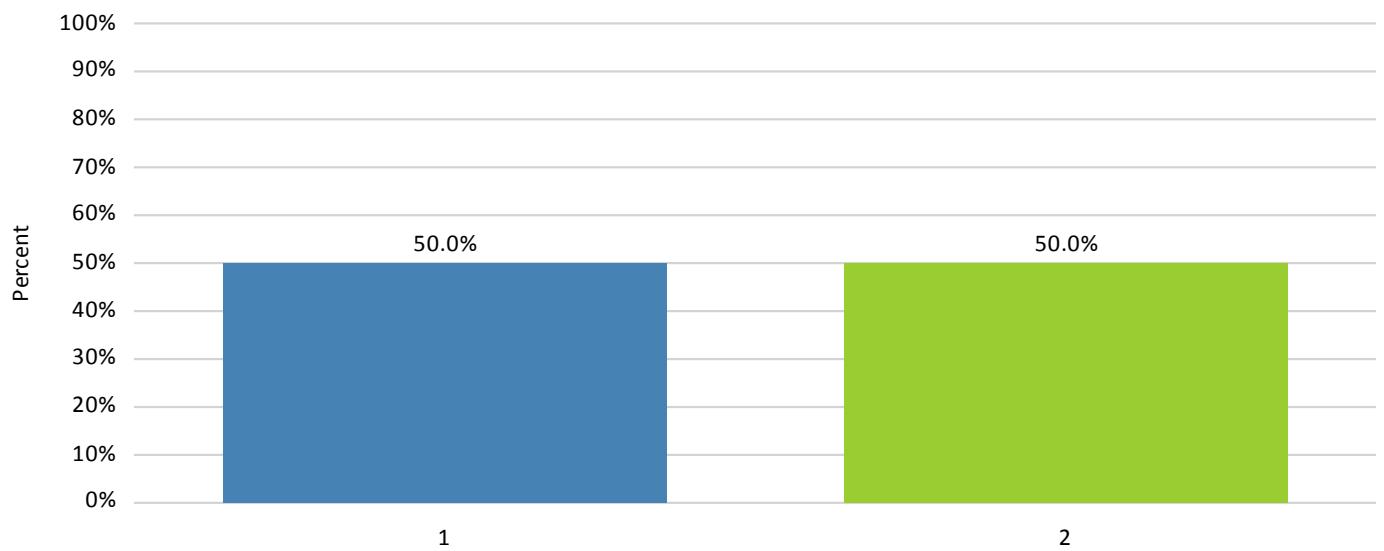

On the exam, there was too many documents to read for 4 hours, it was hard to handle all of them

---

Vedlegg 10.2**Evaluation survey of JUS5240 – Comparative Private Law Autumn 2013****1. Gender?**

A) Background variables:

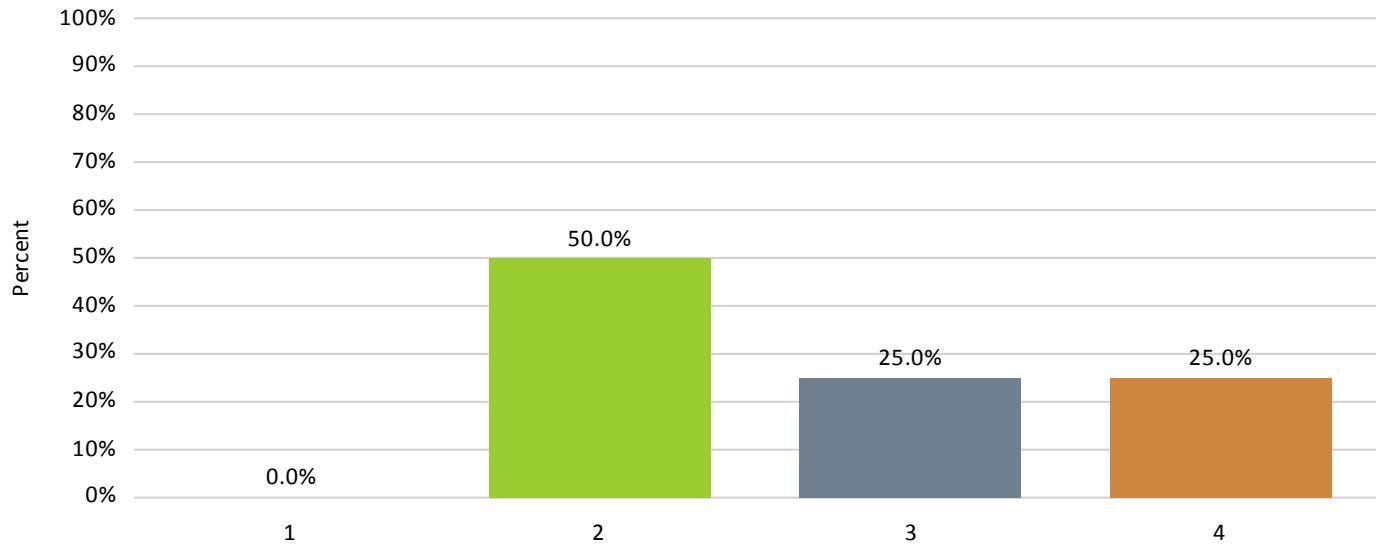
Name

1	Woman
2	Man

Name**Percent**

Woman	50.0%
Man	50.0%
N	4

2. Age?

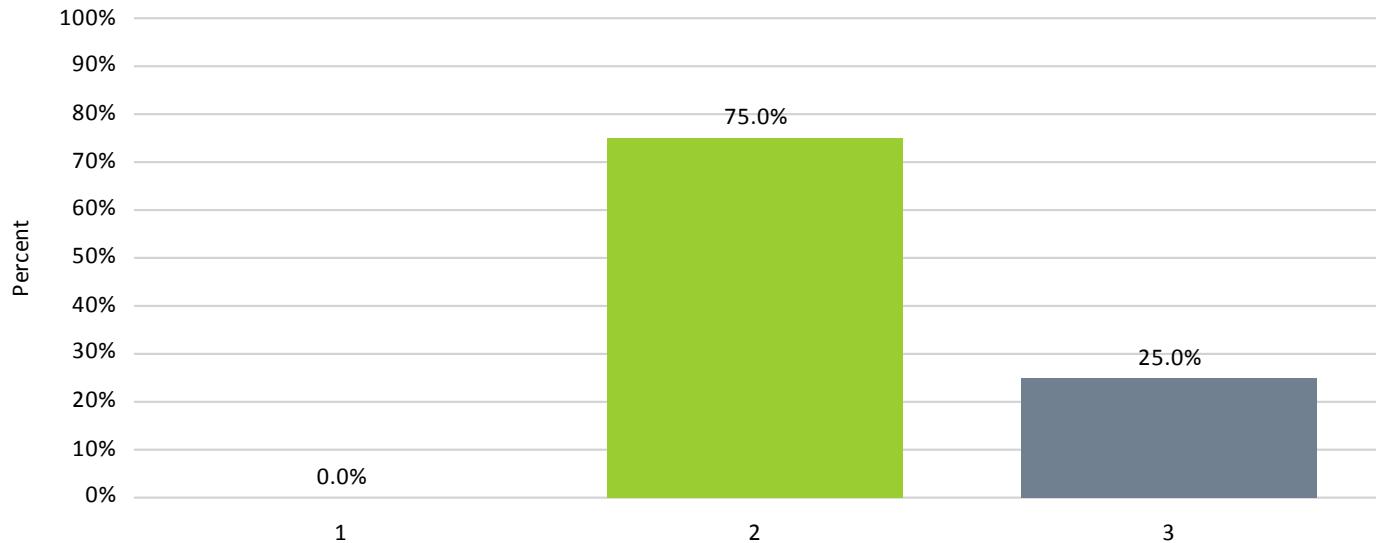
Name

1	20 years or younger
2	21-25 years
3	26-30 years
4	31 years or older

Name**Percent**

20 years or younger	0.0%
21-25 years	50.0%
26-30 years	25.0%
31 years or older	25.0%
N	4

3. Level?

Name

1	Bachelor
2	Master
3	Other, please specify:

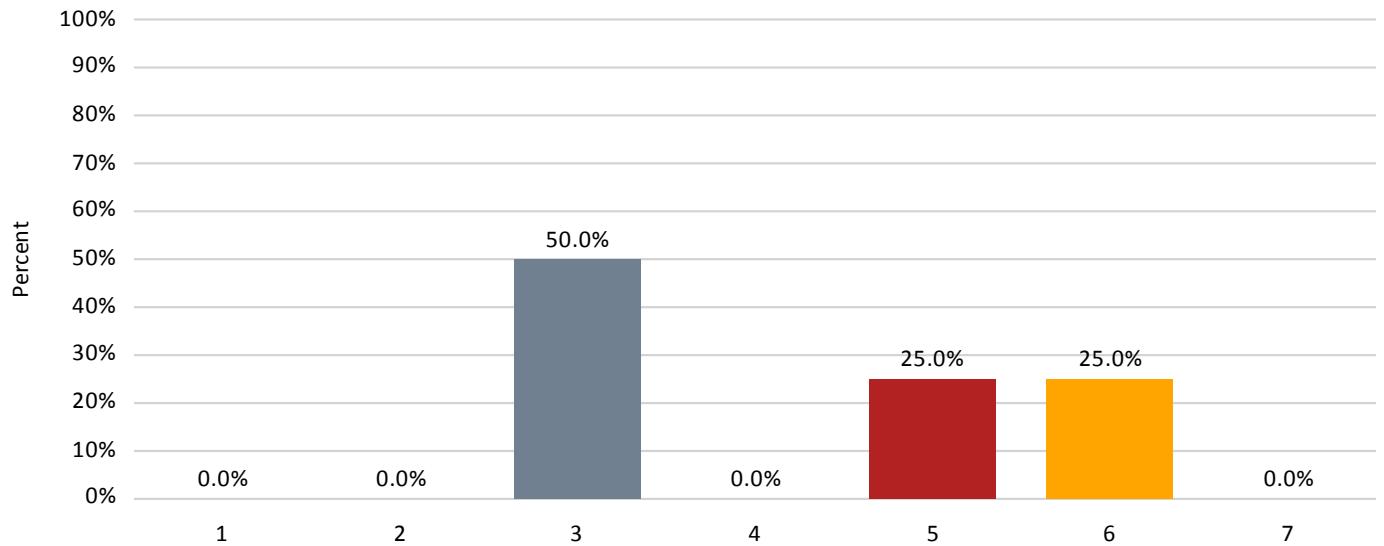
Name**Percent**

Bachelor	0.0%
Master	75.0%
Other, please specify:	25.0%
N	4

Staatsexamen

4. What do you think about the start-up/initial phase of the course?

B) The start-up/initial phase of the course:

Name

1	Very satisfied
2	Satisfied
3	Slightly satisfied
4	Slightly unsatisfied
5	Unsatisfied
6	Very unsatisfied
7	I don't know

Name	Percent
Very satisfied	0.0%
Satisfied	0.0%
Slightly satisfied	50.0%
Slightly unsatisfied	0.0%
Unsatisfied	25.0%
Very unsatisfied	25.0%
I don't know	0.0%

N

4

5. What could have been done better?

More information earlier on, keeping to a set schedule that is set as early as possible.

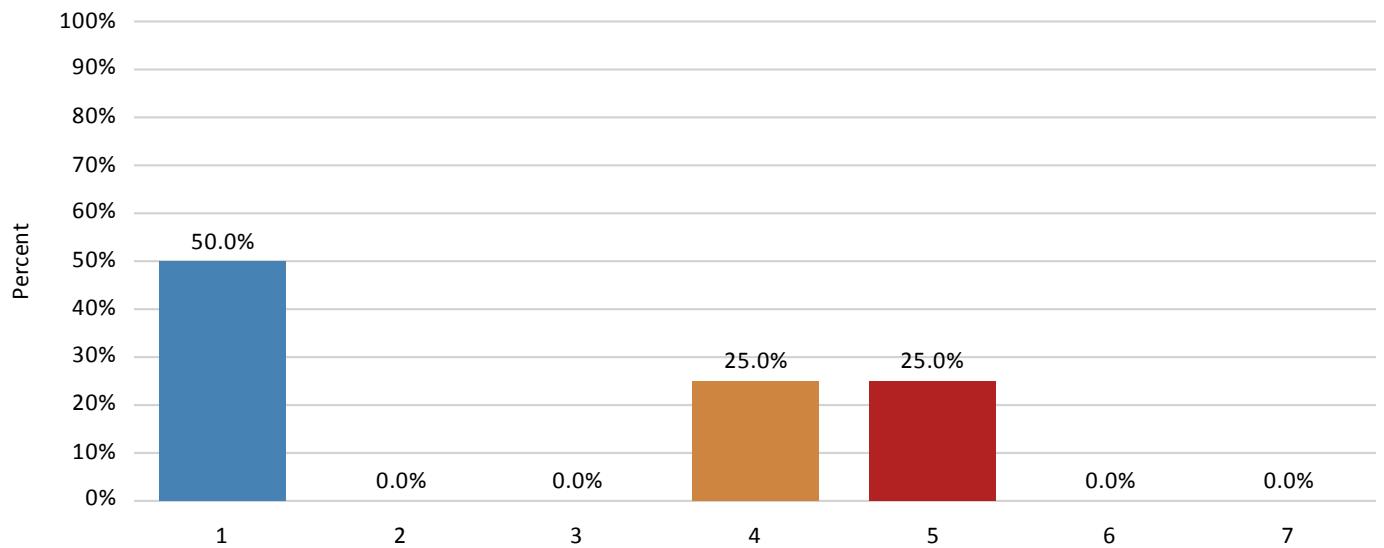
Introduction lecture seemed a litte long in retrospective.

The first classes were mostly relevant for the foreign students, and the parts that was relevant in relation to the actual learning outcome voila have been more to the point. The teacher in the first classes was good, but not in English..

More focus on comparative method initially, and details later. The lectures from the guest lecturer were very good, but were placed too early in the semester. At that point, few students had any knowledge of comparative law. This made the lectures harder to follow.

6. What do you think about the availability of the course information?

C) Information about the course:

Name

1	Very satisfied
2	Satisfied
3	Slightly satisfied
4	Slightly unsatisfied
5	Unsatisfied
6	Very unsatisfied
7	I don't know

Name	Percent
Very satisfied	50.0%
Satisfied	0.0%
Slightly satisfied	0.0%
Slightly unsatisfied	25.0%
Unsatisfied	25.0%
Very unsatisfied	0.0%
I don't know	0.0%

N

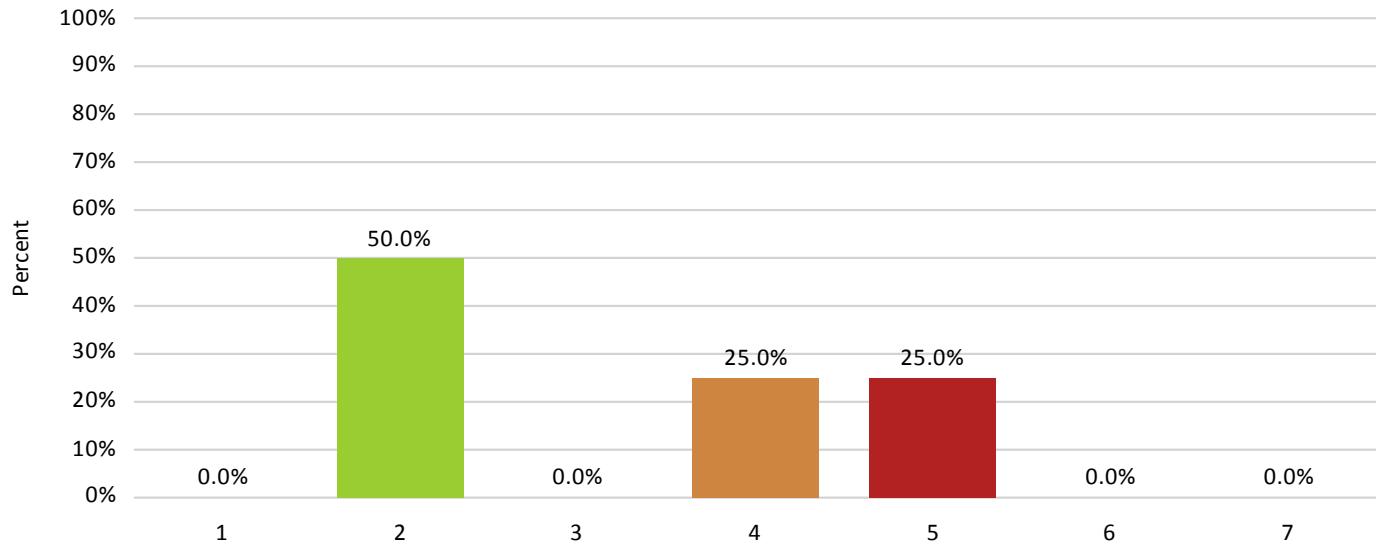
7. What could have been done better?

More information, earlier. It was difficult to prepare, and to work other subjects around it.

The lectures only focus on some of the learning requirements, and little information is given about the reqs the lectures do not cover

---

8. What do you think about the quality of the course information?**Name**

1	Very satisfied
2	Satisfied
3	Slightly satisfied
4	Slightly unsatisfied
5	Unsatisfied
6	Very unsatisfied
7	I don't know

Name	Percent
Very satisfied	0.0%
Satisfied	50.0%
Slightly satisfied	0.0%
Slightly unsatisfied	25.0%
Unsatisfied	25.0%
Very unsatisfied	0.0%
I don't know	0.0%

N

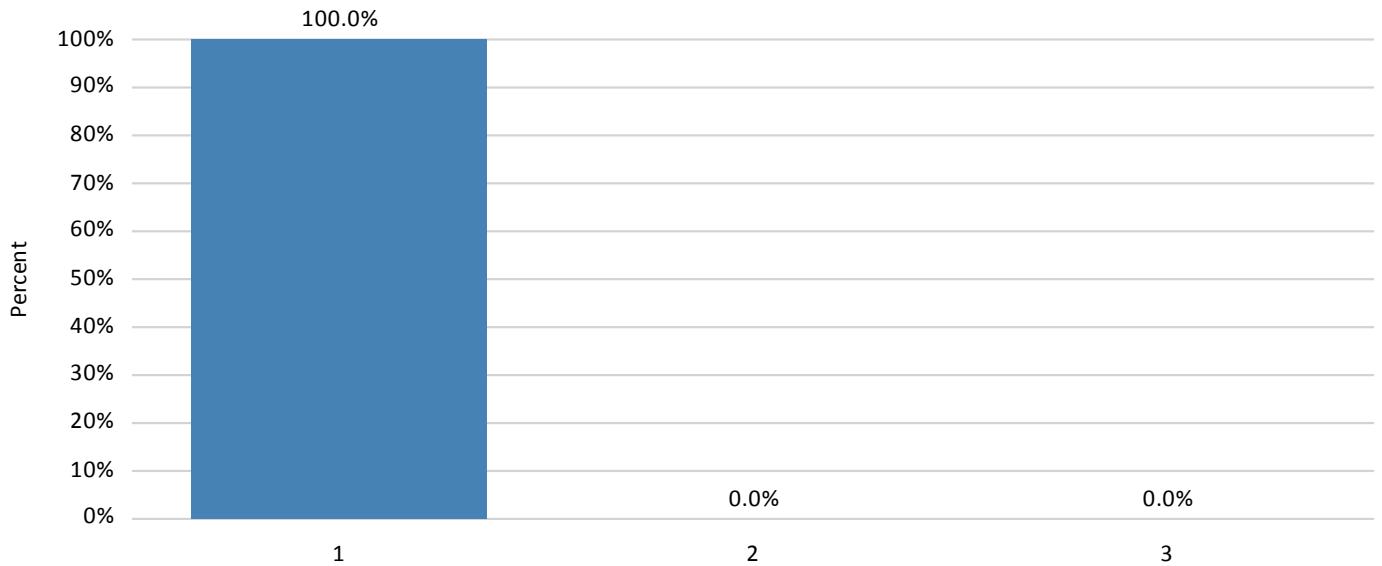
9. What could have been done better?

As before: Real learning reqs

---

10. What kind of course activities did you attend?

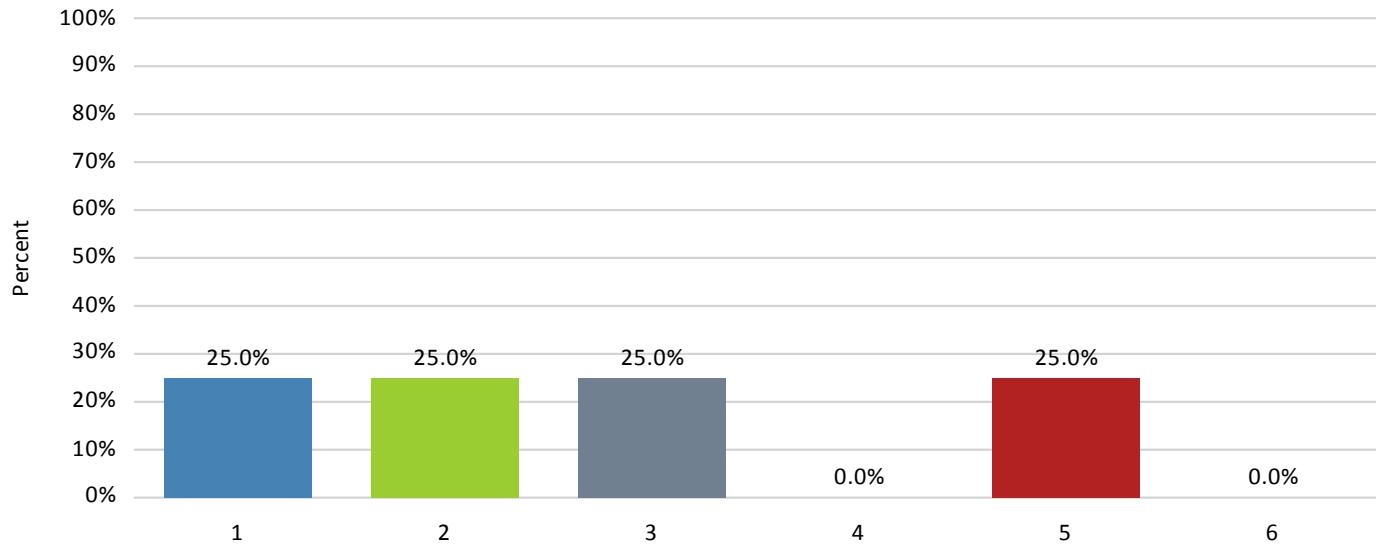
D) Teaching and teaching activities:

Name

1	Lectures
2	Seminars
3	Other, please specify:

Name**Percent**

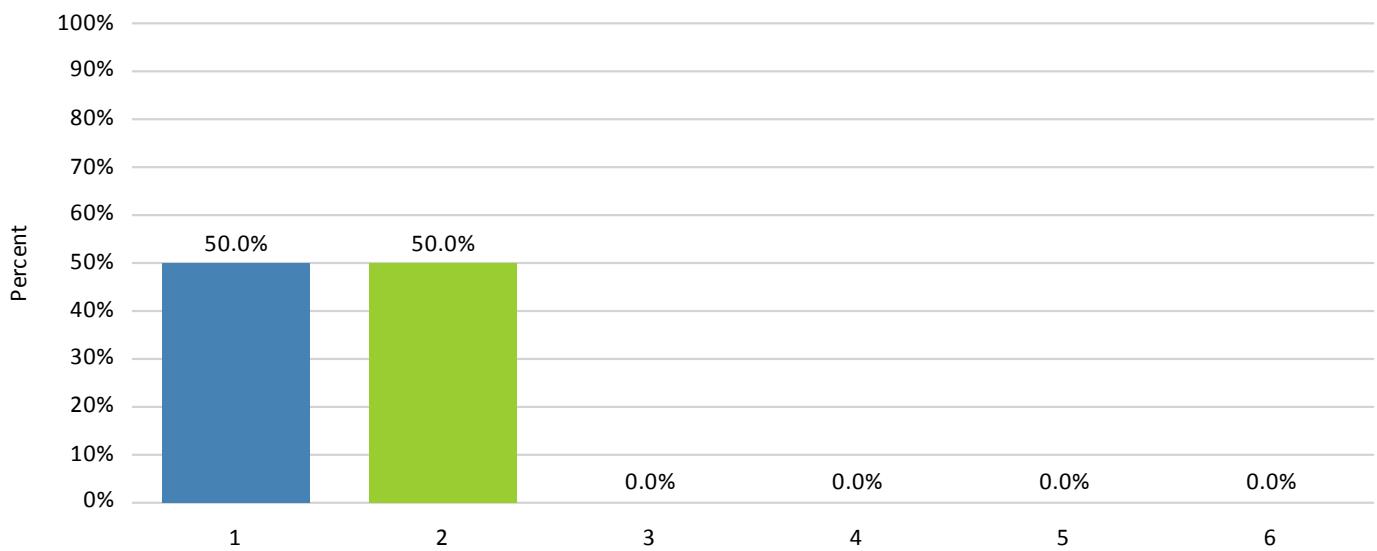
Lectures	100.0%
Seminars	0.0%
Other, please specify:	0.0%
N	4

11. How much of the teaching in the course did you attend?**Name**

1	Very much/everything
2	A lot
3	Quite a lot
4	Quite little
5	Little
6	Very little/nothing

Name	Percent
Very much/everything	25.0%
A lot	25.0%
Quite a lot	25.0%
Quite little	0.0%
Little	25.0%
Very little/nothing	0.0%
N	4

12. What do you think about your own study effort of this course?

Name

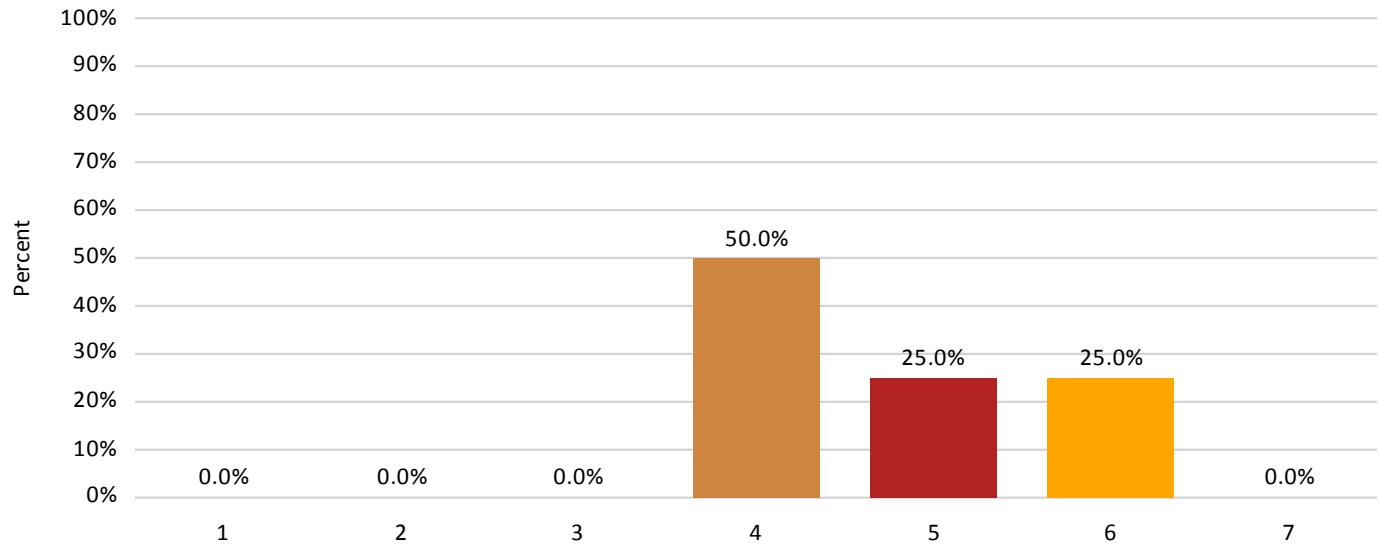
1	Very satisfied
2	Satisfied
3	Slightly satisfied
4	Slightly unsatisfied
5	Unsatisfied
6	Very unsatisfied

Name**Percent**

Very satisfied	50.0%
Satisfied	50.0%
Slightly satisfied	0.0%
Slightly unsatisfied	0.0%
Unsatisfied	0.0%
Very unsatisfied	0.0%

N

4

13. What do you think about the academic content of this course?**Name**

1	Very satisfied
2	Satisfied
3	Slightly satisfied
4	Slightly unsatisfied
5	Unsatisfied
6	Very unsatisfied
7	I don't know

Name	Percent
Very satisfied	0.0%
Satisfied	0.0%
Slightly satisfied	0.0%
Slightly unsatisfied	50.0%
Unsatisfied	25.0%
Very unsatisfied	25.0%
I don't know	0.0%

N**4**

14. What could have been done better?

I found there to be discrepancy between the lectures, exam questions, learning outcome and syllabus.

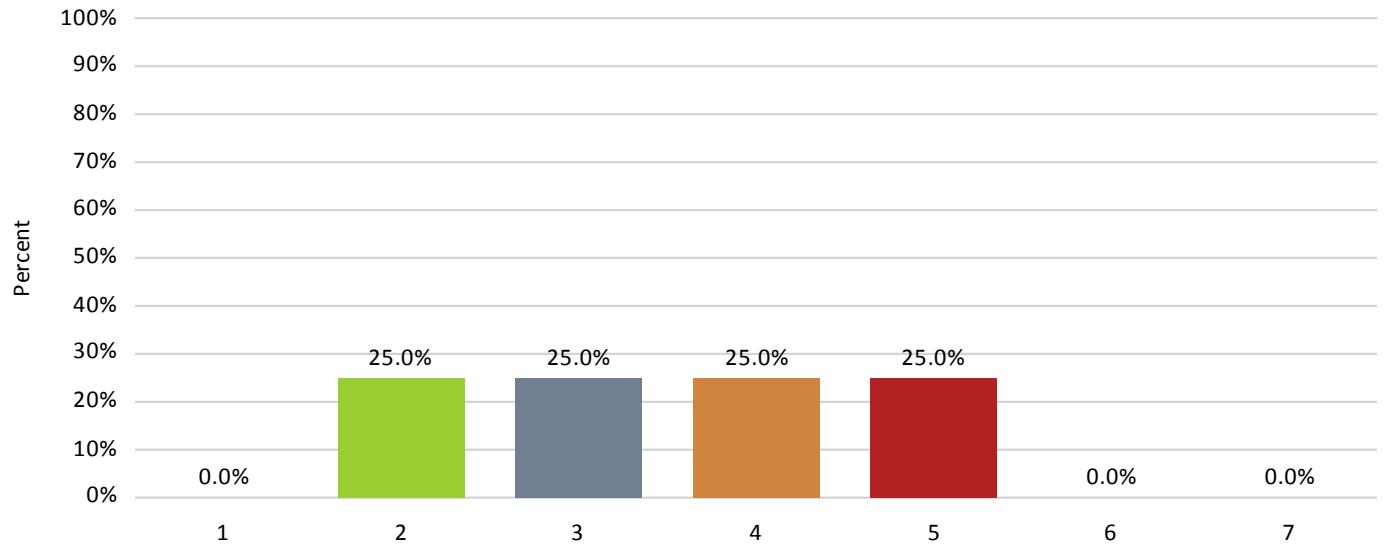
I would have prefered to compare a little less legal systems but therefore focus a little bit more on the ones we compare and go into more detail.

The syllabus was kind of chaotic, and some of it didn't seem to correlate to the learning requirements

---

The curriculum clearly hasn't been thought through. The excerpts the students are supposed to read from the book "International Commercial Law" is virtually identical to the booklet "lectures in comparative law". There is no information to be gained from the book once the booklet has been read. Furthermore, several of the articles cover subjects that obviously won't be covered in the teaching or on exams. At the same time, the substantive aspects of contract law are only covered superficially. The curriculum could be altered to eliminate double-booking, and to supply more in-depth knowledge on substantive matters of contract law. (For instance: A deeper knowledge of English law of contract and one selected Civil Law system, superficial knowledge of others, as now)

15. What do you think about the teaching methods of this course?**Name**

1	Very satisfied
2	Satisfied
3	Slightly satisfied
4	Slightly unsatisfied
5	Unsatisfied
6	Very unsatisfied
7	I don't know

Name	Percent
Very satisfied	0.0%
Satisfied	25.0%
Slightly satisfied	25.0%
Slightly unsatisfied	25.0%
Unsatisfied	25.0%
Very unsatisfied	0.0%
I don't know	0.0%

N

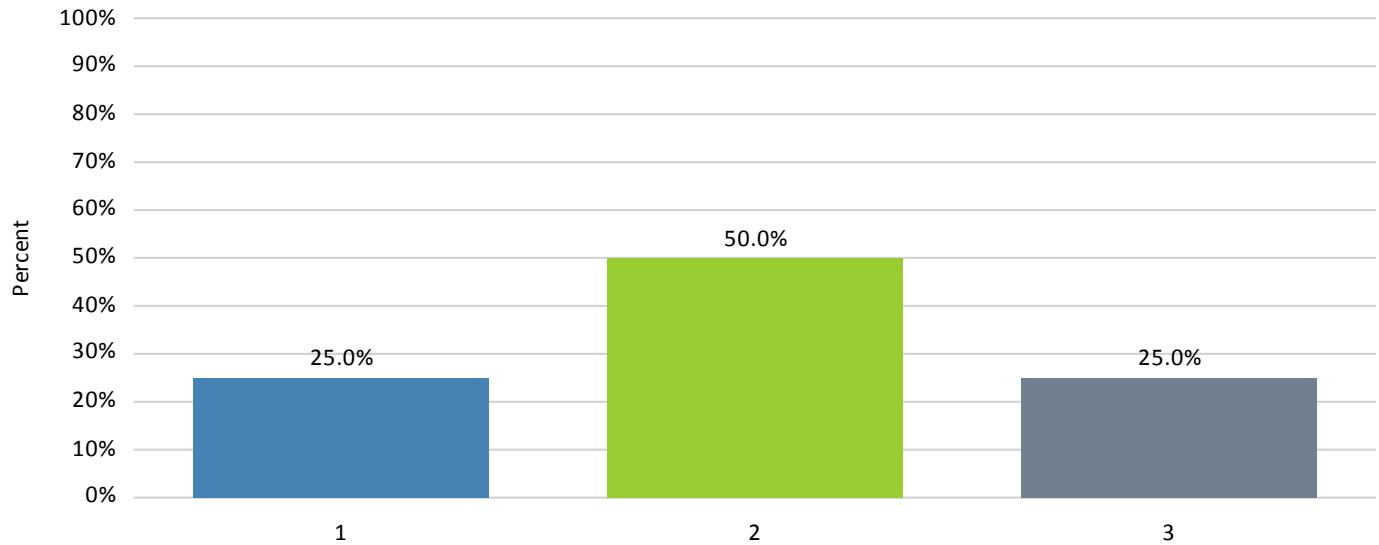
4

16. What could have been done better?

Different teachers is fine - when they have similar teaching styles and clear information is available. Especially when there is not a book for the subject.

Better classes, more to the point, and possibility for those who studies best no their own to do so without fearing that some of the syllabus only were teached in class and wasn't updated or mentioned in the books

The lectures from the guest lecturer were very good, but would have given greater effect later in the course, when the students have achieved a greater understanding. The "normal" lectures are fine. Especially the effort to involve students from other nationalities. This could be expanded - if there are students present from other countries than the ones covered(for instance: French), these students could present the solution of their systems and the lecturer could compare that solution to the ones actually covered. This would provide information beyond what is written in the books. As of now, the lectures are very closely linked to the textbooks, which means one might as well simply read the book.

17. Do you think the material on the reading list is adequate for reaching the learning goals of the course?**Name**

1	Yes
2	No
3	I don't know

Name**Percent**

Yes	25.0%
No	50.0%
I don't know	25.0%
N	4

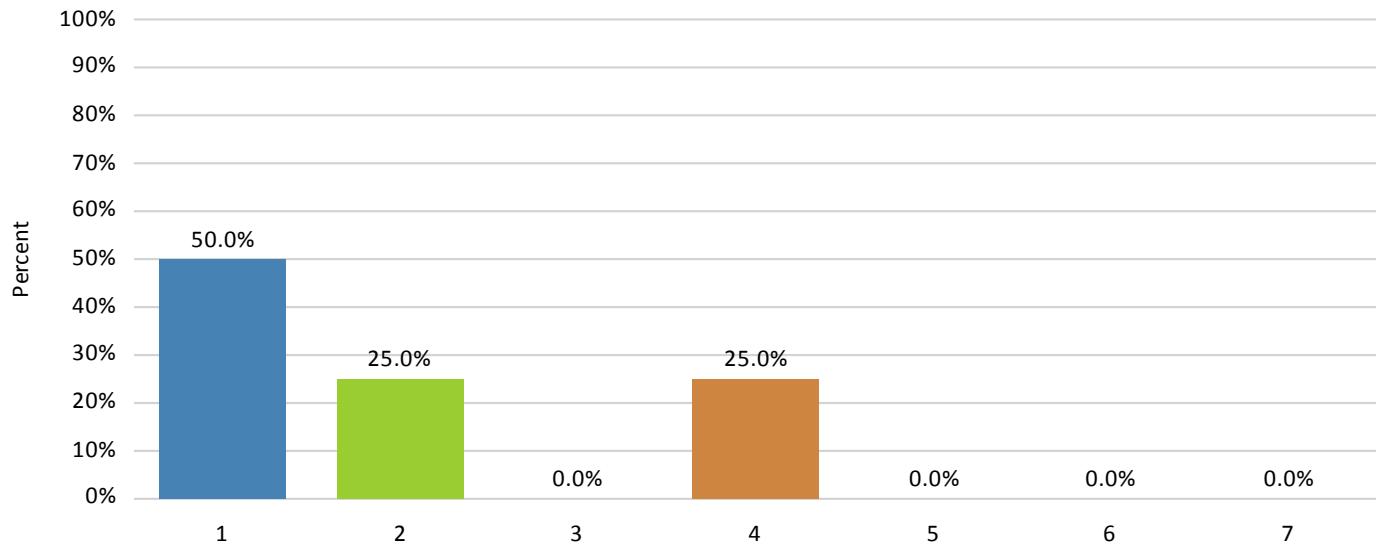
18. What could have been done better?

The curriculum on substantive contract law is too superficial, and can be expanded. The non-substantive curriculum can be reduced (many students probably ignore this part of the curriculum anyway, as it's obvious from previous exam papers that this part of the curriculum won't be covered on the exam)

---

19. What do you think about psychological and social learning environment of this course?

E) Learning environment:

Name

1	Very satisfied
2	Satisfied
3	Slightly satisfied
4	Slightly unsatisfied
5	Unsatisfied
6	Very unsatisfied
7	I don't know

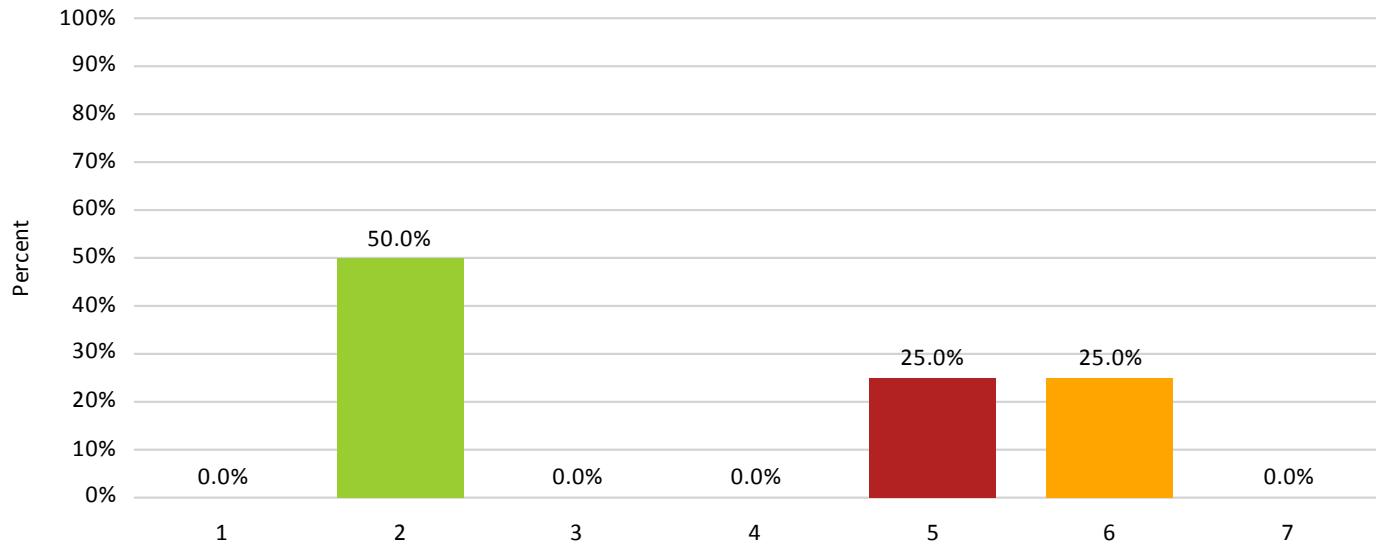
Name**Percent**

Very satisfied	50.0%
Satisfied	25.0%
Slightly satisfied	0.0%
Slightly unsatisfied	25.0%
Unsatisfied	0.0%
Very unsatisfied	0.0%
I don't know	0.0%

N**4****20. What could have been done better?**

There was quite a lot of talking and noise during lectures, this could be better.

---

21. What do you think about the physical learning environment of this course?**Name**

1	Very satisfied
2	Satisfied
3	Slightly satisfied
4	Slightly unsatisfied
5	Unsatisfied
6	Very unsatisfied
7	I don't know

Name	Percent
Very satisfied	0.0%
Satisfied	50.0%
Slightly satisfied	0.0%
Slightly unsatisfied	0.0%
Unsatisfied	25.0%
Very unsatisfied	25.0%
I don't know	0.0%

N

4

22. What could have been done better?

Very uncomfortable lecture room.

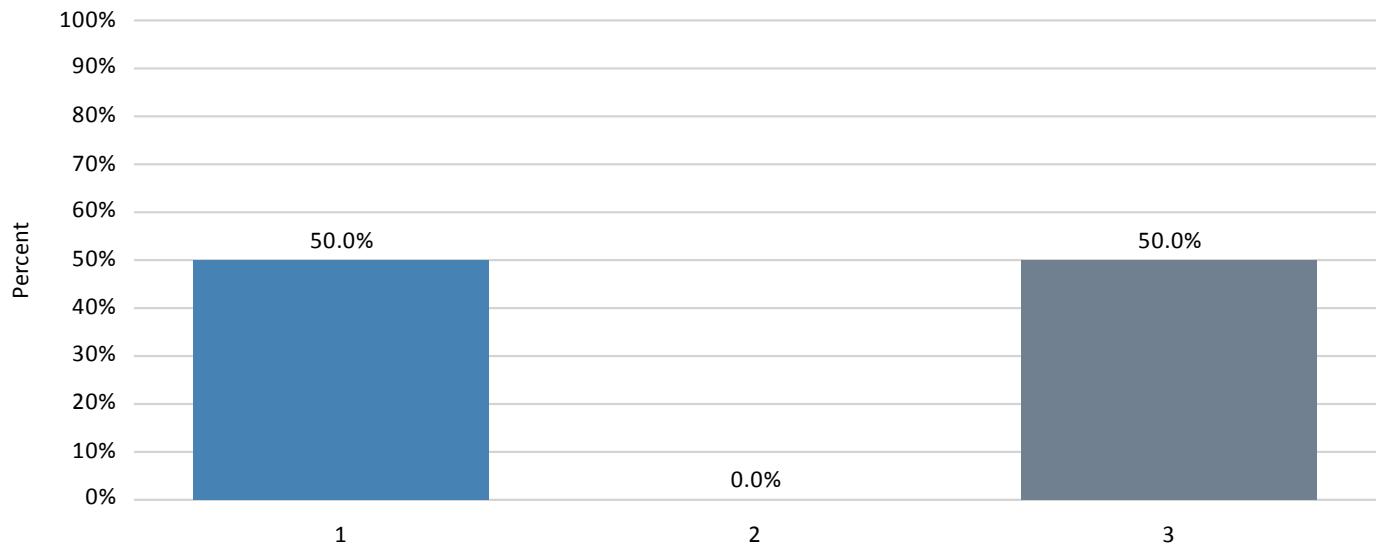

The teacher should have made sure the students didn't talk amongst themselves throughout the classes, because it was almost constant disturbing noises. Hard to hear what the teacher said, hard to concentrate. Was tired after every class I attended because of this, and chose not to attend many partly because of it

---

23. Has the teacher during the course made it possible for the students to make comments on the course and the teaching activities of the course?

F) Continuous course evaluation:

Name

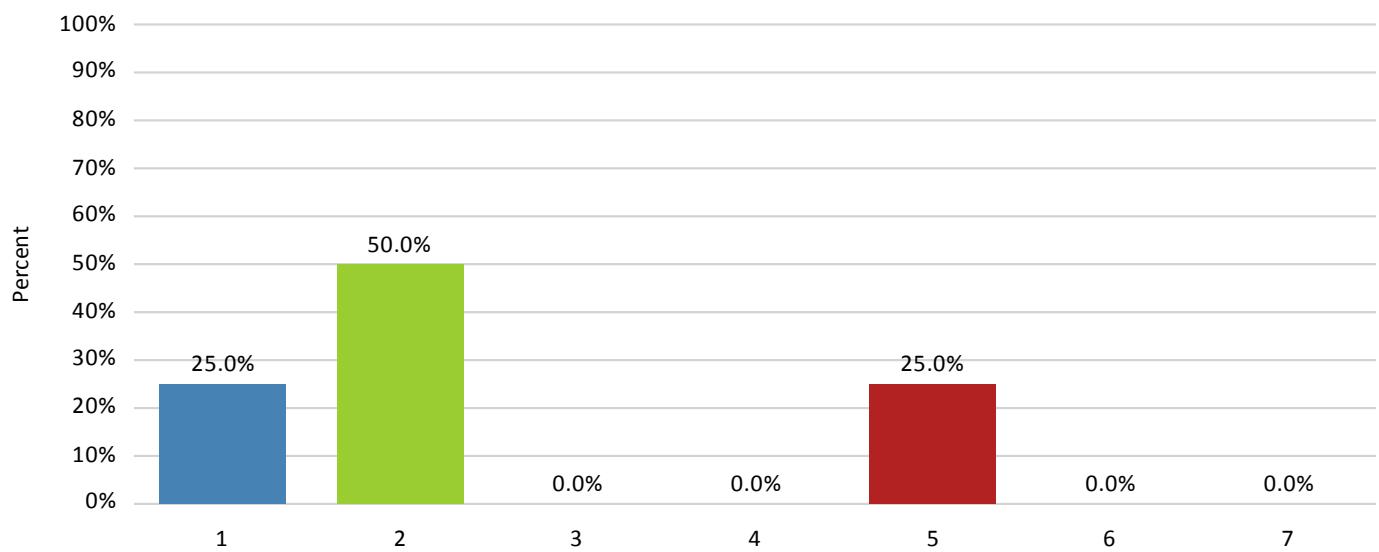
1	Yes
2	No
3	I don't know

Name**Percent**

Yes	50.0%
No	0.0%
I don't know	50.0%
N	4

24. Any additional comments?**25. What do you think about the course exam as a form of assessment?**

G) Forms of assessment:

Name

1	Very satisfied
2	Satisfied
3	Slightly satisfied
4	Slightly unsatisfied
5	Unsatisfied
6	Very unsatisfied
7	I don't know

Name	Percent
Very satisfied	25.0%
Satisfied	50.0%
Slightly satisfied	0.0%
Slightly unsatisfied	0.0%
Unsatisfied	25.0%
Very unsatisfied	0.0%
I don't know	0.0%

N

4

26. What could have been done better?

27. If you have any other comments you can write them down here:

H) In the end:

I was very disappointed with this class. I liked the subject itself, but the syllabus(which is not very good, and does not seem to have been gone through properly in a while), lectures, learning outcomes and exam questions could have been in different courses. This led to frustration and just wanting to be done with it, instead of learning a subject that I am interested in.

I liked the fact that we had Ms. Schwentzer as a lecturer, because her teaching was very good. On the other hand I did not like the fact that her teaching was concentrated in one intensive week because that did not work together well with my other lectures which were one every week. But for the sake of having her as a teacher I would want to handle that little inconvenience again.

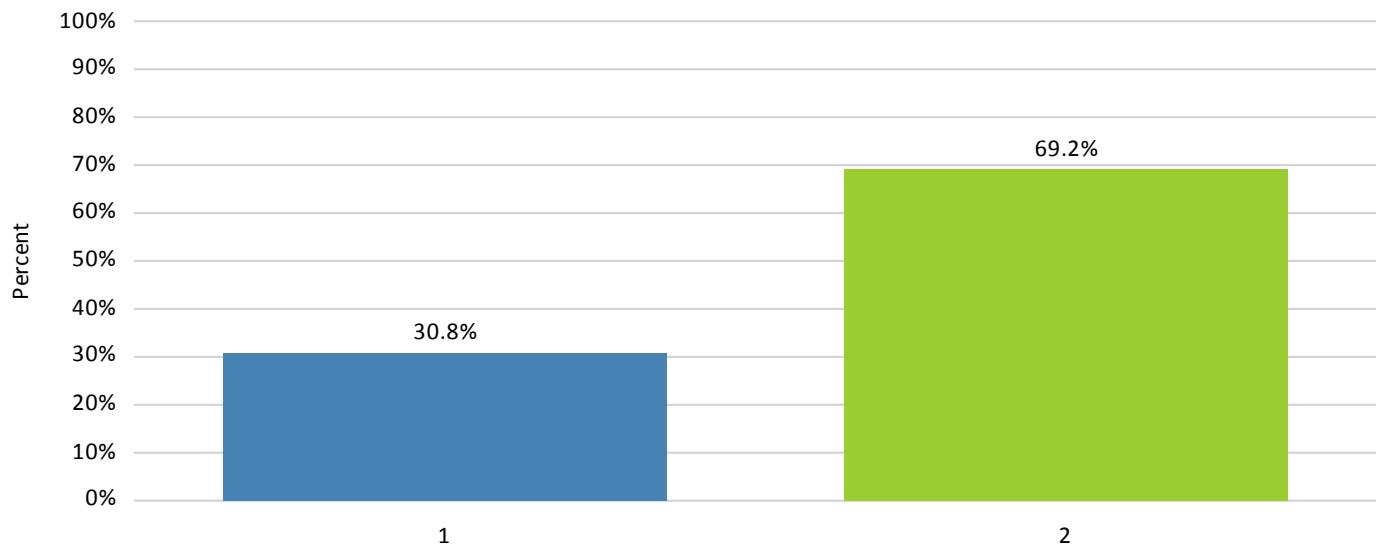

At some point in the course, some information should be given about how to locate the most important sources of law in some selected systems (English and German systems as a minimum).

Vedlegg 11**Evaluation survey of JUS5401 Maritime Law of Contracts - Autumn 2013****1. Gender?**

A) Background variables:

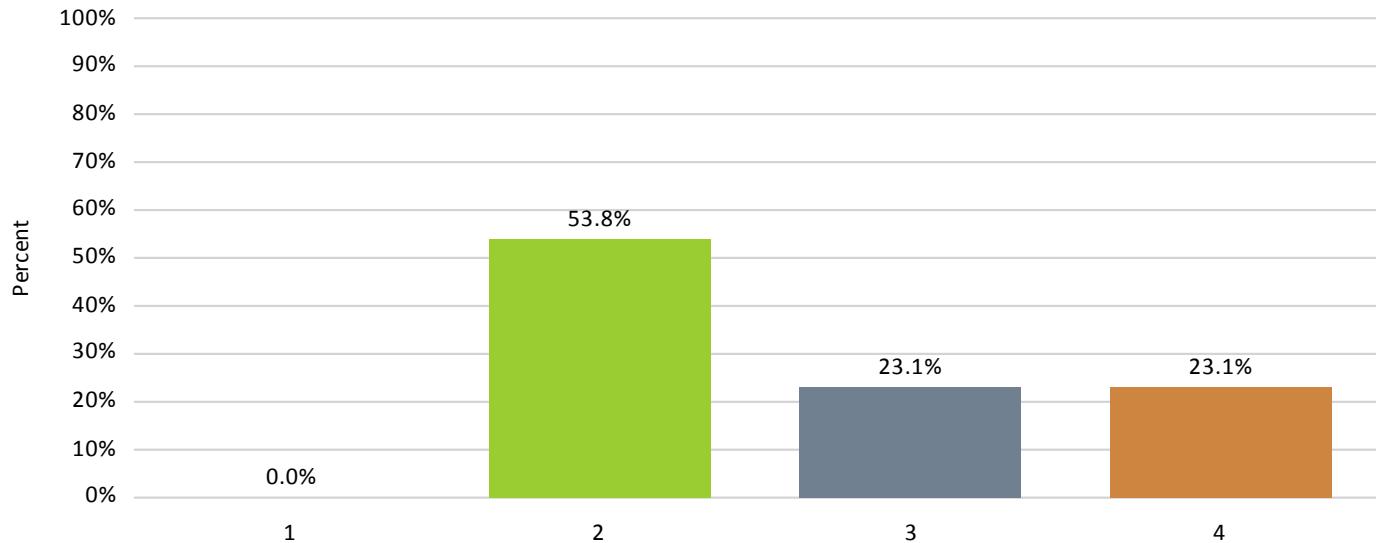
Name

1	Woman
2	Man

Name**Percent**

Woman	30.8%
Man	69.2%
N	13

2. Age?

Name

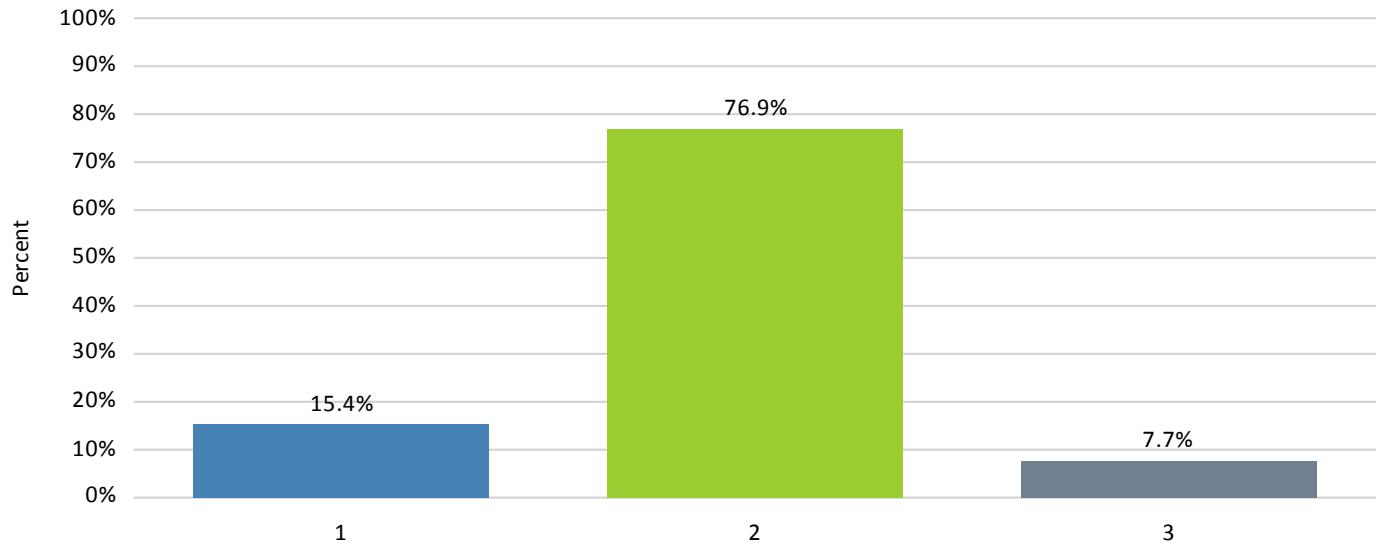
1	20 years or younger
2	21-25 years
3	26-30 years
4	31 years or older

Name

Percent

20 years or younger	0.0%
21-25 years	53.8%
26-30 years	23.1%
31 years or older	23.1%
N	13

3. Level?

Name

1	Bachelor
2	Master
3	Other, please specify:

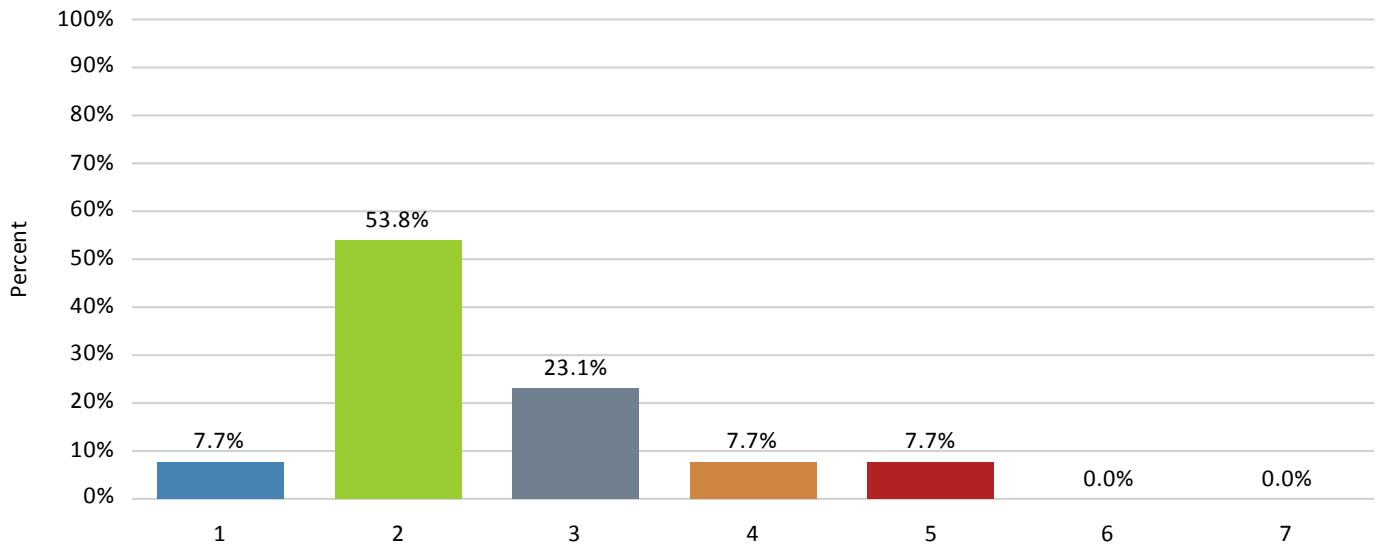
Name

Percent

Bachelor	15.4%
Master	76.9%
Other, please specify:	7.7%
N	13

4. What do you think about the start-up/initial phase of the course?

B) The start-up/initial phase of the course:

Name

1	Very satisfied
2	Satisfied
3	Slightly satisfied
4	Slightly unsatisfied
5	Unsatisfied
6	Very unsatisfied
7	I don't know

Name	Percent
Very satisfied	7.7%
Satisfied	53.8%
Slightly satisfied	23.1%
Slightly unsatisfied	7.7%
Unsatisfied	7.7%
Very unsatisfied	0.0%
I don't know	0.0%

N

5. What could have been done better?

The lecturer should work on articulation. He was sometimes very hard to understand

---

clear introduction of the subject matter

its relationship with other related laws

comparative approach with other dominant jurisdictions

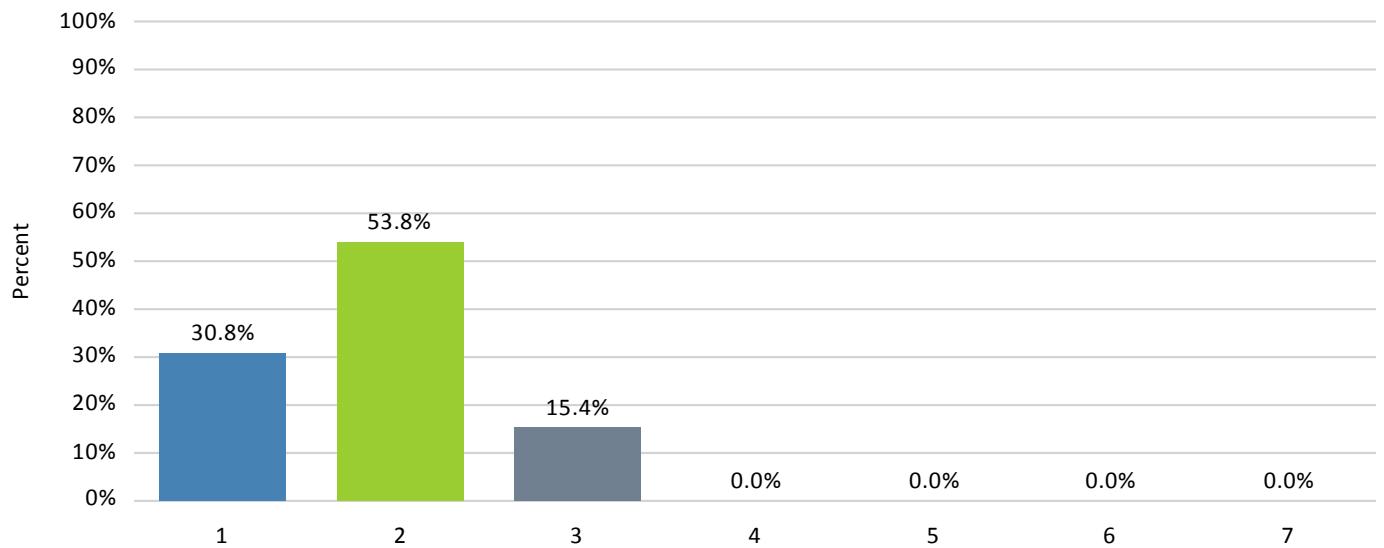
The lecturers, that is, Ellen and Trond, could improve their structuring of the material. It may be hard to follow them at times.

---

the course lacked integrality. some parts were discussed too much and some were (due to lack of time) left out. there was a huge difference between the lecturers and it was really difficult to connect individual parts(lectures). the last lecture could have provide some overview

6. What do you think about the availability of the course information?

C) Information about the course:

Name

1	Very satisfied
2	Satisfied
3	Slightly satisfied
4	Slightly unsatisfied
5	Unsatisfied
6	Very unsatisfied
7	I don't know

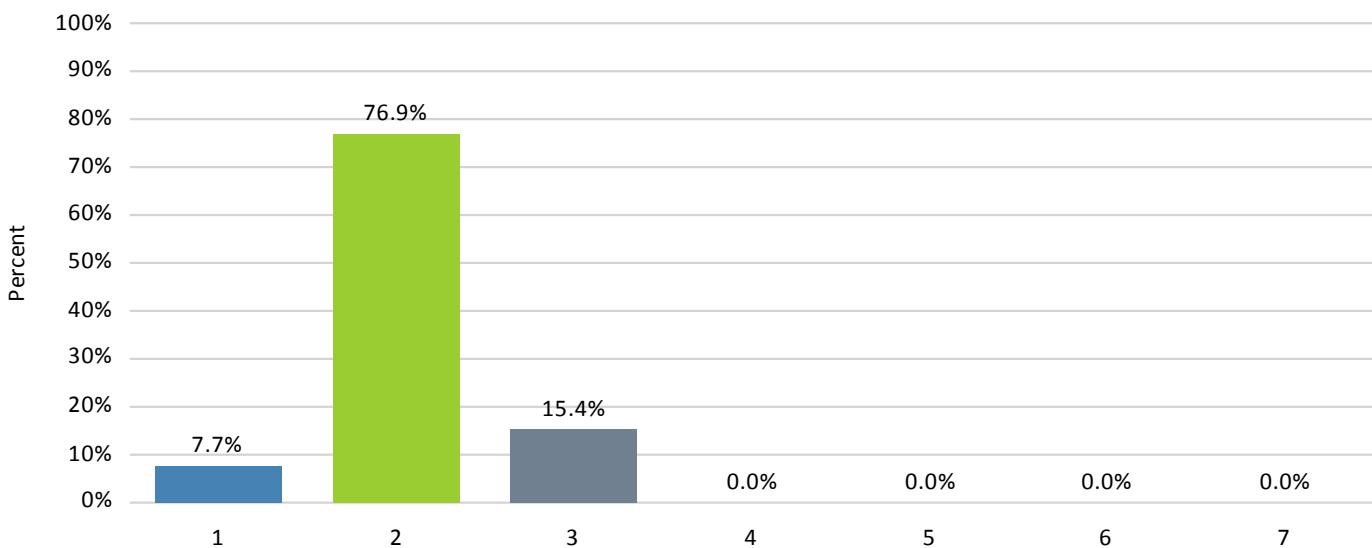
Name	Percent
Very satisfied	30.8%
Satisfied	53.8%
Slightly satisfied	15.4%
Slightly unsatisfied	0.0%
Unsatisfied	0.0%
Very unsatisfied	0.0%
I don't know	0.0%
N	13

7. What could have been done better?

More information in class perhaps? For example: "You cannot write the exam without the compendium!". I.e. Quite direct information. Perhaps me being stupid but that took me a while to figure out

---

8. What do you think about the quality of the course information?

Name

1	Very satisfied
2	Satisfied
3	Slightly satisfied
4	Slightly unsatisfied
5	Unsatisfied
6	Very unsatisfied
7	I don't know

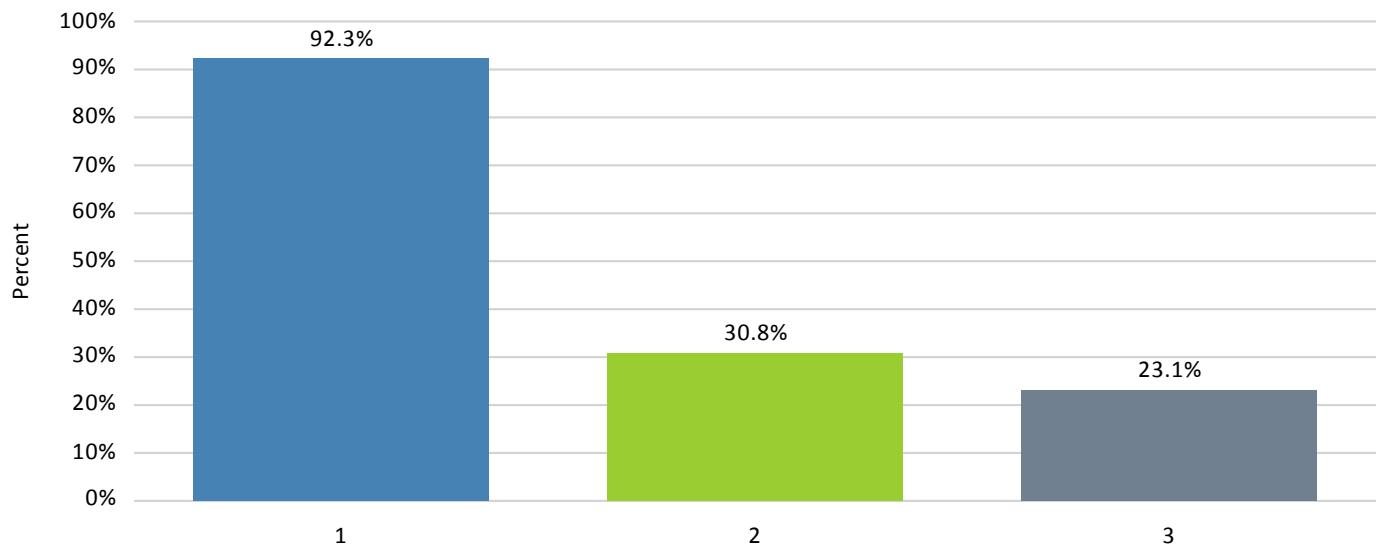
Name**Percent**

Very satisfied	7.7%
Satisfied	76.9%
Slightly satisfied	15.4%
Slightly unsatisfied	0.0%
Unsatisfied	0.0%
Very unsatisfied	0.0%
I don't know	0.0%
N	13

9. What could have been done better?

10. What kind of course activities did you attend?

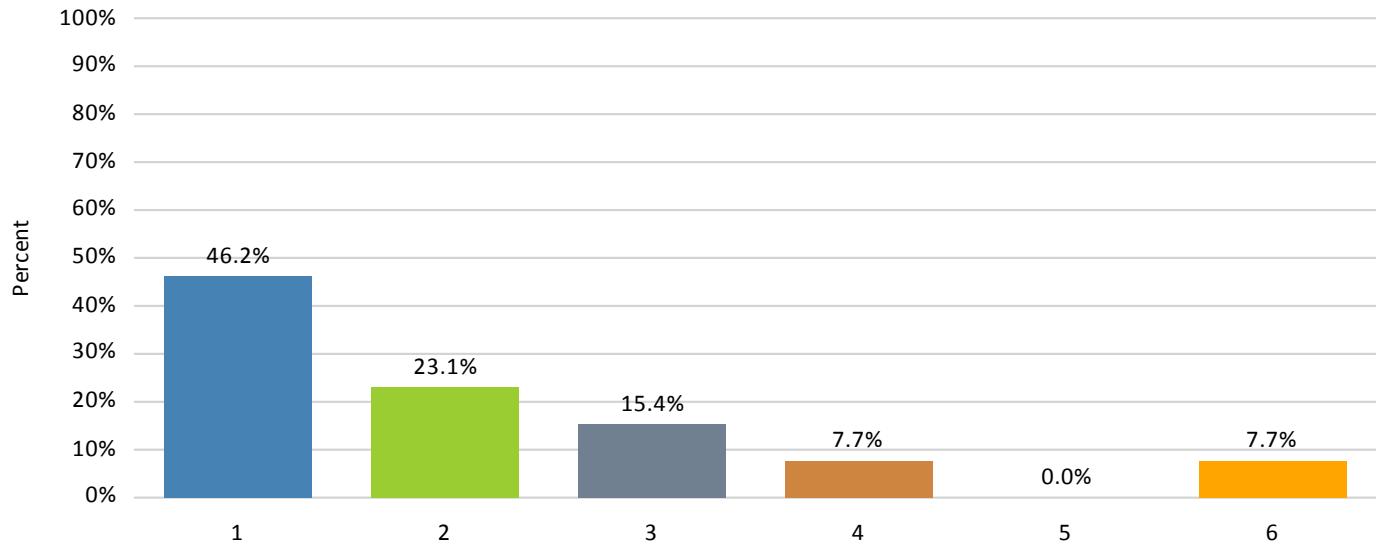
D) Teaching and teaching activities:

Name

1	Lectures
2	Seminars
3	Other, please specify:

Name**Percent**

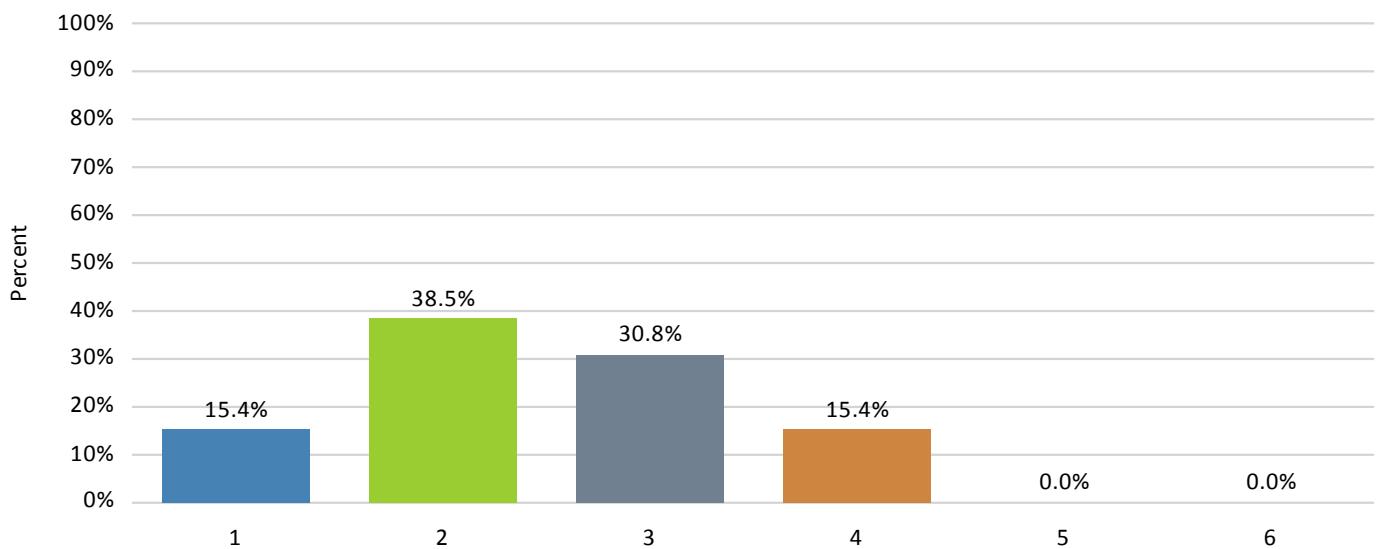
Lectures	92.3%
Seminars	30.8%
Other, please specify:	23.1%
N	13

11. How much of the teaching in the course did you attend?**Name**

1	Very much/everything
2	A lot
3	Quite a lot
4	Quite little
5	Little
6	Very little/nothing

Name	Percent
Very much/everything	46.2%
A lot	23.1%
Quite a lot	15.4%
Quite little	7.7%
Little	0.0%
Very little/nothing	7.7%
N	13

12. What do you think about your own study effort of this course?

Name

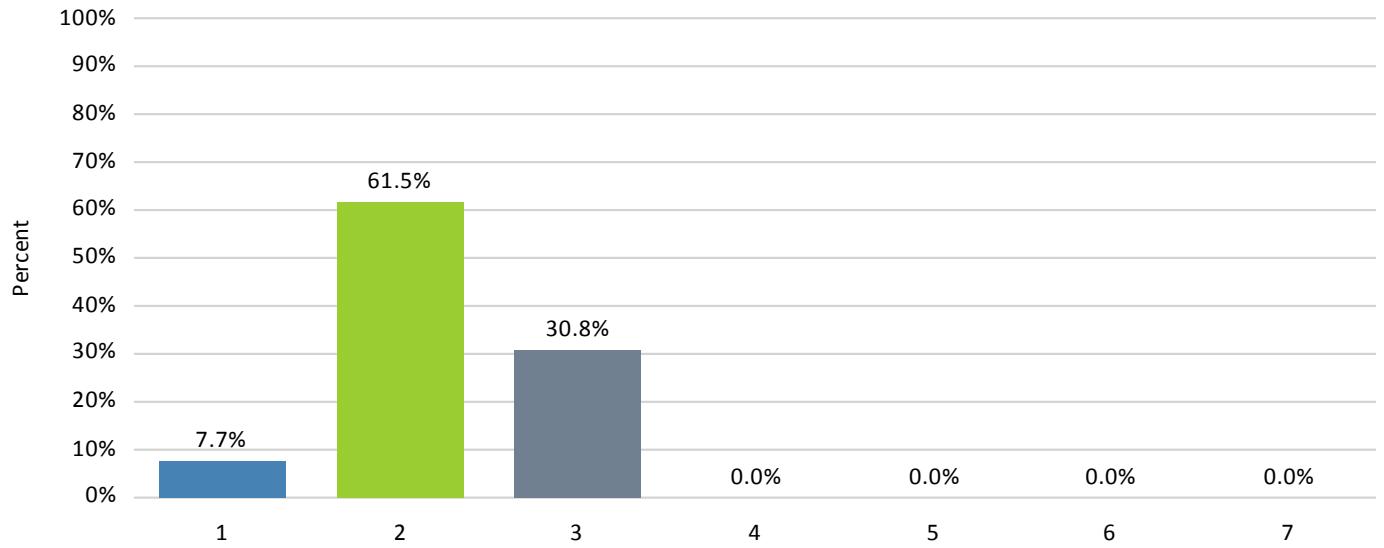
1	Very satisfied
2	Satisfied
3	Slightly satisfied
4	Slightly unsatisfied
5	Unsatisfied
6	Very unsatisfied

Name**Percent**

Very satisfied	15.4%
Satisfied	38.5%
Slightly satisfied	30.8%
Slightly unsatisfied	15.4%
Unsatisfied	0.0%
Very unsatisfied	0.0%

N

13

13. What do you think about the academic content of this course?**Name**

1	Very satisfied
2	Satisfied
3	Slightly satisfied
4	Slightly unsatisfied
5	Unsatisfied
6	Very unsatisfied
7	I don't know

Name	Percent
Very satisfied	7.7%
Satisfied	61.5%
Slightly satisfied	30.8%
Slightly unsatisfied	0.0%
Unsatisfied	0.0%
Very unsatisfied	0.0%
I don't know	0.0%

N 13

14. What could have been done better?

relatively narrow content

splitting the course itself into sub-courses

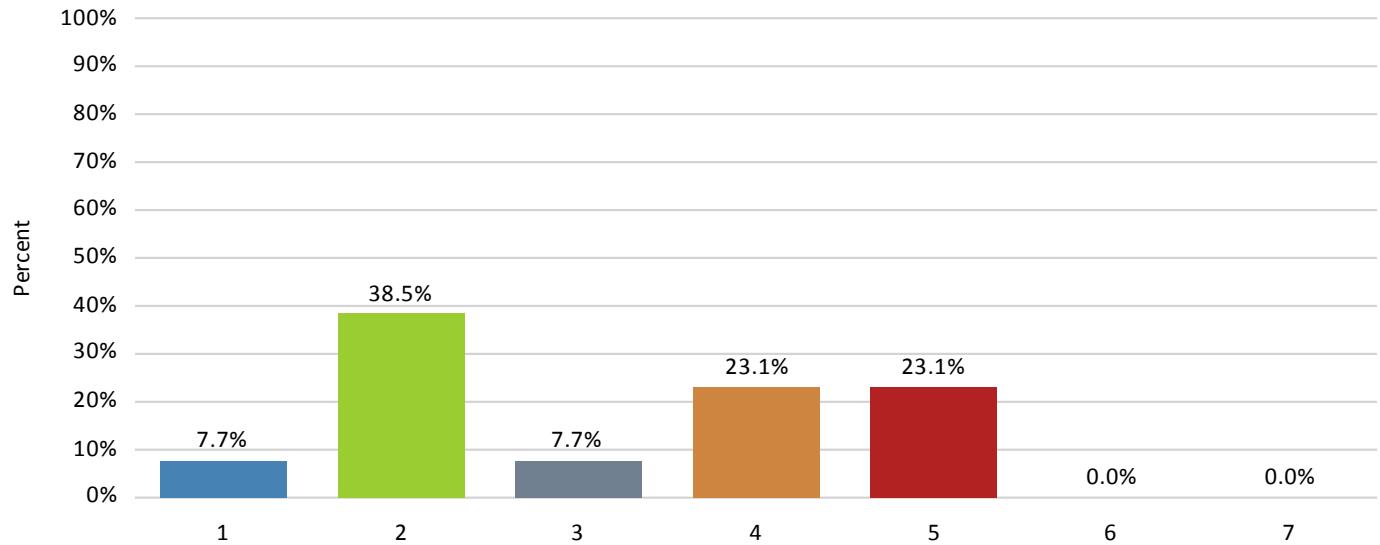
clear demarcation of principles from international conventions and those 'endemic' to the national jurisdiction and finally tying to figure out how they go hand-in-hand

much has been added about the choice of laws and forums/jurisdictions. in fact this is the most important thing.

---

trying to supply more solved cases for the exams-preperation

---

15. What do you think about the teaching methods of this course?**Name**

1	Very satisfied
2	Satisfied
3	Slightly satisfied
4	Slightly unsatisfied
5	Unsatisfied
6	Very unsatisfied
7	I don't know

Name	Percent
Very satisfied	7.7%
Satisfied	38.5%
Slightly satisfied	7.7%
Slightly unsatisfied	23.1%
Unsatisfied	23.1%
Very unsatisfied	0.0%
I don't know	0.0%

N 13

16. What could have been done better?

The lecturer should work on presentation and articulation

Better teachers!

---

i have observed the professors presuming that every student have some knowledge about the subject matter. they tend to directly proceed into the complicated subject matters without introducing the very concept at the out set.

Too few lectures (or it would be enough, but there should be also seminars); therefore I lacked focus on difficult issues and practical work. Should be given more guidance on difficult issues, could be at least some practical seminars/sessions at the end of the course. Mid-term paper does not count as student has to solve it on his own, not in group, without guidance from the professor.

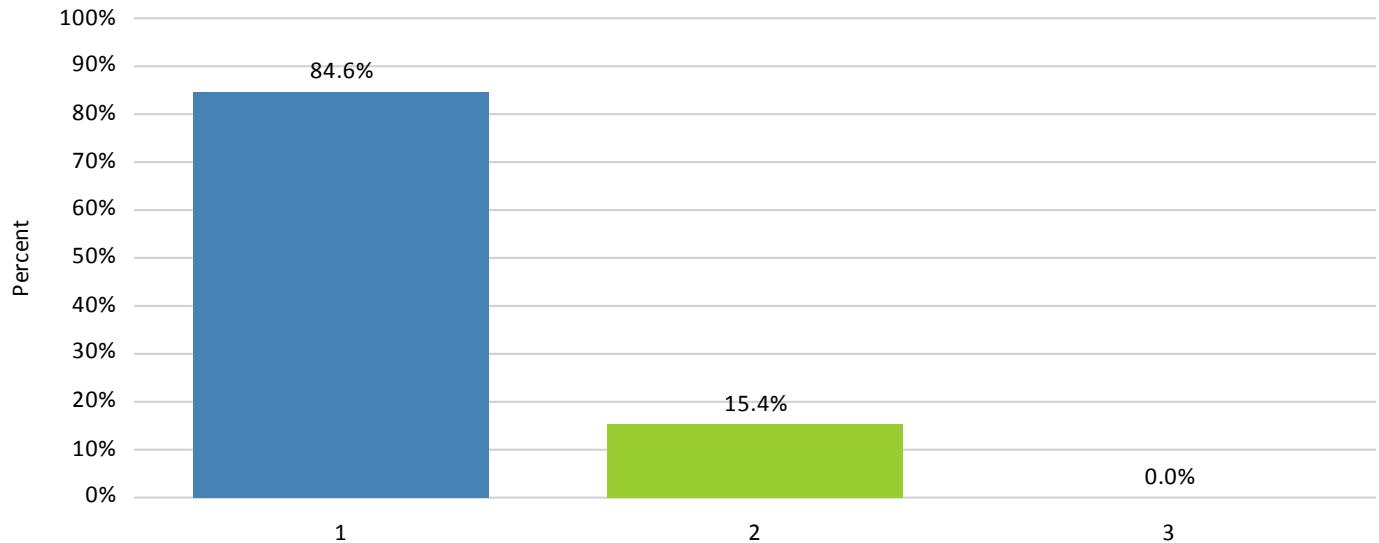
the PP presentation could have been uploaded before the course so the students could have read specific chapters for the actual lectures. some of the lectures were every day and there was no time to prepare so most of the class had no clue what the teacher is talking about (it is clear that if you have 4 hours of the subject and another day more you can not prepare adequately)

More seminars. Divide people into groups with perhaps a Phd student on the topic (if you have enough of them) who can go through exam questions every other or third week or so. It would improve the quality of your answers.

---

sometimes too academically. it helps to explain the structure of relevant provisions first.

17. Do you think the material on the reading list is adequate for reaching the learning goals of the course?**Name**

1	Yes
2	No
3	I don't know

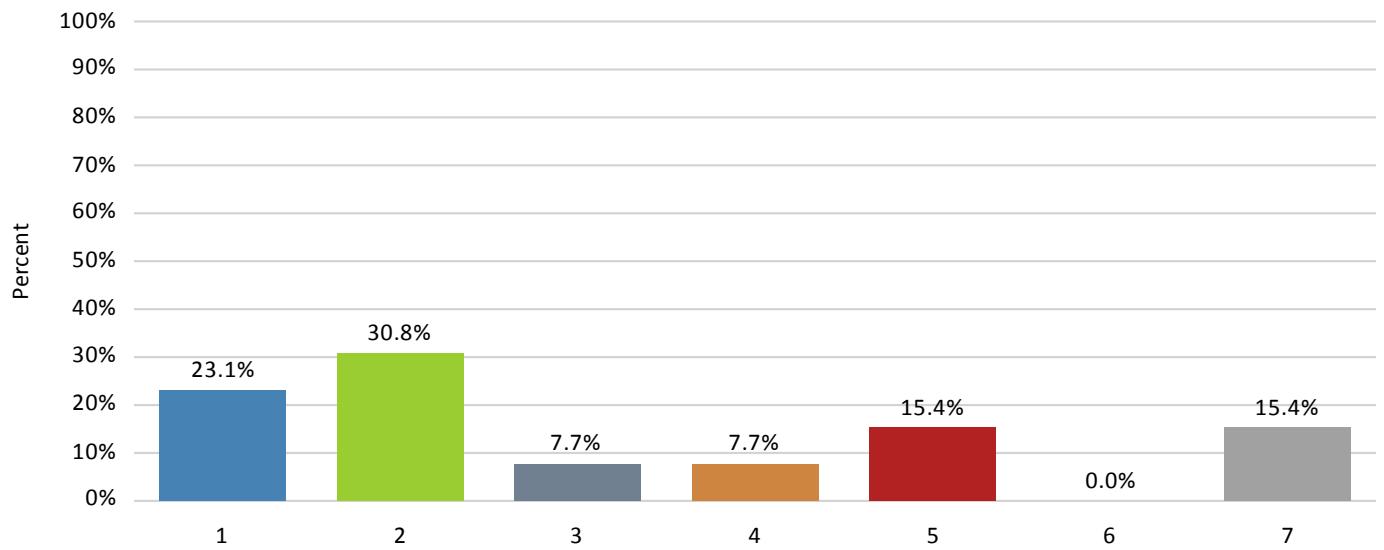
Name**Percent**

Yes	84.6%
No	15.4%
I don't know	0.0%
N	13

18. What could have been done better?

19. What do you think about psychological and social learning environment of this course?

E) Learning environment:

Name

1	Very satisfied
2	Satisfied
3	Slightly satisfied
4	Slightly unsatisfied
5	Unsatisfied
6	Very unsatisfied
7	I don't know

Name	Percent
Very satisfied	23.1%
Satisfied	30.8%
Slightly satisfied	7.7%
Slightly unsatisfied	7.7%
Unsatisfied	15.4%
Very unsatisfied	0.0%
I don't know	15.4%

N

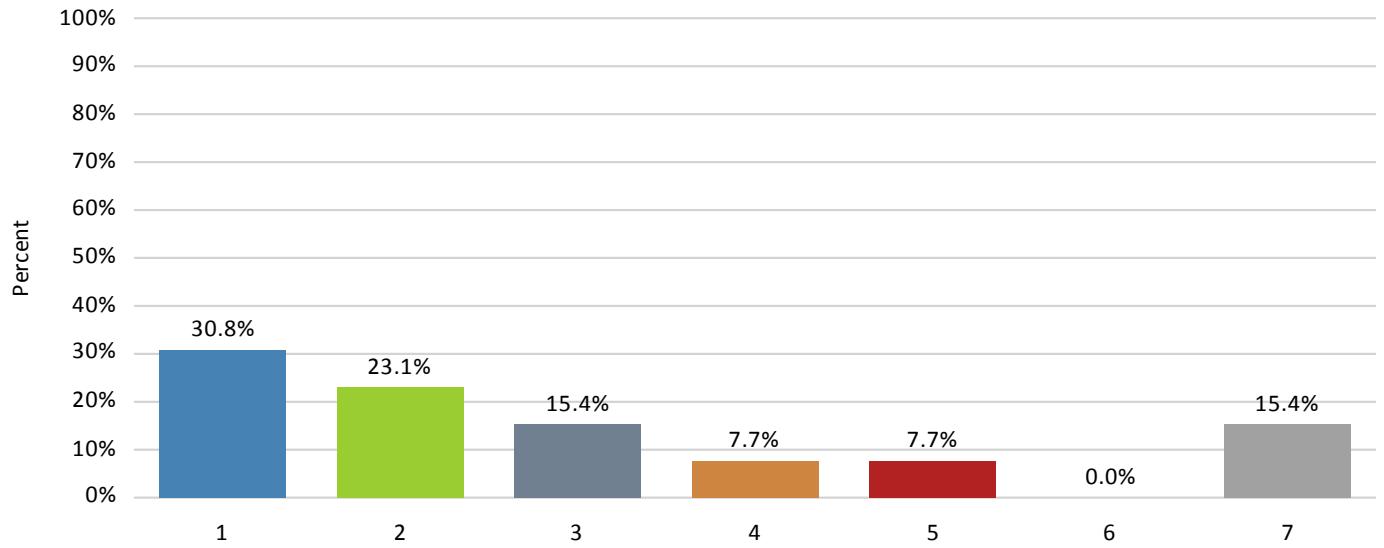
13

20. What could have been done better?

The rooms were too crowded, not even enough chairs for everyone!

there is a huge difference between the LLM students and other students (Erasmus and other).LLM students are taking some extra lectures which the Erasmus students don't but the requirements are the same. it is not good to mix both groups. Also there was a big difference between the students coming from Scandinavia and others. There is no point if they have already attended lectures on this topic to take the same course in English it doesn't help the learning environment in the group.

---

21. What do you think about the physical learning environment of this course?**Name**

1	Very satisfied
2	Satisfied
3	Slightly satisfied
4	Slightly unsatisfied
5	Unsatisfied
6	Very unsatisfied
7	I don't know

Name	Percent
Very satisfied	30.8%
Satisfied	23.1%
Slightly satisfied	15.4%
Slightly unsatisfied	7.7%
Unsatisfied	7.7%
Very unsatisfied	0.0%
I don't know	15.4%

N

13

22. What could have been done better?

Bigger rooms, there weren't enough space for everybody in the class..

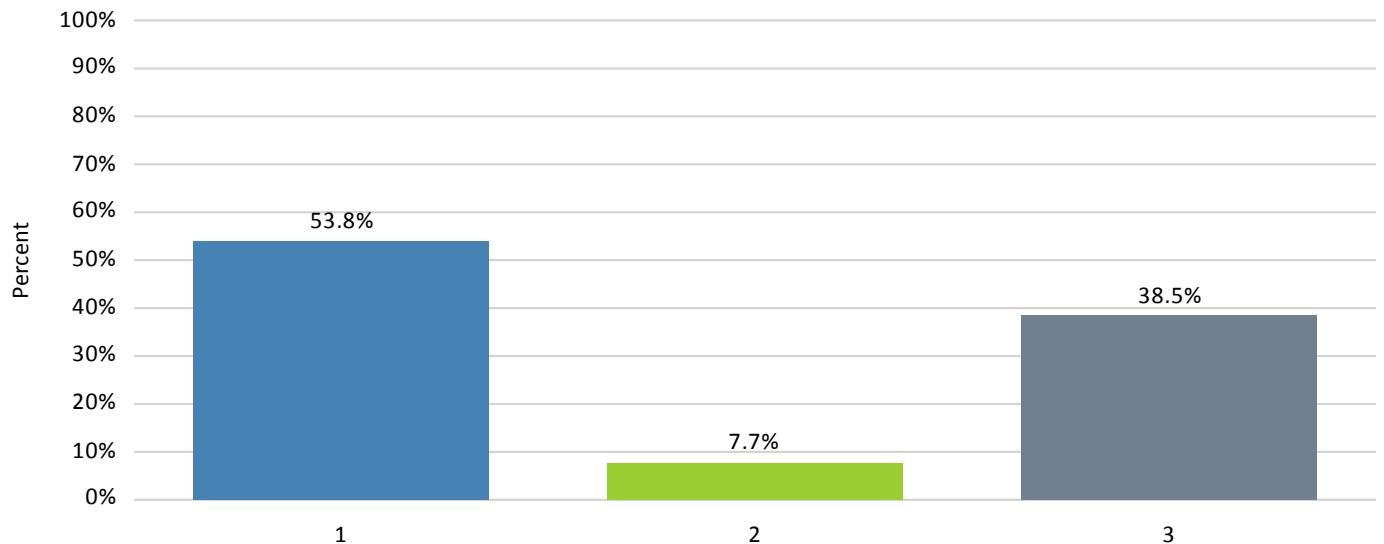
avoiding a lengthy lectures (like for three or four hours)

Too crowded rooms / rooms were too small. Not enough chairs!

23. Has the teacher during the course made it possible for the students to make comments on the course and the teaching activities of the course?

F) Continuous course evaluation:

Name

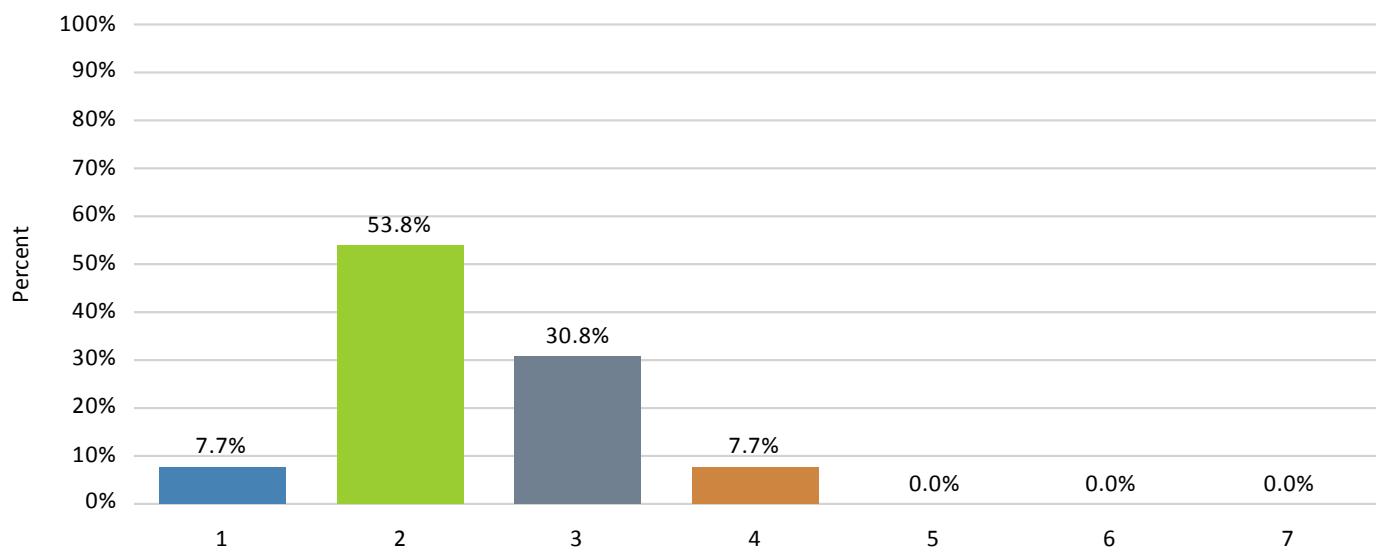
1	Yes
2	No
3	I don't know

Name**Percent**

Yes	53.8%
No	7.7%
I don't know	38.5%
N	13

24. Any additional comments?**25. What do you think about the course exam as a form of assessment?**

G) Forms of assessment:

Name

1	Very satisfied
2	Satisfied
3	Slightly satisfied
4	Slightly unsatisfied
5	Unsatisfied
6	Very unsatisfied
7	I don't know

Name	Percent
Very satisfied	7.7%
Satisfied	53.8%
Slightly satisfied	30.8%
Slightly unsatisfied	7.7%
Unsatisfied	0.0%
Very unsatisfied	0.0%
I don't know	0.0%

N

13

26. What could have been done better?

may be introducing essay for part of the evaluation(probably half)

-
- Make available previous "sensorveiledninger".
  - Eliminate all or some of the articles in the mandatory reading list, e.g.: "a system for queuing in ports".
-

27. If you have any other comments you can write them down here:

H) In the end:

may be availability of important supplementary literature for those who cannot use Norwegian literature.

In some issues, it would be of interest not to focus exclusively on Norwegian law.

The information available on webpage and e-mails has been of good quality. My questions to academic staff/professor have been answered in a timely and adequate manner.

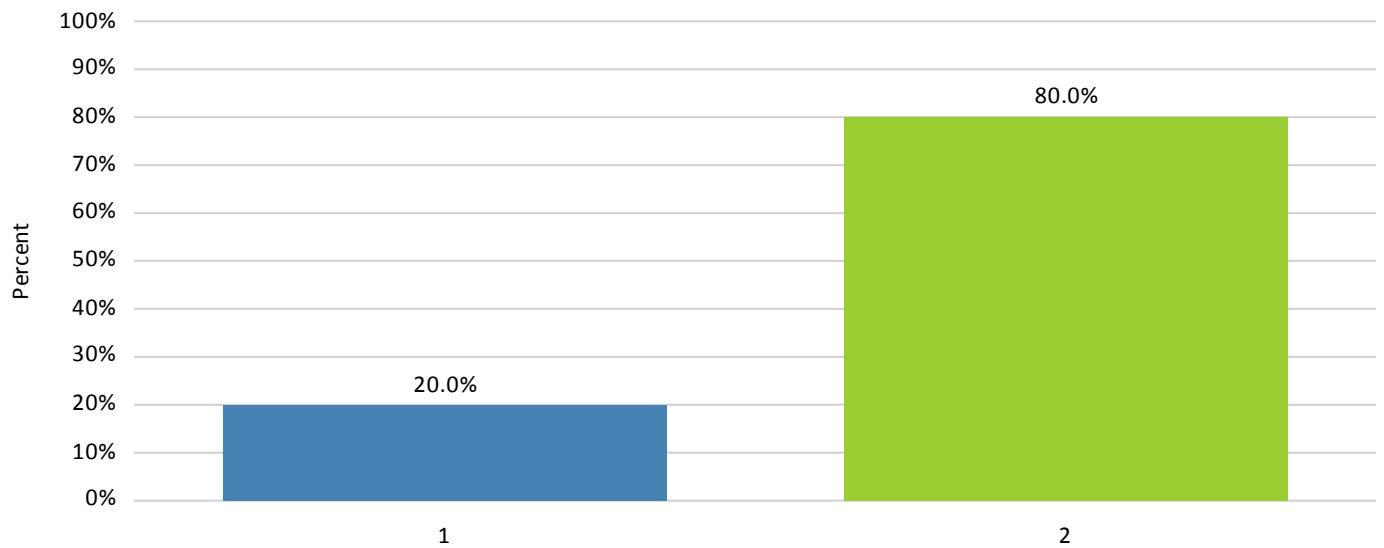
Thank you!

Had excellent support from markers of the optional assignment, in particular Natasja svensby purr. This lifted my grade from a C in the assignment to an A in the exam.

Vedlegg 12**Evaluation survey of JUS5402 Maritime Law - Liability and Insurance - Autumn 2013****1. Gender?**

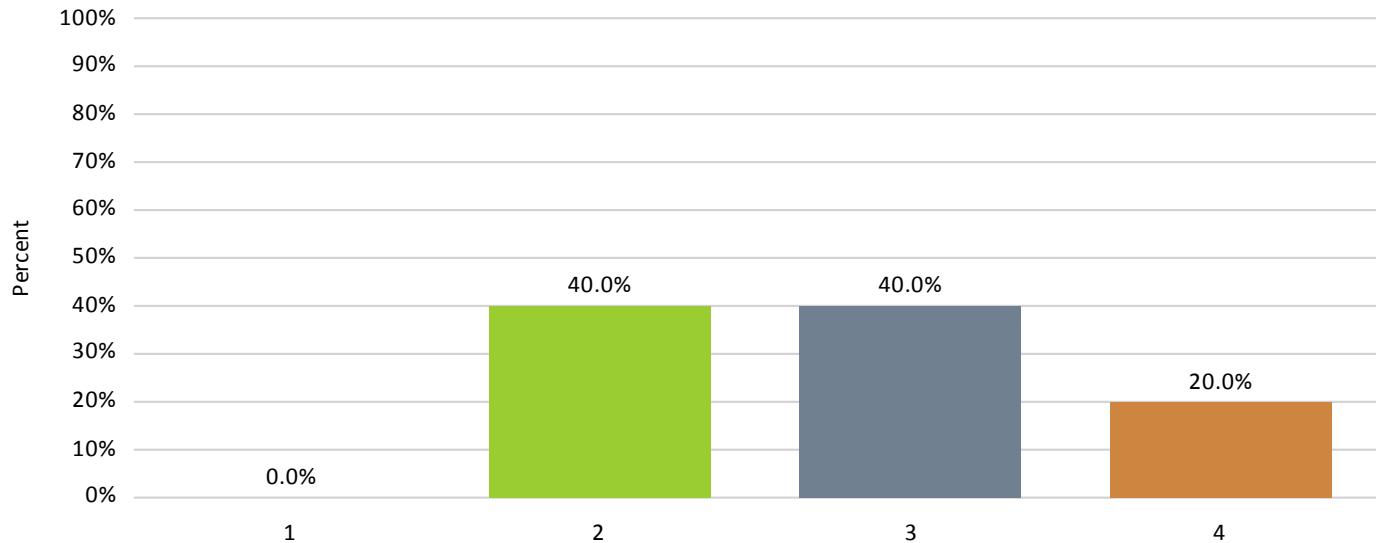
A) Background variables:

Name
1
2

Name	Percent
Woman	20.0%
Man	80.0%
N	5

2. Age?

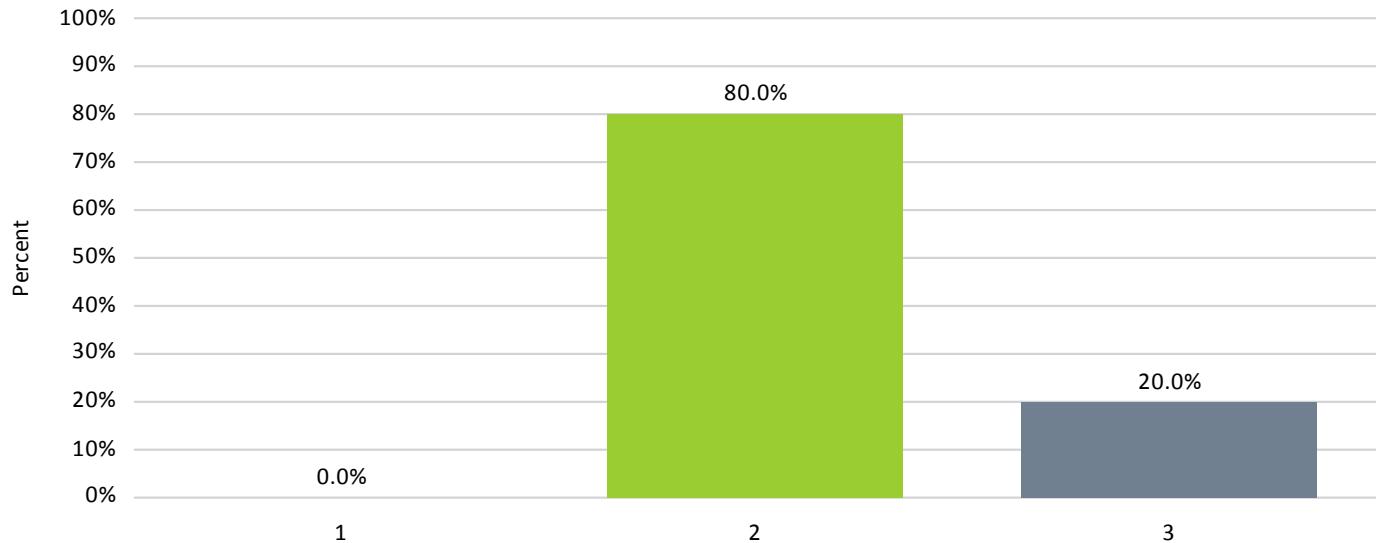
Name

1	20 years or younger
2	21-25 years
3	26-30 years
4	31 years or older

Name**Percent**

20 years or younger	0.0%
21-25 years	40.0%
26-30 years	40.0%
31 years or older	20.0%
N	5

3. Level?

Name

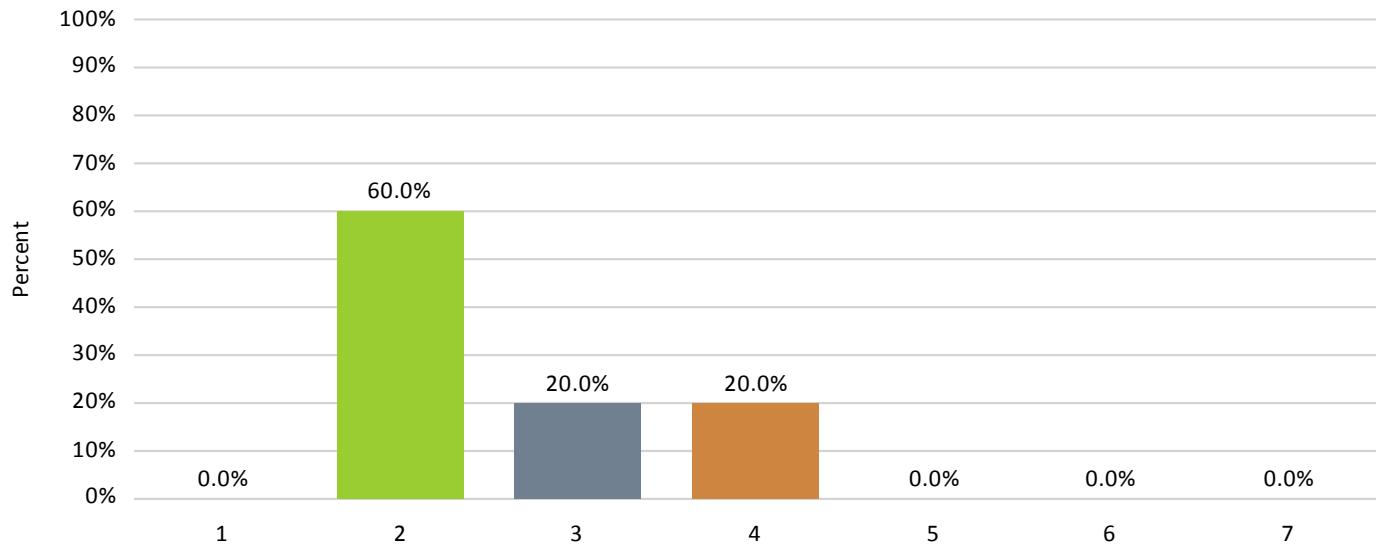
1	Bachelor
2	Master
3	Other, please specify:

Name**Percent**

Bachelor	0.0%
Master	80.0%
Other, please specify:	20.0%
N	5

4. What do you think about the start-up/initial phase of the course?

B) The start-up/initial phase of the course:

Name

1	Very satisfied
2	Satisfied
3	Slightly satisfied
4	Slightly unsatisfied
5	Unsatisfied
6	Very unsatisfied
7	I don't know

Name	Percent
Very satisfied	0.0%
Satisfied	60.0%
Slightly satisfied	20.0%
Slightly unsatisfied	20.0%
Unsatisfied	0.0%
Very unsatisfied	0.0%
I don't know	0.0%

N

5. What could have been done better?

In the final exam, due to the quantity and length of the answers we were asked there was not enough time to answer everything.

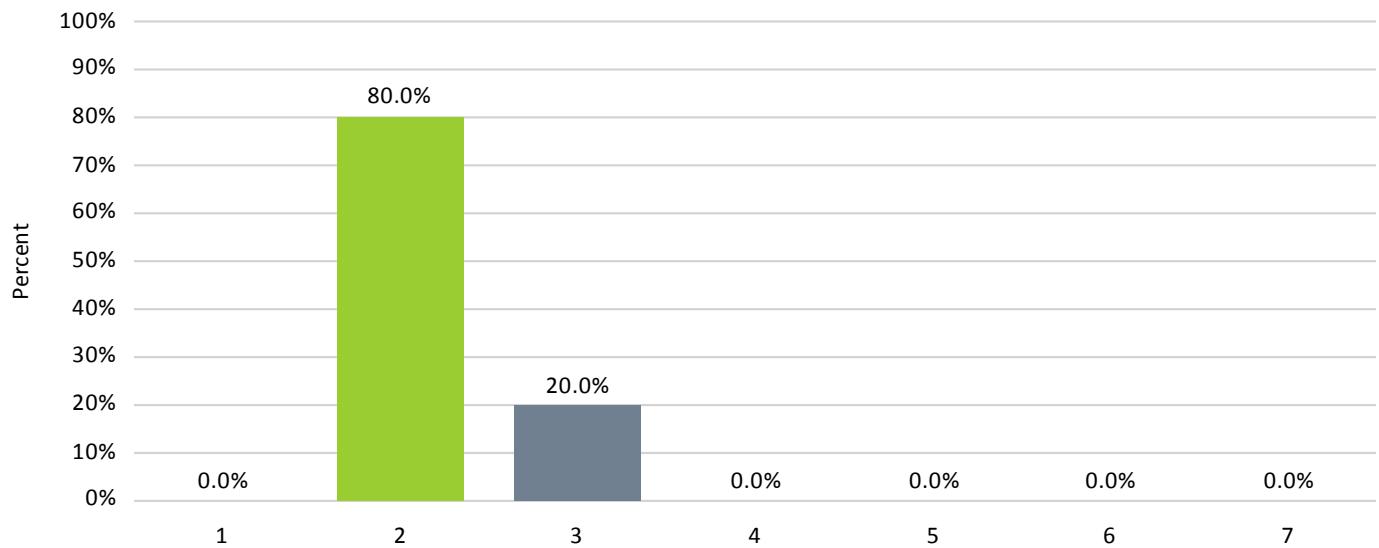

Ringbom was not a good lecturer

---

6. What do you think about the availability of the course information?

C) Information about the course:

Name

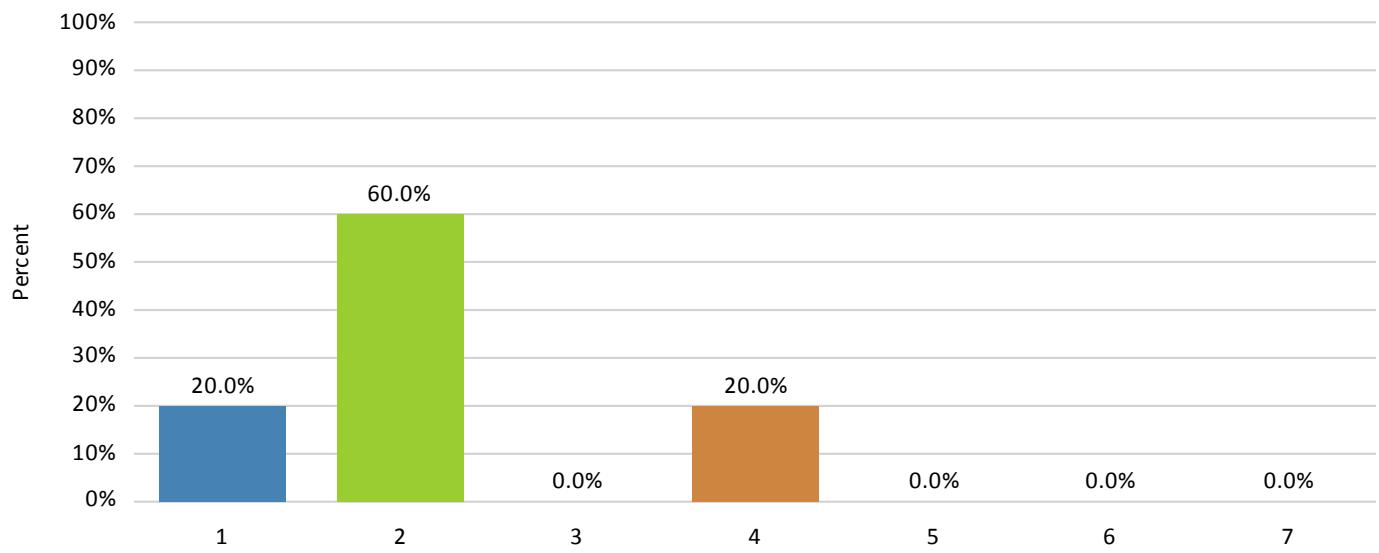
1	Very satisfied
2	Satisfied
3	Slightly satisfied
4	Slightly unsatisfied
5	Unsatisfied
6	Very unsatisfied
7	I don't know

Name	Percent
Very satisfied	0.0%
Satisfied	80.0%
Slightly satisfied	20.0%
Slightly unsatisfied	0.0%
Unsatisfied	0.0%
Very unsatisfied	0.0%
I don't know	0.0%

N 5

7. What could have been done better?

8. What do you think about the quality of the course information?

Name

1	Very satisfied
2	Satisfied
3	Slightly satisfied
4	Slightly unsatisfied
5	Unsatisfied
6	Very unsatisfied
7	I don't know

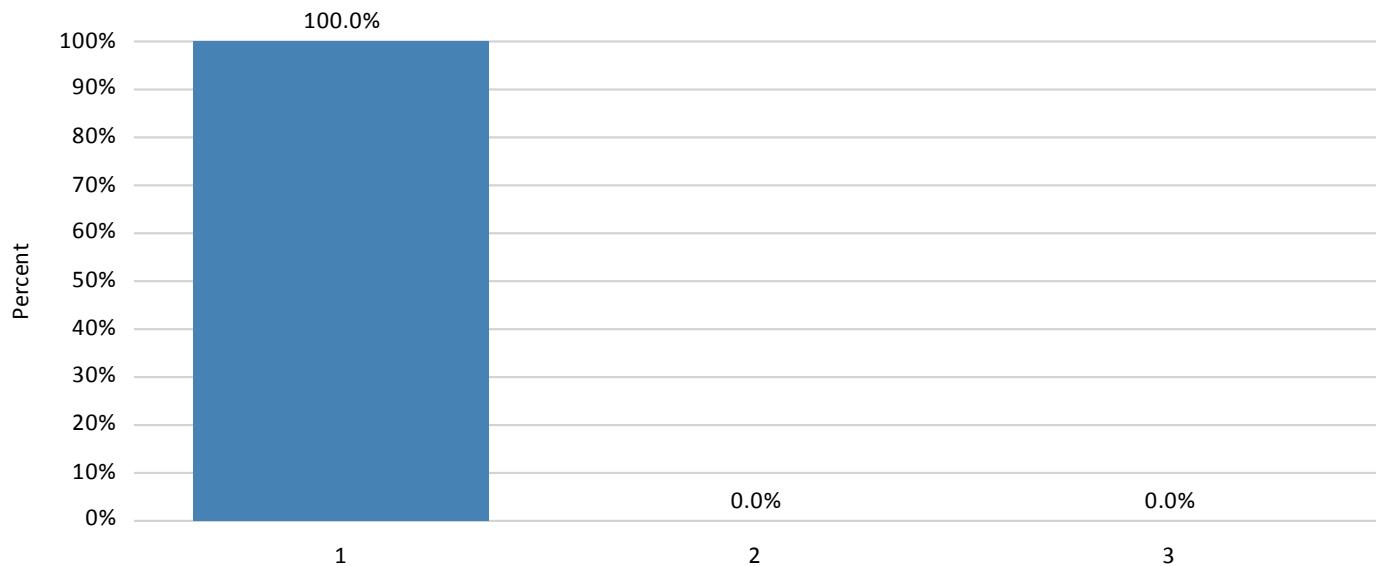
Name**Percent**

Very satisfied	20.0%
Satisfied	60.0%
Slightly satisfied	0.0%
Slightly unsatisfied	20.0%
Unsatisfied	0.0%
Very unsatisfied	0.0%
I don't know	0.0%

N**5****9. What could have been done better?**

10. What kind of course activities did you attend?

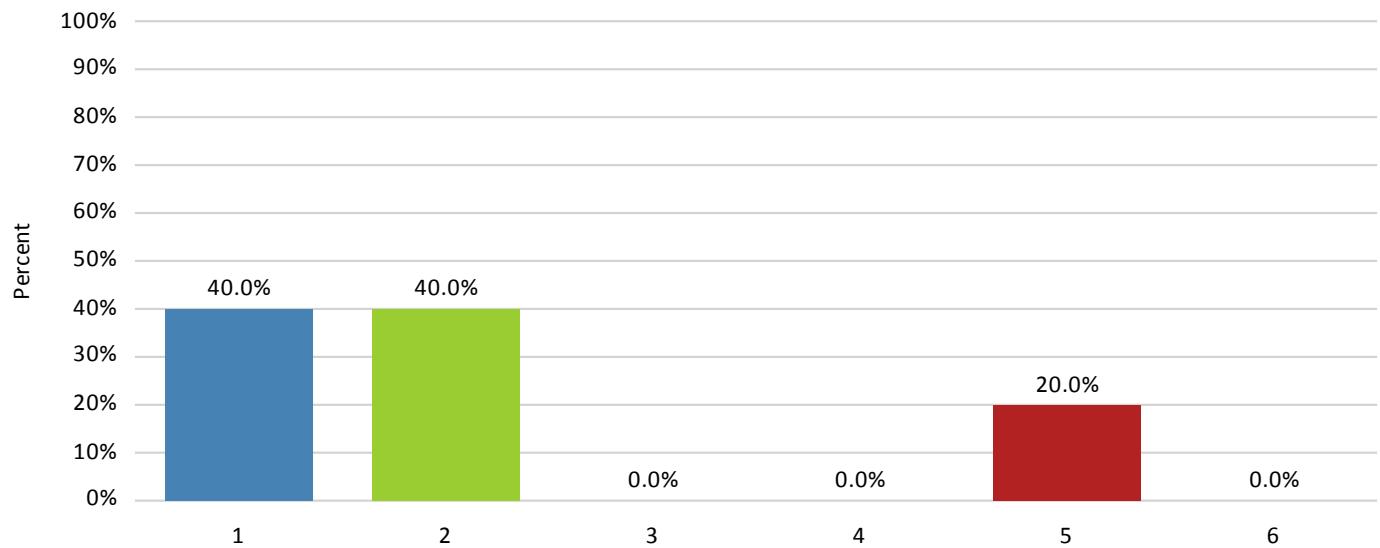
D) Teaching and teaching activities:

Name

1	Lectures
2	Seminars
3	Other, please specify:

Name**Percent**

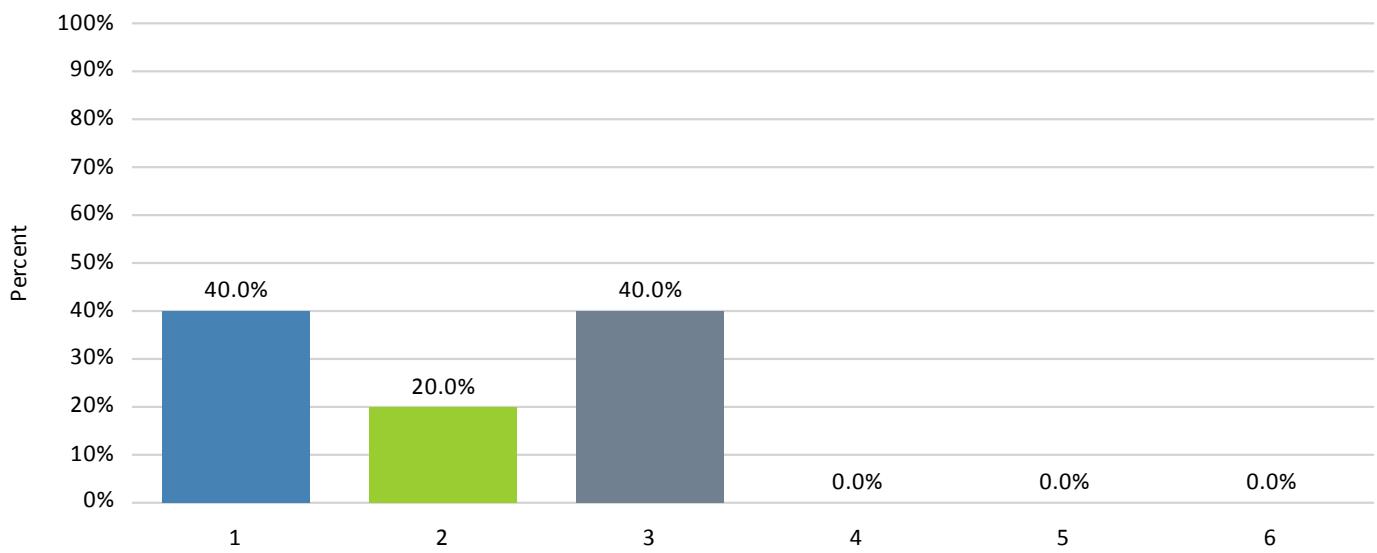
Lectures	100.0%
Seminars	0.0%
Other, please specify:	0.0%
N	5

11. How much of the teaching in the course did you attend?**Name**

1	Very much/everything
2	A lot
3	Quite a lot
4	Quite little
5	Little
6	Very little/nothing

Name	Percent
Very much/everything	40.0%
A lot	40.0%
Quite a lot	0.0%
Quite little	0.0%
Little	20.0%
Very little/nothing	0.0%
N	5

12. What do you think about your own study effort of this course?

Name

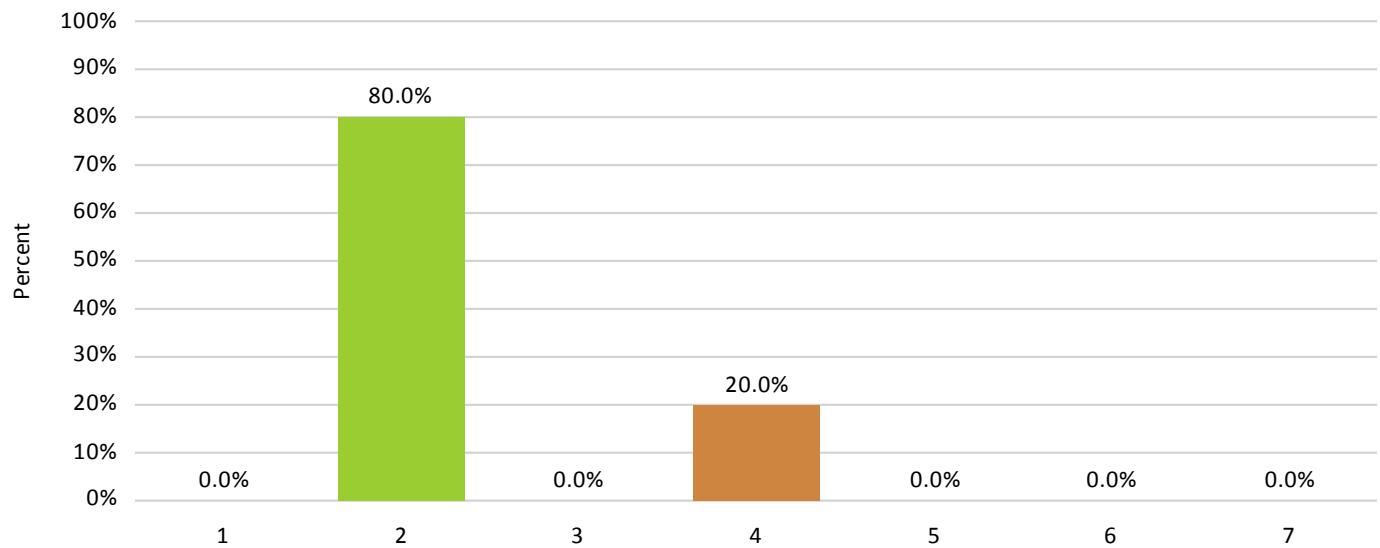
1	Very satisfied
2	Satisfied
3	Slightly satisfied
4	Slightly unsatisfied
5	Unsatisfied
6	Very unsatisfied

Name**Percent**

Very satisfied	40.0%
Satisfied	20.0%
Slightly satisfied	40.0%
Slightly unsatisfied	0.0%
Unsatisfied	0.0%
Very unsatisfied	0.0%

N

5

13. What do you think about the academic content of this course?**Name**

1	Very satisfied
2	Satisfied
3	Slightly satisfied
4	Slightly unsatisfied
5	Unsatisfied
6	Very unsatisfied
7	I don't know

Name	Percent
Very satisfied	0.0%
Satisfied	80.0%
Slightly satisfied	0.0%
Slightly unsatisfied	20.0%
Unsatisfied	0.0%
Very unsatisfied	0.0%
I don't know	0.0%

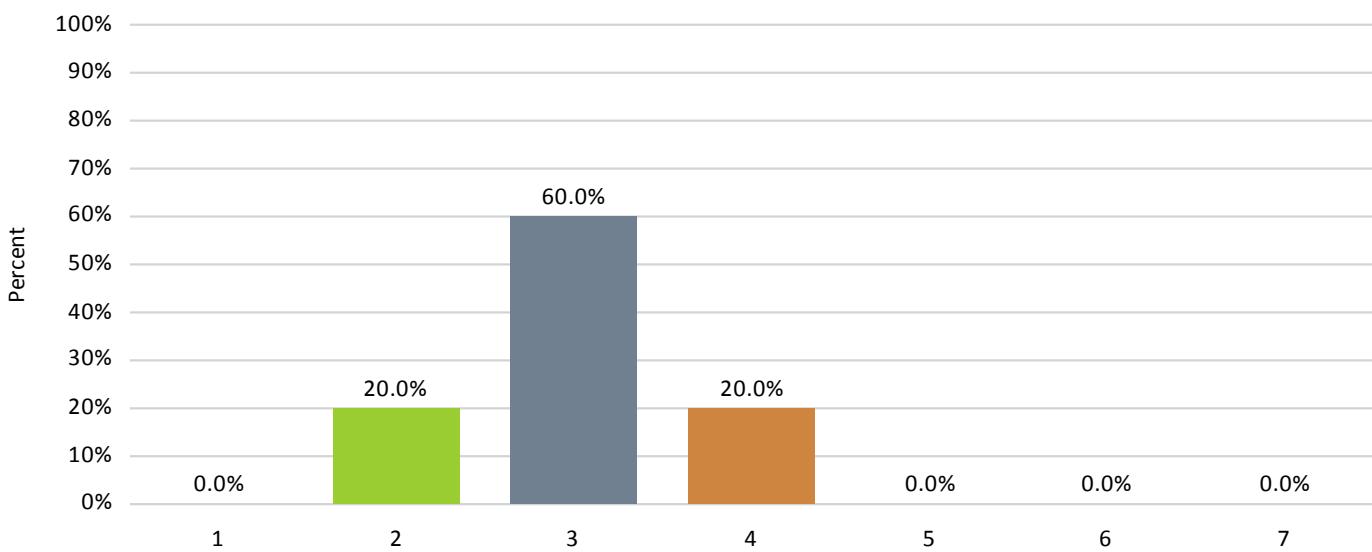
N 5

14. What could have been done better?

Go deeper into the liability parts as such instead of focusing marine insurance.

---

15. What do you think about the teaching methods of this course?

Name	
1	Very satisfied
2	Satisfied
3	Slightly satisfied
4	Slightly unsatisfied
5	Unsatisfied
6	Very unsatisfied
7	I don't know

Name	Percent
Very satisfied	0.0%
Satisfied	20.0%
Slightly satisfied	60.0%
Slightly unsatisfied	20.0%
Unsatisfied	0.0%
Very unsatisfied	0.0%
I don't know	0.0%

N

5

16. What could have been done better?

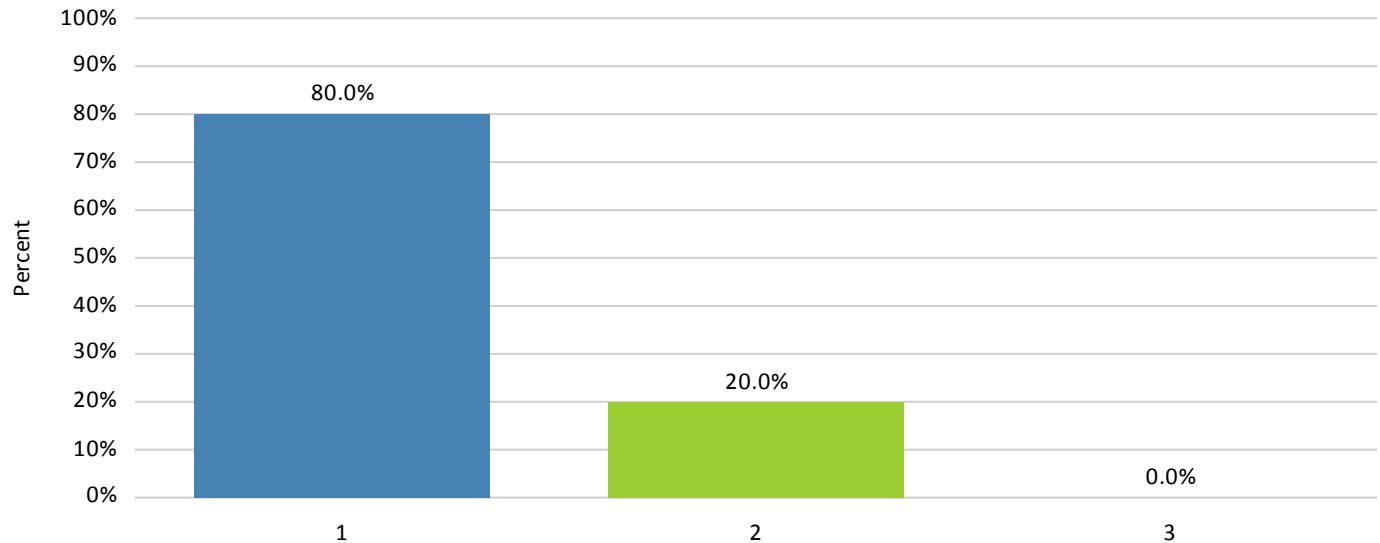
Our closest reference in order to have an idea of the quantity of questions and the length of the exam were the exams from previous years.

In comparison to previous exams (I solved every case) this exam required not only a lot of questions, but the answer of the questions were really long and required a lot of time to be correctly answered. In this sense I found a lack of balance between the quantity and length of the answers expected and the time we were given (4hours)

I found the lectures uninteresting. Ringbom also seemed uninterested and structured the presentations poorly. I stopped going after a few lectures.

---

17. Do you think the material on the reading list is adequate for reaching the learning goals of the course?**Name**

1	Yes
2	No
3	I don't know

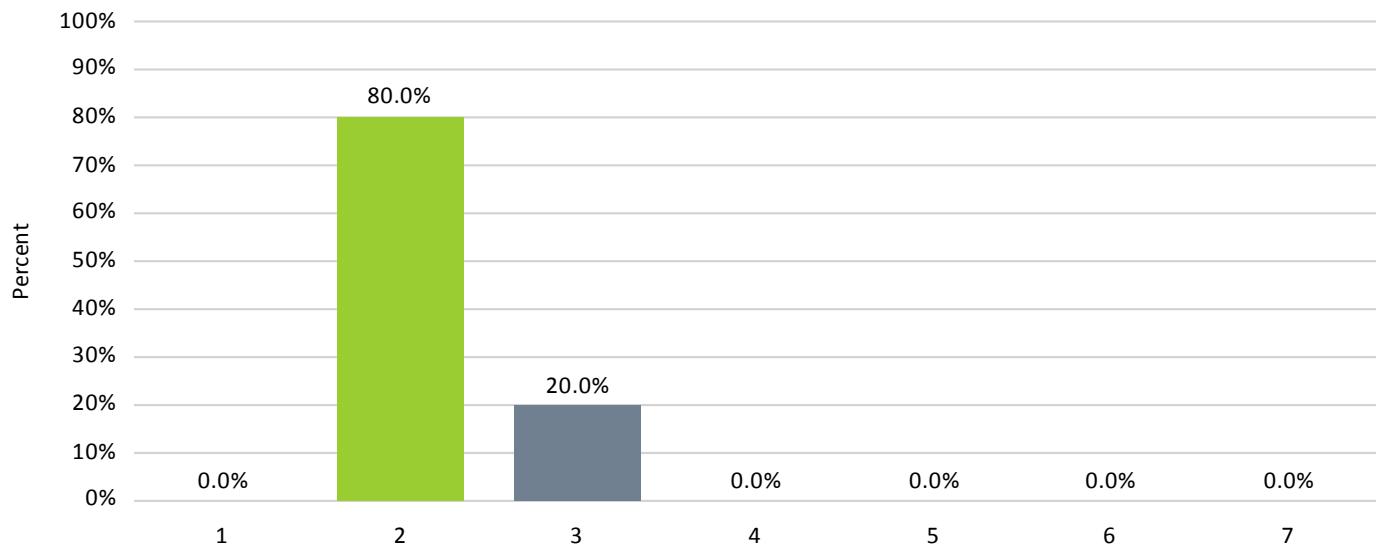
Name**Percent**

Yes	80.0%
No	20.0%
I don't know	0.0%
N	5

18. What could have been done better?

19. What do you think about psychological and social learning environment of this course?

E) Learning environment:

Name

1	Very satisfied
2	Satisfied
3	Slightly satisfied
4	Slightly unsatisfied
5	Unsatisfied
6	Very unsatisfied
7	I don't know

Name	Percent
Very satisfied	0.0%
Satisfied	80.0%
Slightly satisfied	20.0%
Slightly unsatisfied	0.0%
Unsatisfied	0.0%
Very unsatisfied	0.0%
I don't know	0.0%

N

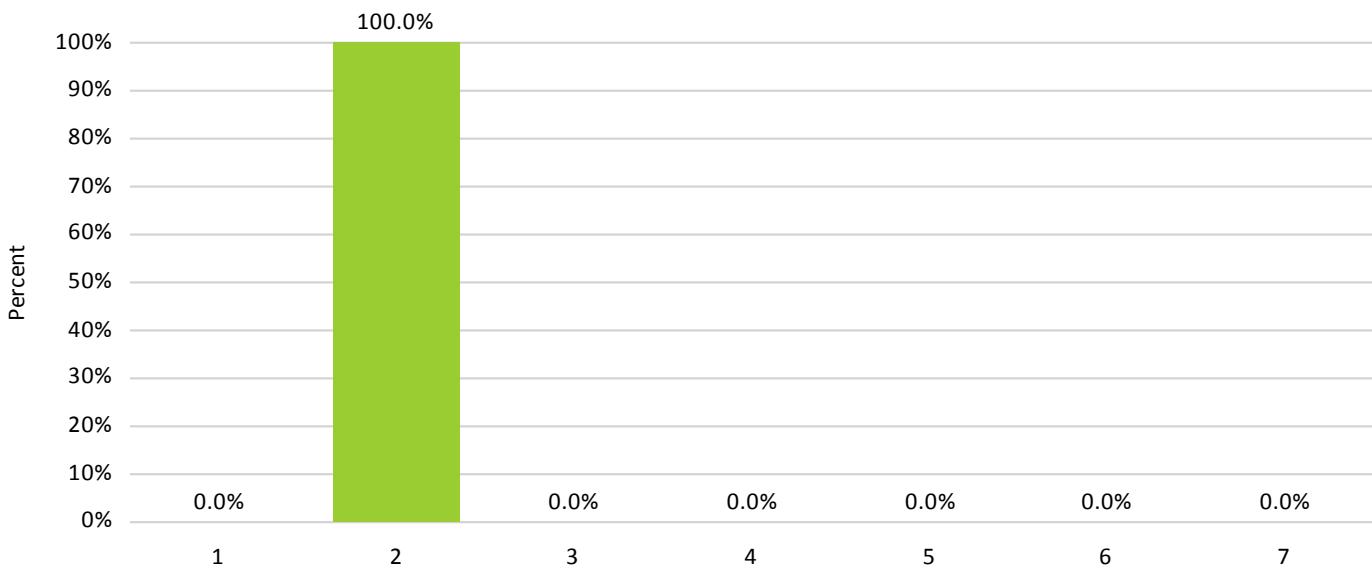
5

20. What could have been done better?

The rooms at Domus Nova was too crowded

---

21. What do you think about the physical learning environment of this course?

Name

1	Very satisfied
2	Satisfied
3	Slightly satisfied
4	Slightly unsatisfied
5	Unsatisfied
6	Very unsatisfied
7	I don't know

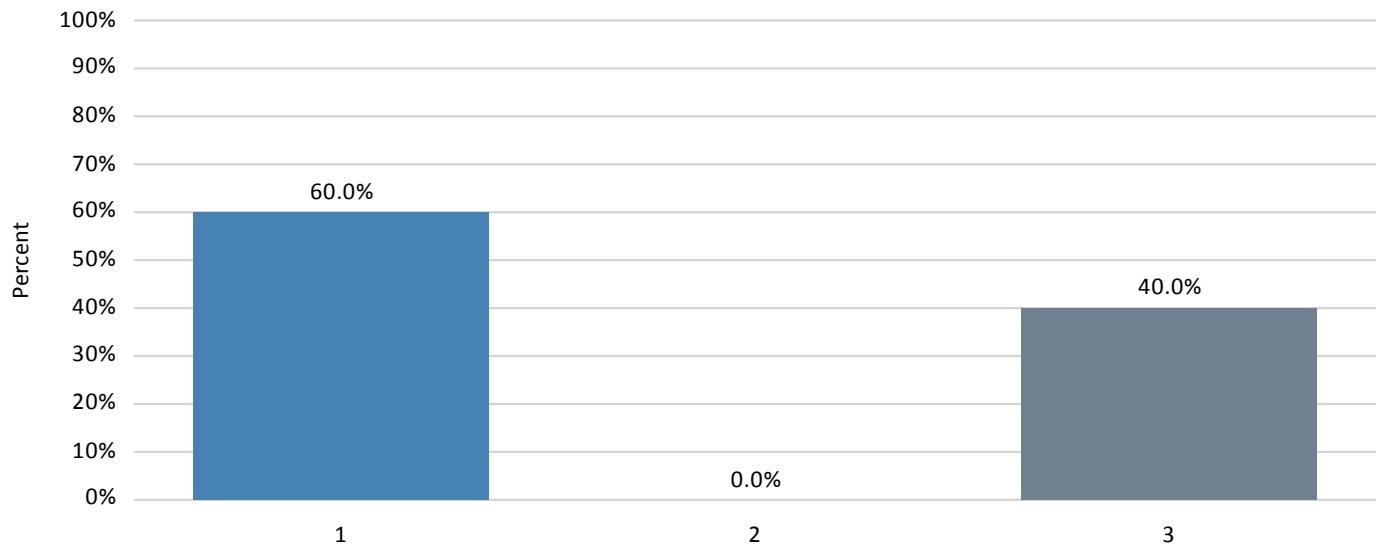
Name**Percent**

Very satisfied	0.0%
Satisfied	100.0%
Slightly satisfied	0.0%
Slightly unsatisfied	0.0%
Unsatisfied	0.0%
Very unsatisfied	0.0%
I don't know	0.0%

N**5****22. What could have been done better?**

23. Has the teacher during the course made it possible for the students to make comments on the course and the teaching activities of the course?

F) Continuous course evaluation:

Name

1	Yes
2	No
3	I don't know

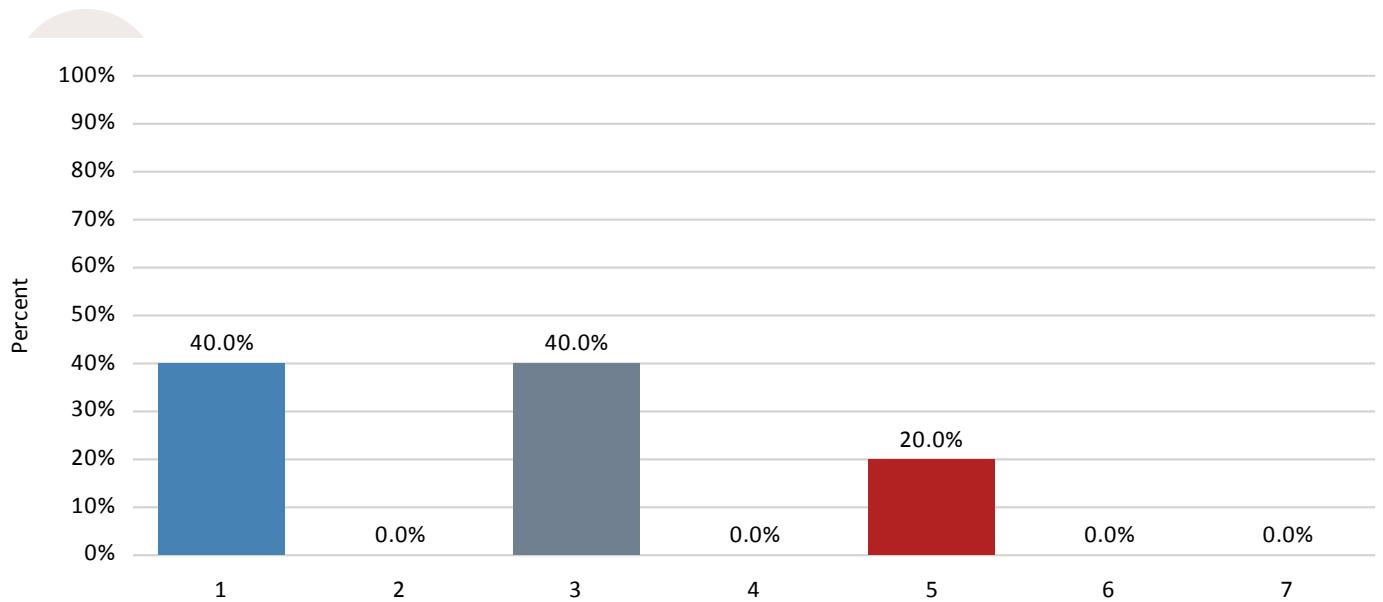
Name**Percent**

Yes	60.0%
No	0.0%
I don't know	40.0%
N	5

24. Any additional comments?

25. What do you think about the course exam as a form of assessment?

G) Forms of assessment:

Name

1	Very satisfied
2	Satisfied
3	Slightly satisfied
4	Slightly unsatisfied
5	Unsatisfied
6	Very unsatisfied
7	I don't know

Name**Percent**

Very satisfied	40.0%
Satisfied	0.0%
Slightly satisfied	40.0%
Slightly unsatisfied	0.0%
Unsatisfied	20.0%
Very unsatisfied	0.0%
I don't know	0.0%

N

5

6. What could have been done better?

7 formal questions, of which one had four subquestions, is to much - at least if the purpose isto check whether the students has learned the subject materially. If the purpose insted was to controll the tolerance to stress and fast writing abilities, the exam was really good.

27. If you have any other comments you can write them down here: